

Sprawozdanie z realizacji w 2015 r.

**„PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
DOMINO III NA LATA 2014 - 2018”**

Jelenia Góra, 2016 rok

W celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym Rada Miejska Jeleniej Góry Uchwałą Nr 444.XLVI.2013 z dnia 19 listopada 2013 r. przyjęła „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych DOMINO III na lata 2014-2018”. Podstawą realizacji Programu było skoordynowanie działań administracji samorządowej oraz organizacji pozarządowych, głównie zrzeszających osoby z niepełnosprawnością lub działające na ich rzecz, mających wpływać na poprawę poziomu życia osób niepełnosprawnych m.in. poprzez szeroko rozumianą integrację, zmianę postrzegania przez otoczenie, zwiększenie samodzielności, wzrost poziomu wykształcenia oraz zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

Rok 2015 to kolejny już rok trwania Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych DOMINO III. Założone w harmonogramie działania są cyklicznie realizowane. Program wyznaczał kierunki, w jakich powinny zmierzać działania na rzecz osób niepełnosprawnych zapewniające im godne i aktywne życie, a także pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności. Działania realizowane w ramach Programu zmierzały do aktywizacji osób niepełnosprawnych w życiu rodzinnym, zawodowym, społecznym, kulturalnym, sportowym oraz rekreacji i turystyce, a także do podnoszenia świadomości osób niepełnosprawnych w zakresie przysługujących im praw, eliminacji zjawiska niechęci czy wrogości do osób niepełnosprawnych, które są przyczyną ich społecznej alienacji.

Dane ujęte w tabelach zostały pozyskane ze sprawozdań przedkładanych przez poszczególne jednostki organizacyjne Miasta, wydziały Urzędu Miasta, placówki oświaty, jednostki kultury i organizacje pozarządowe działające w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych. Zadania realizowane były w oparciu o środki finansowe z budżetu Miasta, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, środki unijne oraz środki własne pozostałych realizatorów programu.

Jednym z dwóch instytucji, które stanowią punkt wyjścia do realizacji wszystkich działań strategicznych ujętych w Programie Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych DOMINO III jest Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jeleniej Górze. Do zadań Zespołu należy określenie rodzaju niepełnosprawności oraz skutków dla osoby nią dotkniętej. Orzecznictwo poprzez wydane decyzje administracyjne (orzeczenie o niepełnosprawności, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, orzeczenie do ulg i uprawnień) określa sytuację prawną osób orzekanych, na podstawie tzw. Składów orzekających, umożliwiając tym samym skorzystanie z konkretnej pomocy, wsparcia czy leczenia.

Z danych Zespołu wynika, że liczba złożonych wniosków o wydanie orzeczenia dla osób poniżej 16 roku życia w stosunku do roku 2014 nieznacznie się zmniejszyła i wyniosła 205. Natomiast wniosków o wydanie orzeczenia dla osób powyżej 16 roku życia w 2014 roku rozpatrzono 3773, a w roku 2015 wpłynęło 4.100 i pozytywnie rozpatrzono 4006 wniosków. Stanowi to 6,0% więcej wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w stosunku do roku poprzedniego. Należy podkreślić, że niewielka część wniosków wpłynęła pod koniec 2014 roku, a rozpatrzona została w 2015 r. (Dlatego stan ogółem w 2015 jest podawany w dwóch liczbach). Głównym celem składania wniosków w grupie powyżej 16 roku życia było, nabycie prawa do podjęcia zatrudnienia, w tym w Zakładzie Pracy Chronionej. Kolejnym ważnym celem dla niepełnosprawnej osoby jest uzyskanie uprawnień do karty parkingowej i możliwości uczestniczenia w warsztatach terapii zajęciowej. Następnym z ważniejszych celów było uzyskanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności potrzebnego do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia (korzystanie z ulg socjalnych, opiekuńczych), uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego.

Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	Rok		
	2013	2014	2015
- osoby powyżej 16 roku życia	3517	3773	4006
- dzieci do 16 roku życia	196	241	205

W roku ubiegłym Zespół wydał **205** orzeczeń dla dzieci oraz **4006** orzeczeń, dla osób powyżej 16 roku życia, w tym:

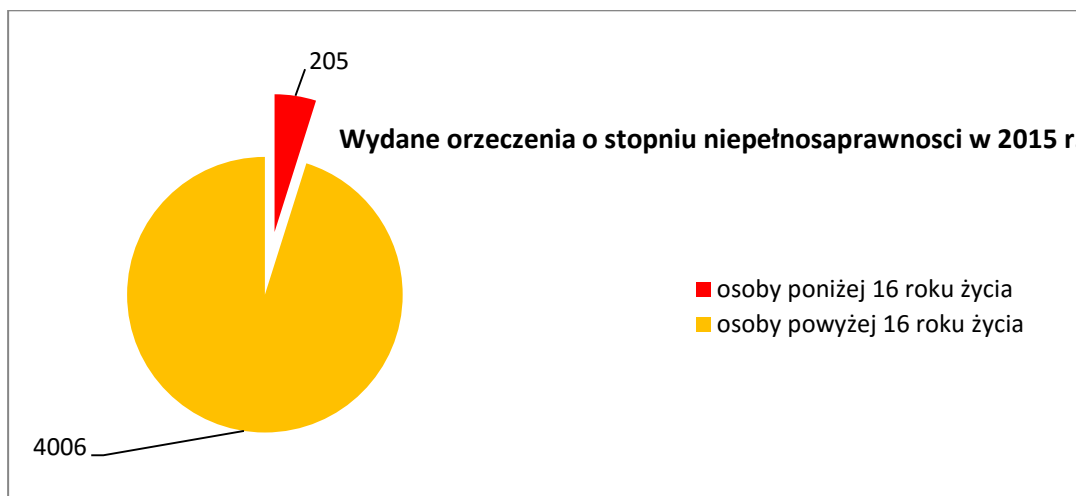
- ze stopniem lekkim – **721**;
- ze stopniem umiarkowanym – **2110**;
- ze stopniem znacznym – **1175**;
- odmowa i brak stopnia – **94**.

Z danych urzędu statystycznego (spis powszechny z 2012 r.) wynika, iż w Jeleniej Górze jest blisko 10.503 tys. osób z różną niepełnosprawnością. Stanowi to 13 % ogółu mieszkańców.

Liczba osób niepełnosprawnych objętych działalnością:					
	<i>Orzeczenie o niepełnosprawności (dotyczy osób do 16 roku życia)</i>	<i>Stopień niepełnosprawności (dotyczy osób od 16 roku życia)</i>			<i>Razem</i>
		<i>Znaczny</i>	<i>Umiarkowany</i>	<i>lekki</i>	
<i>Dzieci i młodzież niepełnosprawna</i>	205	0	0	0	205
<i>Dorosłe osoby niepełnosprawne</i>	X	1175	2110	721	4006
Razem:	205	1175	2110	721	4211

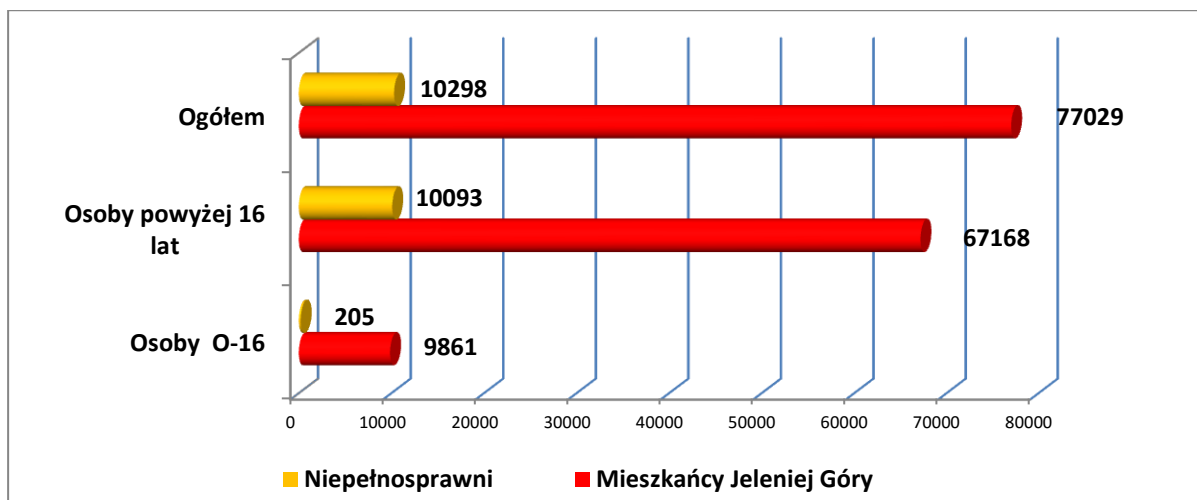
Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jeleniej Górze

Orzeczenia wydane w 2015 r.

Źródło: Powiatowy Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności dane za 2015 r.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. ilość mieszkańców powyżej 16 roku życia wynosiła 67.168 osób, a liczba niepełnosprawnych ze spisu powszechnego 2012 r. wynosiła 10.503, co stanowi 15% tej grupy mieszkańców Jeleniej Góry. Biorąc pod uwagę tylko ostatni rok ogólna liczba wydanych orzeczeń nieznacznie wzrosła, co wskazuje na nieustający wzrost osób niepełnosprawnych w naszym społeczeństwie. Tak duża liczba osób niepełnosprawnych powoduje konieczność podjęcia kompleksowych działań, mających na celu zapewnienie warunków do pełnego i na miarę możliwości samodzielnego funkcjonowania we wszystkich sferach życia, zarówno na poziomie indywidualnym, jak i społecznym.

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności i Referatu Spraw Obywatelskich UM w Jeleniej Górze na dzień 31.12.2015 r.

Działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej:

W roku szkolnym 2014/15 w Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej przeprowadzono **3350 badań diagnostycznych** (2013/14 – 3180) w tym:

- diagnoz psychologicznych – **1210** (2013/14 - 1108)
- diagnoz pedagogicznych – **1248** (2013/14 -1228)
- diagnoz logopedycznych – **552** (2013/14 -354)
- diagnoz lekarskich dla potrzeb Zespołu Orzekającego – **340** (2013/14 - 297)
- badań przesiewowych – **1749** (2013/14 - 1462 BP), w tym badań przesiewowych logopedycznych **1615** (2013/14 - 1347); badań przesiewowych pedagogicznych **134** (2013/14 - 115).

Zakres działania	Liczba
LICZBA BADAŃ	3 350 + 1749 BP
LICZBA PORAD	1209
LICZBA OSÓB PRZYJĘTYCH	3903

Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jeleniej Górze rok szkolny 2014/2015

1. Kształtowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie.

- 1.1.Cel operacyjny: **Kształtowanie wolnego od stereotypów wizerunku osoby niepełnosprawnej.**
- 1.2.Cel operacyjny: **Kształtowanie właściwych postaw społecznych sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych.**
- 1.3.Cel operacyjny: **Uświadamianie osobom niepełnosprawnym przysługujących im praw i obowiązków.**

Pierwszym takim działaniem jest szeroko rozumiana rehabilitacja społeczna, która zmierza do przywrócenia samodzielności społecznej osobie, która jest jej pozbawiona, a tym samym znajduje się poza nawiasem normalnego życia społecznego. Obejmuje ona też edukację osób zdrowych w zakresie koniecznym dla zrozumienia potrzeb niepełnosprawnych i akceptacji ich jako normalnych pełnoprawnych członków społeczeństwa. Proces ten obejmuje rodziny niepełnosprawnych, by jako pierwsze zaakceptowały osobę z niepełnosprawnością w domu i stworzyły mu korzystne warunki życia w rodzinie. Całe społeczeństwo powinno dbać o zatarcie różnic między sprawnymi

i niepełnosprawnymi. Likwidacja wszystkich barier uniemożliwiających normalne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością powinno być ważną sprawą dla sprawnych i niepełnosprawnych. Powyższe działania realizowano poprzez wszelkiego rodzaju spotkania integracyjne, imprezy plenerowe, koncerty, uroczystości kulturalno-rozrywkowe, warsztaty, wykłady i konferencje edukacyjno – terapeutyczne, w których brało udział wiele placówek oświatowych, jednostek kultury, organizacji pozarządowych oraz jednostek organizacyjnych miasta. Wszystkie te działania miały na celu poprawę wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie, uświadomienie przysługujących im praw i obowiązków oraz stworzenie sprawnego dostępu do informacji.

Udział jednostek w w/w celu operacyjnym

Lp.	Jednostka	2014	2015
1.	Placówki oświatowe	36	36
2.	Organizacje pozarządowe	29	17
OGÓLEM:		65	53

W placówkach oświatowych i kulturalnych z terenu Jeleniej Góry (w tym przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne, uczelnie wyższe, instytucje kultury) udział w programie brało 48 jednostek z 50 funkcjonujących. Zauważyć można, że w placówkach oświatowych aktywność działań związanych z kreowaniem pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych jest znacznie wyższa i obszerniejsza niż w latach ubiegłych. Na wielu spotkaniach, warsztatach zwracano uwagę, jak postępować z uczniami z orzeczoną niepełnosprawnością oraz przekazano do placówek materiały na w/w problem. Jest większa świadomość kadry pedagogicznej na temat problematyki osób z niepełnosprawnościami, jak również samych dzieci i młodzieży. Przykro to stwierdzać, lecz nadal niektóre placówki w bardzo ograniczony sposób podejmują działania skierowane do środowiska osób niepełnosprawnych. W związku z tym, w bieżącym roku zostało przeprowadzone z pedagogami i dyrekcją tych placówek kolejne spotkanie informacyjno - warsztatowe o możliwościach działań w ramach Programu DOMINO III. Warto zauważyć, że są jednak takie jednostki, które mogą pochwalić się sporymi osiągnięciami w tym zakresie, co oczywiście bardzo cieszy i może być przykładem dla innych. Niestety podobne spostrzeżenia można odnieść przeglądając sprawozdania organizacji pozarządowych. Nie wszystkie NGO-sy złożyły takie sprawozdanie, a w niektórych przypadkach są one bardzo skąpe i mało czytelne. Miasto w różnych spotkaniach, spektaklach, koncertach i innych imprezach organizowanych przez Urząd Miasta i jednostki organizacyjne wspiera promowanie wolnego od stereotypów wizerunku osoby niepełnosprawnej oraz właściwych postaw społecznych sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych poprzez:

- XXIII FINAŁ WIELKIEJ ORKIESTRY ŚWIĄTECZNEJ POMOCY – koncerty: zespół FAIRY TALE SHOW, zespołu MAFI FURACH, NATALII LUBRANO, aukcje, licytacje, oraz „Świąteczko do Nieba” - pokaz sztucznych ogni na Placu Ratuszowym (Miasto Jelenia Góra, Jeleniogórskie Centrum Kultury, Karkonoski Hufiec ZHP Chorągiew Dolnośląska im. hm Stefana Mirowskiego w Jeleniej Górze);
- Zimowe Warsztaty Artystyczne "Karkonoska pocztówka" dla dzieci w wieku 6-12 lat w MDK „Muflon” również dla dzieci niepełnosprawnych;
- V FESTYN INTEGRACYJNY Postaw na siebie! Hasło „Walka z dyskryminacją osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym”, Plac Piastowski - organizator Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze;

- Wielka Gala Charytatywna „VIP-y dzieciom!” (promocja uzdolnionych wokalnie dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnej) - Fundacja Wspierania Młodych Artystów i Inicjatyw Kulturalnych "Bliżej Gwiazd" w Zdrojowym Teatrze Animacji;
- happening „Aktywność osób niepełnosprawnych” organizowanym przez Urząd Miasta Jeleniej Góry na Placu Ratuszowym;
- koncert inauguracyjny 57. WRZEŚNIA JELENIOGÓRSKIEGO' 2015 - MARCIN WYROSTEK z ZESPOŁEM – organizator Miasto Jelenia Góra, Jeleniogórskie Centrum Kultury, Filharmonia Dolnośląska;
- I Cieplicki Maraton Ekologiczny „Wybieram Zdrowie!” - Stowarzyszenie Pomocy Chorym im. Jana Musiała „Dąb”;
- otwarcie wystawy prac plastycznych „Nasze XX-lecie - transformacje” z okazji XX rocznicy działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej przy Oddziale Jeleniogórskim Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem w Muzeum Karkonoskim;
- spektakl dla dzieci niesłyszących i niedowidzących z audio-deskrypcją oraz projekcją dialogów projekt „Kultura dostępna” - „Posłuchaj teatru”, „Tymoteusz Rymcimci” Jan Wilkowski, reż. Zdzisław Rej, „Dekameron” Giovanni Boccaccio - Miasto Jelenia Góra, Zdrojowy Teatr Animacji, Mecenat Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- ekspozycja prac dzieci ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Jeleniej Górze - Maskotka Wypożyczalni Książki Mówionej - Miasto Jelenia Góra, Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej „Książnica Karkonoska”
- VIII Ogólnopolska Gala Charytatywna „Gwiazda na gwiazdkę” pod patronatem Prezydenta Miasta Jeleniej Góry; koncert Kasi Wilk oraz młodych artystów;
- koncert charytatywny „Zaczarowane święta z Tauron Ekoenergia” pod patronatem Prezydenta Miasta Jeleniej Góry;
- X Karkonoska Integrycyjna Wigilia Literacka; spotkanie przedstawicieli środowisk twórczych, klubów literackich oraz ludzi pióra z Jeleniej Góry i okolic - Miasto Jelenia Góra, Muzeum Miejskie „Dom Gerharta Hauptmanna”;

Od 1 lipca 2014 r. zgodnie z nowelizacją ustawy Prawo o ruchu drogowym do zadań Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jeleniej Górze należy wydawanie dokumentu uprawniającego do niestosowania się do niektórych znaków drogowych oraz stawania na tzw. „kopercie”.

Liczba wydanych kart parkingowych w 2015 r.

Lączna liczba przekazanych do Zespołu kart parkingowych* dla osób niepełnosprawnych	Liczba wydanych kart parkingowych osobom niepełnosprawnym	Liczba oczekujących wniosków na wydanie karty parkingowej osobie niepełnosprawnej	Liczba kart parkingowych wydanych instytucjom	Liczba oczekujących wniosków na wydanie karty parkingowej dla instytucji
1734	1718	0	16	0

Zródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jeleniej Górze na dzień 31.12.2015 r.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2015 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	<p>Czynnie wspierano, koordynowano i uczestniczono w organizacji niemal wszystkich imprez oraz przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych, jakie organizowano w Mieście w 2015 r. Organizatorzy imprez współpracowali z lokalnymi mediami tj. prasą, radiem, telewizją, portalami internetowymi, które bądź obejmowały imprezę patronatem medialnym, bądź szczegółowo informowały o ich przebiegu.</p> <p>Miasto otrzymało jedną z głównych nagród w konkursie „Samorząd Równych Szans - 2015”, za „Tworzenie przyjaznego środowiska lokalnego na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych”.</p> <p>Urząd udziela pomocy osobom niepełnosprawnym przy załatwianiu spraw na terenie Urzędu Miejskiego – w przypadku osób niesłyszących lub niedosłyszących pomoc ta polegała na asyście tłumacza języka migowego, a osoby mające trudności w poruszaniu ze względu na wzrok lub narząd ruchu były komunikowane z osobą kompetentną z właściwego wydziału. Oprócz tego na głównej stronie Miasta widnieją informacje o sposobie komunikacji osób niepełnosprawnych z urzędnikami jeleniogórskiego magistratu. Jednocześnie udzielane były informacje na temat przepisów dotyczących rehabilitacji i zatrudnienia osób niepełnosprawnych, udzielanie informacji na temat przywilejów osób niepełnosprawnych.</p> <p>Ponadto współpracowało z organizacjami społecznymi, jednostkami administracji publicznej w zakresie udzielania informacji na temat działalności jeleniogórskich organizacji pozarządowych w oparciu o dane zamieszczone na stronach internetowych samych organizacji.</p>	Miasto Jelenia Góra
2.	<p>Imprezy kulturalne i turystyczne, w tym imprezy adresowane do osób niepełnosprawnych są publikowane w kalendarium imprez oraz na stronie internetowej Miasta Jelenia Góra www.jeleniagora.pl. Wszystkie imprezy plenerowe, organizowane przede wszystkim od maja do września, są kierowane także do osób niepełnosprawnych.</p>	Wydział Kultury i Turystyki Urzędu Miasta Jelenia Góra
3.	<p>W ramach promowania i propagowania imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych, w których współuczestniczyły osoby niepełnosprawne przyznano dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, będących w dyspozycji MOPS w Jeleniej Górze, do organizacji 23 imprez na kwotę 49.958 zł.</p> <p>W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry otwartego konkursu ofert na realizację w 2015 roku zadań publicznych w zakresie wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych, na zadanie pod nazwą „Kształtowanie prawidłowego wizerunku osoby niepełnosprawnej” przyznano dotacje dla 7 organizacji pozarządowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Jeleniogórskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa – 1.920 zł, b) Polski Związek Niewidomych – 3.560 zł, c) Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym – 3.162 zł, d) Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem – 4.800 zł, e) Fundacja „Autika” – 2.898 zł, f) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – 11.940 zł, g) Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „Pomocna Dłoń” – 1.464 zł <p>Organizowanie spotkań, konkursów z udziałem dzieci i młodzieży: W ramach otwartego konkursu ofert na realizację w 2015 roku zadań publicznych w zakresie wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych, na zadanie pod nazwą „Integracja i przeciwdziałanie niepełnosprawności poprzez promowanie społeczeństwa zintegrowanego wśród dzieci i młodzieży”, przyznano dotacje dla 3 organizacji pozarządowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Fundacja „Autika” – 7.656 zł, b) Fundacja Wspierania Rodziny im. Św. Jana Pawła II – 3.204 zł, c) Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych – 5.952 zł. <p>Przy Dziale Rehabilitacji MOPS funkcjonuje Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych, który na bieżąco udziela informacji osobom niepełnosprawnym o przysługujących ulgach i uprawnieniach, o możliwościach uzyskania dofinansowań ze środków PFRON do różnych form rehabilitacji, a także na temat organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Wszystkie informacje dla osób niepełnosprawnych na bieżąco umieszczane są na stronie internetowej Punktu Informacji, dostępnej poprzez stronę MOPS w Jeleniej Górze pod adresem http://www.mops.jelenia-gora.pl/.</p>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze

4.	<p>Spośród 3762 wniosków, które wpłynęły w 2015 r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zatrudnienie wybrało 893 osoby; - szkolenie wybrało 0 osób; - uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej wybrało 16 osób (dot. osób posiadających orzeczenie ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub umiarkowanym z określonym symbolem niepełnosprawności: 01-U, 02-P lub 12-C); - 172 osoby były zainteresowane sprzętem medycznym: rehabilitacyjnym i pomocniczym; - 693 osoby jako cel podkreśliły korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia (osoba posiadająca co najmniej umiarkowany stopień niepełnosprawności, pozostająca bez środków do życia może ubiegać się o pomoc z Ośrodka Pomocy Społecznej i wystąpić o tzw. zasiłek stały; osoba posiadająca stopień znaczny może być umieszczona w specjalnym ośrodku leczniczym, np. domu pomocy społecznej); - 600 osób wystąpiło o uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego (zasiłek wypłaca Dział Świadczeń Rodziny na podstawie orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jednakże z odpowiednim zapisem dot. początku istnienia niepełnosprawności); - 850 osób podkreśliło kartę parkingową; - pozostałe cele wybrało 538 osób, wśród których znajdują się: zamieszkanie w oddzielnym pokoju, uzyskanie przez opiekuna urlopu wychowawczego w dodatkowym wymiarze oraz przyznanie ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów, np. ulgi podatkowej, ulgi telekomunikacyjnej. <p>O wydanie orzeczenia o niepełnosprawności (osoby, które nie ukończyły 16 roku życia) wystąpiło 199 przedstawicieli ustawowych, z których 151 wybrało jako cel podstawowy złożenia wniosku o zasiłek pielęgnacyjny.</p> <p>Ponadto Zespół wydał łącznie 2547 legitymacji dokumentujących niepełnosprawność, uprawniających na podstawie odrębnych przepisów, do ulgowych przejazdów środkami transportu publicznego: lokalnego oraz krajowego (PKP, PKS), z czego 2399 dla osób powyżej 16 roku życia.</p>	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jeleniej Górze
5.	<p>Wydział brał udział i organizował szereg imprez, konferencji, prelekcji i spotkań edukacyjnych na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych i seniorów („spotkanie edukacyjne: „Bezpieczny Senior”, „Niepełnosprawny w Szkole”, „Ulg i uprawnienia przysługujące osobom starszym i niepełnosprawnym”, „Karta parkingowa”, happening na Placu Ratuszowym „Aktywność Osób Niepełnosprawnych”).</p> <p>Na stronie internetowej Miasta Jelenia Góra www.jeleniagora.pl w zakładce pn. „Sprawy społeczne – Dla Niepełnosprawnych” znajdują się dane teleadresowe instytucji zajmujących się problematyką niepełnosprawności, wszelkie aktualne informacje skierowane do osób niepełnosprawnych oraz druki i wnioski, niezbędne do orzekania o stopniu niepełnosprawności</p>	Wydział Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych Urzędu Miasta Jeleniej Góry
6.	<p>W ramach realizowanych programów prewencyjno-edukacyjnych "Razem Bezpieczniej", "Bezpieczny Senior", "Bezpieczne Osiedle", "Stoły Robocze", "Płytką wyobraźnia to kalectwo", "Czy chciałbyś być na moim miejscu" przeprowadzono działania wspierające inicjatywy na rzecz poprawy bezpieczeństwa i jakości życia osób z niepełnosprawnością.</p> <p>Specyfika służby i pracy w Policji wymaga kontaktu z ludźmi, często w specyficznych i stresogennych warunkach. Szczególna empatia, zrozumienie i kompetencje zawodowe powinny być kluczowe w przypadku wykonywania czynności służbowych wobec osób z niepełnosprawnością. Wyraźny wzrost poziomu wiedzy policjantów na temat rodzajów niepełnosprawności, m.in.: niepełnosprawności ruchowej, intelektualnej; dysfunkcji narządu słuchu, wzroku, mowy; genetycznymi, psychicznymi, a także wzrost oczekiwań osób z niepełnosprawnością w stosunku do Policji. Działalność edukacyjna prowadzona w ramach koalicji Policji z organizacjami pozarządowymi, mają duży wpływ na kształtowanie właściwych postaw lokalnej społeczności, dzieci i młodzieży oraz walkę ze stereotypami, uprzedzeniami i dyskryminacją.</p>	Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze
7.	<p>W 2015r. Straż Miejska w Jeleniej Górze prowadziła działania związane z udrożnieniem miejsc parkingowych tzn. Koperty, które są przeznaczone do parkowania samochodów osób niepełnosprawnych.</p> <p>Realizując to zadanie przeprowadzono spotkania z uczniami szkół średnich, którzy korzystają ze środka jakim jest samochód i dojeżdżają do szkoły.</p> <p>Przeprowadzono spotkania z firmami Ochrony Osób i Mienia na terenie hipermarketów Tesco i Real w sprawie zwrócenia uwagi na parkowanie samochodów na miejscach przeznaczonych dla osób do tego uprawnionych.</p> <p>W okresie wakacyjnym organizując imprezy plenerowe na Placu Ratuszowym i Placu Piastowskim i działając na rzecz osób niepełnosprawnych przeprowadzono pokazy utrudnień jakie wynikają ze złego parkowania na mieście kierowców, którzy nie respektują zasady prawidłowego odstępu między samochodami uwzględniając przy tym trudności wysiadania z samochodu osoby niepełnosprawnej o ograniczonych ruchach fizycznych i poruszają się na wózkach inwalidzkich. Na tych spotkaniach dla przechodniów były rozdawane ulotki o treści „Czy chciałbyś być na moim miejscu”. Środki pozyskane w formie ulotek ze Stowarzyszenia Przyjaciół „Integracja”, Urząd Miasta Jelenia Góra oraz z podmiotów zainteresowanych współfinansowaniem działań prewencyjnych z zakresu realizacji zadania „Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych” - DWS Draexlmaier, Dr. Schneider, JZO, Jelenia Plast.</p> <p>„WALKA Z Dyskryminacją Osób Niepełnosprawnych i Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym”</p> <p>Współorganizowano na Placu Piastowskim i Parku Zdrojowym działania plenerowe polegające na współorganizacji festynu plenerowego w ramach Projektu Systemowego "Postaw na Siebie" współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizując to zadanie przygotowano miasteczko gokardowe na terenie Placu Piastowskiego w którym wszyscy uczestnicy mogli korzystać z przejazdów oraz uczestniczyć w konkursie plastycznym na temat „Moje miejsce na ziemi”.</p>	Straż Miejska w Jeleniej Górze

INNE JEDNOSTKI		
1.	Przeprowadzono prelekcje i pogadanki na terenie Domu dotyczące praw i obowiązków osób niepełnosprawnych, starszych (prelekcje dot. zdrowego stylu życia). Spotkania ze specjalistami z dziedziny fizjoterapii, medycyny i psychologii dot. sposobu funkcjonowania i życia osób starszych i niepełnosprawnych. Pensjonariusze brali udział w debacie dot. bezpieczeństwa Seniorów organizowanej przez Książnicę Karkonoską oraz Policję i Straż Miejską. Ogółem udział w spotkaniach wzięło 88 osób.	Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” w Jeleniej Górze
2.	Książnica umożliwia osobom niepełnosprawnym pełny udział we wszystkich naszych działaniach, a co za tym idzie w kontaktach z osobami pełnosprawnymi poprzez spotkania tematyczne, prelekcje, warsztatach, wystawach organizowanych konkursach. Od 7 lat organizuje cykl spotkań z elementami biblioterapii w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki Mówionej – odbyło się 11 spotkań w 2015 r., gdzie średnia liczba uczestników to ok. 20 osób. Prenumerowano czasopisma o tematyce związanej z niepełnosprawnością, odpowiadająca na ich zainteresowania i problemy – 12 egz., 9 tytułów dodatkowo bezpłatnie otrzymujemy „Tu i Teraz Niepełnosprawni” dostępne w czytelnich książnicy Karkonoskiej.	Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej Książnica Karkonoska w Jeleniej Górze
3.	W Galerii na Górze odbyło się uroczyste otwarcie wystawy „Nasze XX lecie – transformacje”. Uczestniczyło 90 osób. Podczas trwania wystawy 18 listopada odbyło się oprowadzanie i spotkanie członków Warsztatów Terapii Zajęciowej z Kowar z członkami Warsztatów Terapii Zajęciowej w Jeleniej Górze. Ogółem uczestniczyło 67 osób. Ponadto dla Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Jeleniej Górze przy ul. Grottgera w Jeleniej Górze zostały przeprowadzone warsztaty pt. „Szkłane kamieniczki” uczestniczyło 75 osób.	Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze
4.	Osoby niepełnosprawne bez względu na wiek korzystają z biletów ulgowych „S”. Ponadto w przypadku osób z orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym i znacznym wstęp jednego opiekuna jest bezpłatny. W roku 2015 z wejścia dla bezpłatnego opiekuna osoby niepełnosprawnej skorzystało około 12.000. Ogółem w 2015 r. sprzedanych zostało 45.000 biletów S i S+. Są to bilety, z których korzystają m.in. osoby niepełnosprawne.	Termy Cieplickie w Jeleniej Górze
5.	Działania związane z kreowaniem pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych: wszelkiego rodzaju spotkania integracyjne, wydarzenia artystyczne, koncerty, uroczystości kulturalno-rozrywkowe, warsztaty, wykłady i konferencje edukacyjno – terapeutyczne. Wszystkie te działania miały na celu poprawę wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie, uświadomienie przysługujących im praw oraz stworzenie sprawnego dostępu do Informacji i kultury. Zacieranie granic pomiędzy grupami osób zdrowych a niepełnosprawnych dając równe szanse na uczestnictwo w życiu kulturalnym i społecznym naszego Miasta. W zakresie wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych, zrealizowano zadanie pod nazwą „Walka z dyskryminacją i wykluczeniem społecznym” integracja i przeciwdziałanie niepełnosprawności poprzez promowanie społeczeństwa zintegrowanego wśród dzieci i młodzieży – Festyn Integracyjny z okazji Dnia Dziecka współorganizowanego przez MOPS, Organizacja Festynu wraz z Polskim Towarzystwem Przyjaciół Dzieci. Współorganizacja kolejnej edycji Festiwalu „Widnokres 2015” wraz z Dolnośląskim Stowarzyszeniem Na Rzecz Upowszechniania Kultury i Sztuki Osób Niepełnosprawnych „WIDNOKRĄG”. Głównie prezentacja spektakli z repertuaru dla dzieci oraz cała oferta repertuarowa Teatru. Szczególne działania dla grupy osób z dysfunkcjami wzroku i słuchu – spektakle z audiodeskrypcją, spektakle z prezentacją multimedialną dialogów i tłumaczeniem na język migowy. Współpraca z Fundacją Audiodeskrypcja w tym bezpośrednie szkolenia z osobami niewidomymi, Polskim Związkiem Niewidomych, Karkonoskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych, Polskim Związkiem Głuchych w Jeleniej Górze tłumaczami języka migowego oraz ściśle współpraca z wieloma organizacjami działającymi na rzecz niepełnosprawnych (Dom Pomocy Społecznej w Szarocinie, Parafia Ewangelicko-Augsburska WANG, Towarzystwo Walki z Kalectwem, PPP, NZOZ Zgromadzenie Sióstr Św. Elżbiety w Miłkowie, KSON, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze, podopieczni MOPS-u, PZER i Inwalidów, Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”, Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane, szkoły podstawowe i przedszkola w tym Szkoła Podstawowa Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczego, Gimnazjum i Szkoła Zawodowa przy ulicy Kruszwickiej, Placówka przy ul. Grottgera, Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Wojcieszowie, Miejskie Integracyjne Przedszkole Nr 14 w Jeleniej Górze, Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Łomnicy, PCK DOO Delegatura w Jeleniej Górze, Jeleniogórskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa z Jeleniej Góry. Współpraca również ze specjalistycznymi placówkami i szkołami na terenie polski – podczas wyjazdowych regularnych prezentacji spektakli ze stałego repertuaru teatru, podczas projektu ogólnopolskiego Teatr Polska, a przede wszystkim podczas specjalnie kierowanego projektu dla osób z dysfunkcjami wzroku i słuchu Posłuchaj Teatru (Centrum Kultury Wrocław Zachód, Centrum Kultury i i Wypoczynku w Andrychowie, Miejski Ośrodek Kultury w Piotrkowie Trybunalskim, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej i Niewidomej im. L. Braille’a w Bydgoszczy, Gdański Archipelagu Kultury – Gdańsk Orunia oraz wieloma innymi).	Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	Warsztaty dla rodziców, nauczycieli, pedagogów i wychowawców placówek („Warsztaty dla rodziców dzieci z sygnatyzmem”, „Szkoła dla rodziców i nauczycieli”, „Diagnoza gotowości szkolnej”, - Kryteria ICD w diagnozie w PPP, „Zaburzenia nastroju u młodzieży - diagnoza i terapia” – 576 osób. W terapii rodzinnej skorzystało – 47 rodzin. Współpraca PPP-P z placówkami kształcącymi dzieci niepełnosprawne – 50 dzieci i 10 nauczycieli. Informowanie rodziców dzieci z wykrytą niepełnosprawnością lub zagrożonych niepełnosprawnością o przysługujących im prawach i obowiązkach na etapie edukacji przedszkolnej i realizacji obowiązku szkolnego (prowadzonej przez psychologów, pedagogów i logopedów poradni) – 248 osób i dla 33 osób ta forma pomocy trwała ponad 3 miesiące.	Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jeleniej Górze

2.	Przedszkole kontynuuje opracowany plan współpracy Miejskiego Przedszkola nr 2 w Jeleniej Górze z Oddziałami Przedszkolnymi z Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze na rok 2015/2016, którego celem jest rozumienie przyczyn i akceptowanie odmienności innych ludzi, poszanowanie cudzej godności, serdeczny stosunek do innych, zadowolenie ze wspólnej zabawy i okazywania radości ze wspólnej pracy. Szacunek i wzajemna życzliwość pozwalają żyć w grupie i społeczeństwie ze szczególnym uwzględnieniem na zachowanie w stosunku do osób niepełnosprawnych. Przy współpracy z BWA dzieci wzięły udział w warsztatach pt. „Emocje”, „Galeria dotyku” oraz udział w koncertach muzycznych. Ponadto każdego dnia nauczyciele starają się wykształcić wśród dzieci właściwe odnoszenie się do osób niepełnosprawnych, życzliwe i taktowne zachowanie się wobec odmienności. Powyższe cele realizowane były poprzez różnorodne metody i formy na kwotę 1028,00 zł.	Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze
3.	Do przedszkola uczęszczają dzieci z niepełnosprawnością albo dzieci osób z orzeczoną niepełnosprawnością. Udział osób niepełnosprawnych (rodzice, dziadkowie) w uroczystościach i imprezach organizowanych na terenie przedszkola. Stała współpraca z Miejskim Integrycyjnym Przedszkolem nr 14 (udział dzieci w imprezach organizowanych na terenie MP 14, oraz udział dzieci z MP 14 w naszym imprezach organizowanych w naszym przedszkolu).	Miejskie Przedszkole nr 4 w Jeleniej Górze
4.	Tworzenie bajek terapeutycznych (grupy dzieci 5-6 letnich)- koszty własne pokryte przez Radę Rodziców w wysokości 150 zł. Rozmowy z dziećmi i rodzicami , nauczycielami na temat akceptacji i wspierania osób niepełnosprawnych podczas konsultacji indywidualnych i spotkań grupowych. Realizacja programu "Pierwszej pomocy" z zaakcentowaniem udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym – koszty pokryte przez Radę Rodziców w wysokości 250 zł. Organizacja Ogólnopolskiego Dnia Praw Dziecka, w który oprócz przedstawienia praw dziecka przeprowadzono pogadanki na temat tolerancji i akceptacji osób niepełnosprawnych – koszt 100 zł Rada Rodziców. Realizacja programu "Bezpieczne Przedszkole" i "Uczę się bezpiecznie żyć" podczas których przeprowadzono zajęcia stosownie do wieku i konserwatorium na temat " Szanuj swoją koleżankę i swego kolegę. Szacunek i wzajemna życzliwość pozwalają żyć w grupie i społeczeństwie ze szczególnym uwzględnieniem na zachowanie w stosunku do osób niepełnosprawnych – koszt 200 zł przez Radę Rodziców przy udziale 225 osób. Realizacja programu Zippiego w grupach dzieci 5-6 letnich - program mający na celu m.in. Akceptację osób niepełnosprawnych – koszt 200 zł.	Miejskie Przedszkole nr 10 w Jeleniej Górze
5.	Zajęcia zorganizowane przez nauczyciela w gr. dz. 5-6 letnich mających na celu przekazanie informacji o tolerancji, integracji i kształtowaniu właściwych postaw wobec osób niepełnosprawnych i innych. Realizacja wybranych tematów z „Programu Zippiego” – udział ponad 50 dzieci.	Miejskie Przedszkole Nr 11 w Jeleniej Górze
6.	Prowadzenie z dziećmi cykli zajęć tematycznych mających na celu życzliwe i taktowne zachowanie się wobec odmienności innych, podchodzenie do osób niepełnosprawnych z tolerancją i akceptacją, pokonywanie przeszkód wynikających z niepełnosprawności lub choroby. Słuchanie utworów literackich w których bohaterami są osoby niepełnosprawne lub chore – kształtowanie wolnego od stereotypu wizerunku osoby niepełnosprawnej. Oglądanie fragmentów paraolimpiady, festiwalu Zaczarowanej Piosenki im Marka Grechuty – pokaz dzieciom aktywności osób niepełnosprawnych. Kontynuacja współpracy z przedszkolem specjalnym i integracyjnym – wizyty dzieci w naszym przedszkolu, wspólne zabawy i zajęcia. Przedstawienia i inscenizacje dla dzieci niepełnosprawnych, wspólne występy i wycieczki. Organizacja Olimpiady tanecznej malucha – z udziałem dzieci niepełnosprawnych.	Miejskie Przedszkole nr 13 w Jeleniej Górze
7.	Rozmowa i konsultacje z rodzicami jako osobami niepełnosprawnymi o ich prawach i obowiązkach wobec dziecka jak i o problemach wychowawczo - opiekuńczych rodzin. Rozmowa z rodzicami i pracownikami na temat niepełnosprawności dzieci jak i ich możliwości funkcjonowania w grupach integracyjnych. Kadra pedagogiczna uczestniczyła w ramach ORE w szkoleniu w zakresie wspierania i pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Zaangażowanie pracowników jak i rodziców we wspólne decydowanie i działanie na rzecz przedszkola jako placówkę integrującą różne środowiska społeczne.	Miejskie Integrycyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
8.	Przyjmowanie do przedszkola dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności. Zapraszanie do przedszkola osoby niepełnosprawne np. sportowcy, oraz wykonujące inne zawody tak jak osoby zdrowe. Prowadzenie zajęć edukacyjnych uświadamiających dzieciom jak należy zachowywać się w stosunku do osób niepełnosprawnych. Współpraca ze Stowarzyszeniem Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych "Światelko" czytanie dzieciom książek z serii "bajki bez barier". Na zebraniach z rodzicami przybliżenie tematyki dotyczącej postaw wobec dzieci niepełnosprawnych w grupie. Udział w zajęciach brało 125 dzieci.	Miejskie Przedszkole nr 19 w Jeleniej Górze
9.	Zajęcia w oparciu o książki” Bajki bez barier” Aleksandry Chmielewskiej wydawnictwo Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „ŚWIATELKO” Szklarska Poręba - ADHD, Epilepsja, Zespół Dovna, Niepełnosprawność ruchowa, Zaburzenia mowy, Niedosluch, Choroba przewlekła, Dziecko niewidome – udział w zajęciach wzięło ponad 170 osób.	Miejskie Przedszkole nr 27 w Jeleniej Górze
10.	W Szkole prowadzone są zajęcia tematyczne w czasie godzin wychowawczych, różnego rodzaju pogadanek, warsztatów z uczniami. W stosunku do uczniów, a szczególnie wzmacnianie pozytywnych wzorców, nagradzanie i wyróżnianie podczas apeli szkolnych. Ponadto objęcie tych uczniów dodatkową, szczególną opieką poprzez wychowawców, nauczycieli i pedagoga szkolnego.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Jeleniej Górze
11.	Najważniejszym aspektem prowadzonych zajęć i działań w naszej szkole było uwrażliwienie na drugiego człowieka i to nie tylko niepełnosprawnego. Zauważenie, że nie jesteśmy sami dla siebie, ale możemy dużo dawać i pomagać innym. Przeprowadzono cykl pogadanek, projekcji filmowych, zajęć plastycznych. Tematyka niepełnosprawności poruszana była na lekcjach wychowawczych. Nasze dzieci nie unikają kontaktu z niepełnosprawnymi (wiedzą jak reagować, jak zachowywać się, a także jak pomagać w różnych sytuacjach). W jednej z klas grupka wolontariuszy nadal prężnie działa na rzecz osób niepełnosprawnych. Przeprowadzono: • kampanie informacyjno-promocyjnej „Jelenia Góra bez barier”, • popularyzowano osiągnięcia i sukcesy osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia (np.: paraolimpiada), • prezentowano programy edukacyjne o tematyce niepełnosprawności,	Szkoła Podstawowa nr 3 w Jeleniej Górze

	<ul style="list-style-type: none"> • projekcja filmów z udziałem artystów, sportowców niepełnosprawnych, • spotkania w szkole z osobami niepełnosprawnymi z najbliższego otoczenia, • nawiązanie kontaktu z instytucjami PEFRON, MOPS w Jeleniej Górze w celu uzyskaniu porady, konsultacji i pomocy w likwidacji barier architektonicznych. • organizowanie spotkań, konkursów z udziałem dzieci i młodzieży (zaproszenie do szkoły przedszkolaków z przedszkola integracyjnego przy ul. Junaków w Jeleniej Górze), • wielokrotny udział uczennic z chóru szkolnego w koncercie „Zaczarowane Świąta” organizowanego przez Jeleniogórskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa • konkursy plastyczne dla uczniów klas młodszych, • konkursy literackie dla uczniów klas starszych, • prezentacja prac konkursowych podczas lekcji i wywieszenie prac plastycznych na tablicach w szkole. 	
12.	W Szkole prowadzone były zajęcia edukacyjne - realizacja zagadnień dotyczących osób z niepełnosprawnościami w ramach lekcji wychowawczych i zajęć profilaktycznych (rozwój empatii, tolerancji, poszukiwanie nowoczesnych rozwiązań ułatwiających niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie w szkole, mieście, pracy). Prowadzono rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób z niepełnosprawnościami. Ponadto podjęto współpracę z placówkami specjalnymi, organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Prowadzimy porady i konsultacje specjalistyczne dla rodziców oraz pomoc koleżeńska dzieciom z niepełnosprawnością. Korzystaliśmy z materiałów Stowarzyszenia Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych "Światelko" tzn. "Bajki bez barier".	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
13.	Podjęcie współpracy z placówką kształcąca dzieci niepełnosprawnych. Pomoc koleżeńska uczniom niepełnosprawnym. Ponadto Szkoła prowadziła zajęcia edukacyjne - realizacja zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych w ramach lekcji wychowawczych i zajęć profilaktycznych. Szkoła prowadzi również rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych. We wszystkich zajęciach udział wzięło ponad 400 uczniów.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
14.	W szkole o niepełnosprawności mówiło się na lekcjach wychowawczych. Dzieci wiedzą jak się zachowywać, jak reagować i jak pomagać w różnych sytuacjach. Przeprowadzono: konkursy plastyczne, pogadanki i zajęcia warsztatowe. Nawiązanie współpracy z instytucjami PEFRON, MOPS w Jeleniej Górze w celu uzyskania porady i konsultacji. Konkurs plastyczny dla młodszych, konkurs literacki dla klas starszych. Organizowanie spotkań z udziałem dzieci i młodzieży (zaproszenie do szkoły osób niepełnosprawnych, a także członków Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych). Warsztaty, zajęcia praktyczne na boisku szkolnym (wejście w rolę osoby niepełnosprawnej). Gazetki informacyjne i tematyczne na tablicy szkolnej. Prezentacja prac konkursowych podczas lekcji - wystawa prac na korytarzu.	Szkoła Podstawowa nr 7 w Jeleniej Górze
15.	W ramach realizacji Szkolnego Programu Wychowawczego prowadzono zajęcia edukacyjne w ramach lekcji wychowawczych, podczas których poruszano tematy: praw i obowiązków ucznia szkoły integracyjnej, integracji uczniów niepełnosprawnych, tolerancji i postawy akceptacji wobec osób niepełnosprawnych. W ramach współpracy z rodzicem ucznia niepełnosprawnego prowadzono co miesięczne konsultacje specjalistyczne pedagoga i pracownika Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Dyżur ten wspomagał również pracę nauczycieli oraz pedagogów specjalnych uczących w oddziałach integracyjnych. Przeprowadzono coroczną Konferencję Integracyjną promującą ideę integracji w środowisku lokalnym pokazującą sukcesy uczniów niepełnosprawnych ich problemy w procesie edukacyjnym oraz formy i sposoby współpracy między placówkami. Prowadzono indywidualne rozmowy z uczniami niepełnosprawnymi w sytuacjach istnienia trudności w relacjach z rówieśnikami, samoakceptacji, trudności dydaktycznych. Wskazywano uczniom sposoby rozwiązań, zasady prawidłowej komunikacji i postawy asertywnej. Promowano postawy koleżeńskie w stosunku do uczniów niepełnosprawnych organizując corocznie konkurs „Przyjacieli na ósemkę”. Do konkursu kwalifikowano uczniów przejawiających pozytywne zachowanie w stosunku do swoich niepełnosprawnych kolegów i koleżanek. Oceniano codzienną postawę pomocy, empatii i tolerancji. W szkole istnieje 12 oddziałów integracyjnych, w których oprócz nauczyciela przedmiotowego zatrudniony jest pedagog specjalny. W klasach tych uczy się 49 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w odniesieniu do których opracowuje się Indywidualne Programy Terapeutyczno- Edukacyjne. W odniesieniu do potrzeb uczniów niepełnosprawnych w szkole funkcjonuje integracyjna grupa świetlicowa (dodatkowy nauczyciel-pedagog specjalny).	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze
16.	Prowadzenie zajęć i działań- uwrażliwienie na drugiego człowieka, nie tylko niepełnosprawnego. Zauważenie, że nie jesteśmy sami dla siebie, ale możemy dużo dawać i pomagać innym. Przeprowadzono cykl pogadanek. Odbyły się spotkania z panią Lucyną Kornobys - klasy 4,5 i 6. Klasy I miały zorganizowane spotkanie "Niepełnosprawni są wśród nas" - przeprowadzono: <ul style="list-style-type: none"> • popularyzowano osiągnięcia i sukcesy osób niepełnosprawnych (uczeń klasy 6 brał udział w Olimpiadzie pływackiej we Wrocławiu). • spotkania w szkole z osobami niepełnosprawnymi z najbliższego otoczenia, • nawiązanie kontaktu z instytucjami PEFRON, MOPS w Jeleniej Górze w celu uzyskaniu porady, konsultacji i pomocy w likwidacji barier architektonicznych. • organizowanie spotkań z udziałem dzieci i młodzieży (zaproszenie do szkoły przedszkolaków z przedszkola integracyjnego na jasełka), Prowadzono rozmowy indywidualne, wzmacniające z rodzicami i uczniami niepełnosprawnymi- przekazywanie bieżących informacji dotyczących form pomocy.	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
17.	Zajęcia edukacyjne - realizacja na lekcjach wychowawczych i w świetlicy szkolnej tematyki związanej z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych (rozwój empatii, tolerancji, wiedza o życiu osób niepełnosprawnych). Kontynuacja współpracy z placówkami kształcącymi dzieci niepełnosprawne (SP - 8) organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych (Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych "Pomocna Dłoń"). Porady i konsultacje specjalistyczne dla rodziców - cykliczne spotkania z pedagogiem i psychologiem z Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Jeleniej Górze. Pomoc koleżeńska dzieciom niepełnosprawnym – wolontariat - samorządność uczniowska (zbieranie nakrętek dla dziewczynki z niedowidzeniem) – kontynuacja oraz pomoc dziewczynce - uczennicy SP 11 w walce z chorobą	Szkoła Podstawowa nr 11 w Jeleniej Górze

	nowotworową: zbiórka pieniędzy przez nauczycieli, rodziców i uczniów, zaangażowanie całej społeczności szkolnej, organizowanie imprez szkolnych na rzecz Natalii, utworzenie wydarzenia na Facebooku, nagłośnienie działań charytatywnych, umieszczenie informacji o pomocy na stronie www.sp11jg.pl . Udział w obchodach 10 rocznicy działalności Stowarzyszenia Osób Przewlekłe Chorych "Pomocna Dłoń", przygotowanie części artystycznej.	
18.	Pogadanka na temat integracji osób pełnosprawnych z niepełnosprawnymi- klasy IV- te. Przeprowadzono konkurs plastyczny pt. Niepełnosprawny – pełnosprawny – tworzymy społeczeństwo przyjazne dla każdego. Dzieci z naszej szkoły zostały wyróżnione w konkursie. Czytanie bajek terapeutycznych w świetlicy szkolnej pt. Bajki bez barier - „Niepełnosprawność ruchowa” oraz „Niedosluch”, wyrównywanie szans edukacyjnych, integracja osób pełnosprawnych z niepełnosprawnymi, godne ich traktowanie. Rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwinięcie empatii w stosunku do osób niepełnosprawnych (257 uczniów).	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
19.	Placówka prowadzi zajęcia edukacyjne - realizacja zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych w ramach lekcji wychowawczych i zajęć profilaktycznych (rozwój empatii, tolerancji, poszukiwanie nowoczesnych rozwiązań ułatwiających niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie w szkole, mieście, pracy). Rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych. Spotkania uczniów z osobami niepełnosprawnymi - kształtowanie wizerunku wolnego od stereotypów. We wszystkich zajęciach udział wzięło 190 uczniów.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
20.	W Gimnazjum corocznie i cyklicznie realizujemy zadania związane z rozwojem empatii i tolerancji wśród uczniów wobec osób z niepełnosprawnościami. Priorytety programu Domino III stanowią stałe elementy naszego Szkolnego Programu Profilaktyki. W ramach tego programu realizujemy następujące zadania. 1. Zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów, prowadzone w ramach lekcji wychowawczych przez wychowawców – udział wzięło 623 osoby. Realizacja tematu zajęć: - Nauka tolerancji i empatii- uwrażliwienie na los drugiego człowieka tym osób niepełnosprawnych zajęcia dla uczniów klas I, II i III gimnazjum. - Zajęcia integrujące środowisko klasowe- budowanie pozytywnych relacji społecznych- zajęcia dla uczniów klas I, II i III gimnazjum. 2. Prelekcja dla uczniów klas I,II i III gimnazjum na temat sposobów pomocy osobom niepełnosprawnym. Charakterystyka codziennego życia osób z niepełnosprawnościami oraz przedstawienie alternatyw pokonywania różnych barier, związanych daną niepełnosprawnością. Pokazanie młodzieży sposobów na osiągnięcie sukcesu osobistego pomimo posiadania trudności zdrowotnych przez panią Lucynę Kornobys, zawodniczkę sportową, olimpijkę, wolontariuszkę i pracownika z Urzędu Miasta Jeleniej Góry. 3. Prelekcja dla uczniów klas I, II i III gimnazjum na temat wartości pomagania ludziom słabszym, chorym i pokrzywdzonym przez los. Zajęcia podkreślały wagę wolontariatu w życiu ludzi oraz naturalną potrzebę wspierania siebie nawzajem w trudnych sytuacjach życiowych związanych z chorobą, niepełnosprawnością, biedą, samotnością. Podczas prelekcji omówiono także temat praw przysługujących osobom niepełnosprawnym, dlatego w zajęciach tych udział wzięli wszyscy uczniowie z niepełnosprawnościami uczęszczający do naszej szkoły. Zajęcia prowadzili przedstawiciele organizacji pozarządowych: pani Ligia Hamer z Towarzystwa Chorych na Stwardnienie Rozsiane oraz pan Bogusław Gałka z Towarzystwa Pomocy Sw. Brata Alberta w Jeleniej Górze. 4. Uczniowie klas I, II i III pod opieką nauczycieli wychowania fizycznego pani I. Trelki, pani A.Nowak, pana A.Sekiewicza, zorganizowali Turniej Mikołajkowo-Integracyjny dla uczniów z niepełnosprawnościami ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Jeleniej Górze. Przeprowadzili szereg konkursów i zabaw mikołajkowych. Uczniowie naszego gimnazjum troskliwie opiekowali się rówieśnikami i spędzili z nimi miło czas. Podarowali im również wcześniej zabrane specjalnie dla nich słodycze.	Gimnazjum nr 1 w Jeleniej Górze
21.	W naszej szkole od lat ucą się- obok uczniów pełnosprawnych- uczniowie niepełnosprawni. W szczególności pracujemy z uczniami niesłyszącymi lub słabosłyszącymi, niedowidzącymi, niepełnosprawnymi ruchowo, przewlekłe chorymi (uczeń z mózgowym porażeniem dziecięcym, uczniowie ze schorzeniami onkologicznymi, neurologicznymi i schorzeniami o podłożu psychicznym). Zawsze podopieczni Gimnazjum Nr 4 uczeni są:- podczas godzin do dyspozycji wychowawcy klasy, -spotkań z pedagogiem szkolnym, pozytywnych postaw wobec szeroko pojętej „inności”. W tych zajęciach bierze udział ok. 400 uczniów, ok. 15 nauczycieli oraz uczniowie niepełnosprawni. Także ten pozytywny wizerunek wobec osób niepełnosprawnych kształtowany jest podczas zajęć warsztatowych pt. „Niepełnosprawni- Pełnosprawni to MY” prowadzonymi co roku w klasach I, z Panią Lucyną Kornobys. Uczymy dokonywania obiektywnej i realnej oceny wpływu bycia „innym” na psychikę i funkcjonowanie człowieka, ograniczeń i możliwości osoby niepełnosprawnej. Pozytywnego nastawienia poznawczego uczniów zdrowych (przedmiotem zainteresowania jest człowiek, a nie tylko jego inwalidztwo): zaznajamiamy uczniów z potrzebami uczniów niepełnosprawnych i poziomem ich zaspokojenia, obiektywnym dostrzeganiem ich zalet, możliwości oraz osiągnięć. Wpajamy też pozytywne zachowania społeczne: społeczną akceptację i szacunek dla osób niepełnosprawnych, przeciwdziałamy izolacji, wdramy uczniów do naturalnego i życzliwego kontaktu z kolegami/koleżankami niepełnosprawnymi i integrujemy osoby niepełnosprawne. Nauczyciele i uczniowie naszej szkoły mają świadomość, że szacunek i akceptacja wyrażane przez otoczenie społeczne oraz wynikające z nich poczucie bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych i poczucie własnej wartości, samoakceptacja i pogoda ducha wyzwalają subiektywne poczucie dodatniej jakości życia pomimo niepełnosprawności, rozwijają mechanizmy radzenia sobie ze stresem i kryzysem oraz pobudzają mechanizmy kompensacyjne, pozwalające na przezwyciężanie własnych ograniczeń. Staramy się, aby poprzez pozytywne kształtowanie wizerunku osób niepełnosprawnych, nasi uczniowie byli wrażliwi i otwarci na osoby niepełnosprawne. Żeby zawsze byli gotowi nieść im pomoc i traktowali ich z należytym szacunkiem.	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze

22.	Spotkanie z autorkami programu "Tworzymy społeczeństwo otwarte dla każdego" L. Jamer, M. Bobik, T. Zasadą, prelekcje i zajęcia warsztatowe. W zajęciach wzięło udział ok. 100 uczniów. W ramach akcji edukacyjnej "Niepełnosprawni -pełnosprawni" corocznie organizowany jest przez uczniów gimnazjum i liceum w ZSO Nr 1 "Bał integracyjny" dla dzieci ze Szkoły Specjalnej. Wkład własny Rady Rodziców i Samorządu Uczniowskiego w kwocie 600,00 zł.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Jeleniej Górze
23.	Realizacja tematu w trakcie godzin wychowawczych wśród uczniów ZSO nr 2 w Jeleniej Górze.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Jeleniej Górze
24.	Działanie na terenie placówki Zespołu ds. Integracji – ok. 120 osób przez cały rok. Zapewnienie poczucia uznania uczniom niepełnosprawnym poprzez uczestnictwo w konkursach plastycznych. Realizacja zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych w ramach lekcji wychowawczych i zajęć profilaktycznych (rozwój empatii, tolerancji, poszukiwanie nowoczesnych rozwiązań ułatwiających niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie w szkole, mieście, pracy) – 250 uczniów cały rok. Organizacja „Dnia Integracji” udział wzięło ponad 80 osób przy koszcie własnym 125,09. Rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych prowadzone przez wychowawców, nauczycieli i pedagoga szkolnego- 100 osób przez cały rok. Opracowanie gazetki szkolnej na temat sposobów pomocy i integracji z osobami niepełnosprawnymi. Podjęcie współpracy z placówkami kształcącymi dzieci niepełnosprawne, organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych (MOPS, SP nr. 8, Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Zespół szkół i Placówek w Jeleniej Górze). Porady i konsultacje specjalistyczne dla rodziców. Pomoc koleżeńska dzieciom niepełnosprawnym (pomoc w przemieszczaniu się, pomoc w noszeniu książek i nauce). Wyrównywanie szans edukacyjnych, integrację osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi, aspekty prawne dotyczące funkcjonowania dzieci niepełnosprawnych (m.in. dostosowanie metod i sposobów nauczania) w szkole oraz godne ich traktowanie.	Zespół Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze
25.	W Szkole i Bursie Szkolnej prowadzono zajęcia edukacyjne w zakresie zagadnień niepełnosprawności w ramach lekcji wychowawczych (tematy: rozwój empatii, tolerancji. Przekazanie informacji o możliwych formach wsparcia.) – udział wzięło 96 osób w 10 zajęciach. Zorganizowano wyjście do teatru – wsparcie inicjatywny młodzieży niepełnosprawnej „TACY MY”. Prowadzono rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych oraz opracowano gazetki szkolne na temat sposobów pomocy i integracji z osobami niepełnosprawnymi. Ponadto prowadzono porady i konsultacje specjalistyczne dla rodziców – pedagog, konsultant z ramienia poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz pielęgniarki. Wzmacniano i ukierunkowywano pomoc koleżeńską dzieciom niepełnosprawnym (odpow. w stosunku do potrzeb w stosunku do 5 uczennic) oraz podejmowano działania mające na celu wyrównywanie szans edukacyjnych, integrację osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi, wyposażenie w wiedzę dot. aspektów prawnych dotyczących funkcjonowania uczniów niepełnosprawnych w szkole.	Zespół Szkół Przyrodniczo – Usługowych i Bursy Szkolnej nr 4 w Jeleniej Górze
26.	Realizacja celów zawartych w programie „NiepełnoSPRAWNY-PelnoPRAWNY” - Tworzymy społeczeństwo otwarte dla każdego” ujętych w Szkolnym Programie Wychowawczym i Profilaktycznym. Zajęcia edukacyjne dla klas drugich, uświadamiające czym jest niepełnosprawność, informujące o prawach osób niepełnosprawnych, uczące empatii i savoir-vivru wobec osób niepełnosprawnych. Ankietyzacja klas drugich dotycząca uświadomienia emocji jakie w uczniach budzi kontakt z uczniami niepełnosprawnymi. Zajęcia edukacyjne dla klas pierwszych w ramach lekcji wychowawczych w celu rozwijania empatii i tolerancji wobec osób niepełnosprawnych. Integracja osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi-organizowanie koleżeńskich korepetycji. Udzielanie bezpłatnych korepetycji uczennicy niepełnosprawnej w celu wyrównania szans z matematyki. Coroczne spotkania wszystkich klas z niepełnosprawnym studentem z Jeleniej Góry. Rozmowy indywidualne z uczniami niepełnosprawnymi w naszej szkole w celu uświadomienia przysługujących im praw. Udzielanie uczniom niepełnosprawnych szczególnego wsparciem pedagoga i pielęgniarki szkolnej.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
27.	Realizacja tematyki stereotypów, tolerancji, empatii i pomocy realizowana na lekcjach wychowawczych zgodna z programem wychowawczym szkoły dla ponad 200 uczniów (w tym 8 niepełnosprawnych), oraz integracja osób niepełnosprawnych poprzez ich udział w imprezach szkolnych, wolontariacie, rozmowy indywidualne dot. aspektów prawnych.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze
28.	Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez organizację nauczania indywidualnego. Udział uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności, o potrzebie nauczania indywidualnego oraz o potrzebie kształcenia specjalnego w życiu kulturalnym i społecznym szkoły. Zajęcia wychowawcze o tematyce dotyczącej osób niepełnosprawnych. Rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu kształtowanie postaw tolerancji i empatii w stosunku do osób niepełnosprawnych. Współpraca z Polskim Związkiem Niewidomych i Niedowidzących – uczniowie brali udział w organizacji i obsłudze mikołajkowej zabawy integracyjnej dla dzieci ze sprzężonymi niepełnosprawnościami. Spotkanie młodzieży z Paraolimpijską Kadra Polski w Siermierce. Spotkanie młodzieży gimnazjalnej z przedstawicielami Jeleniogórskiego Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych – integracja z osobami niepełnosprawnymi, postrzeganie osób niepełnosprawnych w oczach osób w pełnosprawnych, aspekty prawne. Współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno - Wychowawczym kształcącymi dzieci niepełnosprawne – codzienne dowożenie dzieci szkolnym busem do wyznaczonych szkół i rozwożenie do domów po zakończonych zajęciach (miesięczny koszt dofinansowania z UM – 80,00 zł). Współpraca ze Schroniskiem dla Bezdomnych Mężczyzn Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta – wernisaż wystawy zdjęć w Książnicy Karkonoskiej i bibliotece szkolnej „Druga strona ulicy” czyli bezdomność w obiektywie uczenncie fototechnika. Współpraca ze służbami mundurowymi w akcji mikołajkowej – zbiórka pieniędzy dla dzieci z rodzin najuboższych.	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze

29.	Zajęcia edukacyjne (realizacja zadań z Programu Wychowawczego i Programu Profilaktyki Szkoły w zakresie zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych). Szkoła prowadziła rozmowy indywidualne nauczycieli, pedagoga z uczniami na temat tolerancji względem osób niepełnosprawnych. Kontynuacja współpracy z placówką kształcąca dzieci niepełnosprawne w ramach programu "Niepełnosprawni są wśród nas". Rozmowy indywidualne z uczniami i ich rodzicami na temat przysługujących im praw i obowiązków (uczniowie z orzeczeniem o niepełnosprawności).	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
30.	Rozmowy z uczniami na temat funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w szkole prowadzone przez pielęgniarkę. Pogadanki na lekcjach wychowawczych dotyczące niepełnosprawności. Przeprowadzenie zajęć warsztatowych w ramach lekcji wychowawczych przez pedagoga szkolnego na następujące tematy „Akceptacja siebie jako osoby niepełnosprawnej – cele życiowe a wartości”, „Obraz własnego ja”, „Pozytywne cechy osobowości”. Szczególną uwagę poświęcono na uświadomienie młodzieży kwestii niepełnosprawności. Zorganizowanie zajęć wychowawczych na temat praw człowieka i praw dziecka, ze szczególnym zwróceniem uwagi na osoby niepełnosprawne. Prowadzenie lekcji wychowawczych na temat niepełnosprawności fizycznej i psychicznej. Szkolenia młodzieży z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej, uwrażliwienie na problem epilepsji, szkolenia z ratownictwa przedmedycznego.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze
31.	<p>Promowanie i propagowanie imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, i turystycznych, w których uczestniczą osoby niepełnosprawne. Kontynuowanie współpracy w ramach porozumienia z Biblioteką Pedagogiczną (odbyło się 16 lekcji bibliotecznych wyjazdowych w 2015 r.) w różnych filiach Książnicy Karkonoskiej (10 uczniów na każdym ze spotkań). „Nasza Młodzież dla Świata” szkoła nasza kontynuowała współpracę z fundacją „My dla Świata”. Zorganizowaliśmy w szkole Dzień Wolontariatu, gościliśmy wolontariuszy z różnych krajów. Powstała grupa 15 osobowa (wolontariuszy) która działa na rzecz szkoły i środowiska szczegółowe sprawozdanie w załączeniu).</p> <p>Współpraca z Kinem „Lot” w ramach projektu (cykl filmów): uczniowie szkoły podstawowej i gimnazjum. Udział w IX Konkursie Pięknego Czytania I Inscenizacji Bajek „Bajki Japońskie” w SOSW w Wojcieszycach (8 uczniów). Udział w Imprezie: „Teatralki”. Dziecięcjo- młodzieżowe konfrontacje teatralne organizowane przez ODK „Zabobrze” – I Nagroda (15 uczniów).</p> <p>Aktualizacja szkolnej strony internetowej. Umieszczanie zdjęć i artykułów z życia szkoły. Tworzenie folderu reklamującego szkołę. Współpraca z BWA Jelenia Góra w ramach warsztatów plastycznych pt: „Mobile” oraz zajęć edukacyjnych pt: „Sztuczki sztuki” –czyli o tym jak artystom udaje się wyprowadzić nas w pole. Prezentacja wystawy malarstwa Marka Ostoi – Ostaszewskiego 16 uczniów). Współpraca z WTZ w Kowarach w ramach zajęć otwartych oraz prezentacji placówki pod kątem absolwentów naszej placówki. Współpraca z SOSW w Legnicy – wspólny wyjazd do hotelu „Gołębiwski”. Planowane wspólne warsztaty z kucharstwa w przyszłym roku.</p> <p>Udział w konkursie na „Na najlepszych uczniów w zawodzie” (kucharz): I miejsce – etap regionalny, III miejsce – etap wojewódzki. Udział w akcji fundacji „Być bardziej”, „Dzwonek na obiad” (uczniowie szkoły podstawowej, gimnazjum, ZSZ, PDP). Udział w akcji fundacji „Arka”- „Góra Grosza”(uczniowie szkoły podstawowej, gimnazjum, ZSZ, PDP). Współpraca z Karkonoskim Parkiem Narodowym w Szklarskiej Porębie, z Muzeum Przyrodniczym w Cieplicach, z Urzędem Miasta w Jeleniej Górze Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska, z TPD przy SOSW w Jeleniej Górze, z Karkonoskim Centrum Ekologii i Edukacji w Szklarskiej Porębie, z fundacją „Arka” z Bielska Białej – „Tydzień Dobrych Uczynków”, z Filharmonią Dolnośląską w Jeleniej Górze, Policją, Strażą Miejską, Strażą Pożarną, z Sądem Rodzinnym, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, PCPR, MOPS, ze Schroniskiem dla Małych Zwierząt w Jeleniej Górze, z Urzędem Pracy, z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Jeleniej Górze, z Zespołem Szkół Elektrycznych w Kielcach – udział w konkursie fotograficznym, z Zespołem Szkół nr 30 w Bydgoszczy i Stowarzyszeniem „Dar”- udział w konkursie fotograficznym (4 uczniów).</p> <p>Współpraca z Bursą Szkolną nr.1 w Jeleniej Górze – udział w konkursie fotograficznym „Wiosenne Inspiracje”, zajęcia integracyjne (usługi kosmetyczno-fryzjerskie), Konkurs „Pamiętki z wakacji”, Festiwal zdrowych ciast (gimnazjum, ZSZ, PDP), Sprzątanie świata (wszyscy uczniowie).</p> <p>Akcja ekologiczna „Człowiek przyjacielem zwierzęcia” (uczniowie ze szkoły podstawowej i gimnazjum), Konkurs na maskotkę biblioteki (uczniowie ze szkoły podstawowej i gimnazjum). Konkurs wiedzy o zasadach bezpieczeństwa w szkole i w domu (25 uczniów gimnazjum). Inscenizacja okazji Święta Niepodległości- Historia Polski na wesoło (uczniowie gimnazjum, PDP, ZSZ, ORW). Konkurs pięknego czytania- „Tolerancja” (uczniowie szkoły podstawowej i gimnazjum). Współpraca ze szkołami masowymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracyjny Plener plastyczny „Po- tworzymy ...” z udziałem uczniów Liceum Plastycznego w Zespole Szkół Rzemiosł Artystycznych (15.09.2015 r.). - Prezentacja przedstawień teatru RAZEM na deskach Teatru im. C. K. Norwida dla uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych. <p>1.2. Kształtowanie właściwych postaw społecznych sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promowanie działań instytucji, firm, osób prywatnych, które w istotny sposób wpływają na poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych w mieście (PFRON, KSON, TPD, etc.). - Organizowanie wsparcia, porad i pomocy dla rodziców naszych podopiecznych, którzy często sami są niepełnosprawni intelektualnie. - Rozmowy z rodzicami, którzy borykają się z problemem akceptacji niepełnosprawności dziecka. 	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze
32.	Spotkania – prelekcje z Policją na temat odpowiedzialności karnej nieletnich oraz zagrożeniach wynikających z zażywania narkotyków i dopalaczy. Współpraca z Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Jeleniej Górze. Udział wychowanków w cyklicznych zajęciach warsztatowych na temat tolerancji, integracji, komunikacji rówieśniczej, treningu zastępowania agresji.	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Jeleniej Górze
33.	Realizacja w ramach programu opiekuńczo - wychowawczego placówki przez wychowawców ośmiu grup wychowawczych, między innymi integracja naszych wychowanków i osób niepełnosprawnych poprzez wspólne uczestnictwo w "Dniu sportu" organizowanym przez naszą placówkę – w zajęciach brało udział 103 wychowanków.	Bursa Szkolna nr 1 w Jeleniej Górze

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	Placówka prowadzi warsztaty integracyjno-terapeutyczne (we współpracy z MOPS), w których udział brało 5 osób niepełnosprawnych. Ponadto prowadzone były psychoedukacyjne uświadamiające osobom niepełnosprawnym ich prawa i obowiązki przy udziale 39 osób niepełnosprawnych. Realizacja rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez możliwość pracy na nowoutworzonych stanowiskach pracy dla 8 osób niepełnosprawnych od grudnia 2015 r.	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” w Jeleniej Górze
2.	W listopadzie wydany został 12 stronicowy kalendarz ścienny na rok 2016, zawierający podstawowe informacje o organizacji i jej działaniach na rzecz osób z Zespołem Downa, ilustrowany zdjęciami podopiecznych oraz przedsięwzięć Jeleniogórskiego Stowarzyszenia. Zadanie zostało dofinansowane przez Miasta Jelenia Góra na kwotę 1920,00 zł, a całkowity koszt 3600,00. We wrześniu zorganizowaliśmy spotkanie integracyjne osób niepełnosprawnych „Pieczenie ziemniaka”, w formie dwudniowego pikniku w Borowicach. Impreza miała charakter integracyjno-sportowo-kulturalny, podczas którego uczestnicy brali udział w zabawach i grach sportowych oraz w plenerze malarskim. Uczestniczyło 46 osób, w tym 27 dzieci (koszt spotkania pokryty ze składek uczestników). Natomiast na przestrzeni całego roku przedstawiciele Stowarzyszenia informują lokalne media o problematyce związanej z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych intelektualnie w społeczeństwie oraz przełamując stereotypy funkcjonujące w świadomości na temat wizerunku tych osób.	Jeleniogórskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa w Jeleniej Górze
3.	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku w Jeleniej Górze w roku 2015 opublikowało w Biuletynie KSON-u „Niepełnosprawni TU i TERAZ” sześć artykułów „Najlepsze audiobooki 2014 poleca Wypożyczalnia Książki Mówionej Karkonoskiej”, „Książka mówiona na wakacje”, „Morskie opowieści w KSON-ie”, „Zanim zagłosisz. Obywatelskie ABC w KSON-ie.”, „Turystyczne lato z KSON-em trwa...”, „Biała laska pod Śnieżką”, „Zaczyna się od mowy nienawiści...”/ cykl spotkań na temat zagrożeń współczesnego świata. O działalności naszego Stowarzyszenia publikowane były bieżące informacje w JELONCE, telewizji DAMI, telewizji STRIMEO, Muzycznym Radio oraz na tablicy ogłoszeń w KSON-ie. Z okazji Światowego Dnia Niepełnosprawnych i Wolontariusza Członkowie SIW uczestniczyli w V Karkonoskiej Biesiadzie Integracyjnej „Spotkajmy się mimo wszystko” w Hotelu „Cieplice” w dniu 4 grudnia. Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku wyróżnione zostało dyplomem uznania za aktywną działalność na rzecz środowiska. Dyplom uznania otrzymała Pani Agnieszka Smolińska - bibliotekarz Książki Mówionej w Książnicy Karkonoskiej za ożywienie współpracy z SIW. Kształtowanie właściwych postaw społecznych oraz uświadamianie Członkom SIW przysługującym im praw i obowiązków stanowi jedno z podstawowych zadań Stowarzyszenia, które realizowane jest w ramach programowych 10 spotkań integracyjnych w ciągu roku a także indywidualnych rozmów i konsultacji.	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku w Jeleniej Górze
4.	Organizowanie dla kobiet po radio, chemioterapii i mastektomii spotkań z wizażystami, pokaz najnowszych wzorów peruk, strojów kąpielowych, bielizny – 21 uczestniczek. Kobiety pomimo ciężkich przeżyć to osoby zadbane nie wyróżniające się wśród osób pełnosprawnych. a) Organizowano spotkania integracyjne – Dzień Kobiet 12 osób, Tłusty Czwartek 21 osób. b) MOPS „V Festyn Integracyjny” – był to nasz V udział. c) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - „Senioralia”. Organizowano spotkania w każdy czwartek podczas których omawiane były bieżące sprawy Klubu oraz udzielano informacji, porad w zależności od potrzeb min. zorganizowano spotkanie z przedstawicielem Urzędu Skarbowego – ulgi i odpisy z podatku dla osób niepełnosprawnych. 34 spotkania w 2015 roku – średnia ilość uczestniczek w spotkaniu 17.	Karkonoski Klub Amazońek w Jeleniej Górze
5.	W roku 2015 Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze kontynuując ośmioletnią tradycję tym razem wspólnie z partnerami – organizacje pozarządowe z Cieszyna i Gorzowa Wielkopolskiego - wydał 9 numerów Biuletynu Integracyjnego "Niepełnosprawni TU i TERAZ" w nakładzie 8000 egzemplarzy każdy, w formacie A4, o objętości stron 32 na papierze kredowym (razem 72 000 egzemplarzy). Warto nadmienić, że jedno wydanie zostało wzbogacone o wkładkę dotyczącą turystyki bezbarierowej (16 stron). Biuletyn, oprócz wersji papierowej wydawany był również w formie e-Biuletynu, co umożliwiło przenoszenie artykułów z poszczególnych numerów Biuletynu z formy papierowej na elektroniczną, dopisywanie komentarzy pod każdym z artykułów, zamieszczanie na portalu artykułów, które nie mogły ukazać się w formie papierowej a zasługują na publikację oraz umieszczanie na portalu dodatków do Biuletynu. Dane ze statystyk wejść na stronę internetową to średnio 500 osób dziennie. Środki zaplanowane do wydatkowania w kolejnym okresie rozliczeniowym projektu uwzględnione zostały w załączniku nr 1 do niniejszego sprawozdania i wyniosły: 215 470,00 PLN (z czego 3 493,18 PLN stanowił finansowy wkład własny i na 12 120,00 PLN wyceniona została praca wolontariuszy). Biuletyn dystrybuowany był za pośrednictwem kościołów i parafii, ośrodków zdrowia, szpitali, aptek, sklepów wielkopowierzchniowych, urzędów miast i gmin oraz organizacji pozarządowych. Dnia 4 grudnia 2015 r. zorganizowano V Karkonoską Biesiadę Integracyjną pn. „Spotkajmy się mimo wszystko” połączoną z obchodami Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych i Dnia Wolontariusza. W biesiadzie wzięło udział 70 osób niepełnosprawnych, ich opiekunów i wolontariuszy oraz zaproszeni goście – razem 93 osoby, a wśród nich m. in. Senator Krzysztof Mróz, Przewodniczący Rady Miejskiej Leszek Wrotniewski oraz 8 radnych Rady Miejskiej Jeleniej Góry, przedstawiciele służby zdrowia, przedsiębiorcy, osoby świata kultury. W trakcie biesiady osobom szczególnie zasłużonym dla środowiska osób niepełnosprawnych wręczono tytuły Ambasadora Ludzi Otwartych Serc. W roku 2015 uhonorowani zostali Jeleniogórskie Zakłady Optyczne, Jens Kroger, Agnieszka Janczyszyn, Stanisław Siuta oraz ks. Jacek Stryczek wraz z wolontariuszami Projektu SZLACHETNA PACZKA. Ponadto osobom szczególnie zasłużonym dla KSON wręczono pamiątkowe dyplomy. Koszt realizacji tego przedsięwzięcia wyniósł 5 400,00 PLN (wartość dofinansowania 3 200,00 zł – PFRON – Miasto Jelenia Góra, udział własny 2 200,00 zł).	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze

	<p>W roku 2015 w związku z brakiem środków finansowych nie była realizowana audycja „Karkonoskiej Telewizji Integracyjnej”.</p> <p>Niezmiennie od 6 lat w zasadzie wszystkie organizacje członkowskie KSON biorą udział w akcji edukacyjnej w szkołach przybliżającej problemy empatii, integracji i wolontariatu uczniom szkół ziemi jeleniogórskiej. W roku 2015 odbyliśmy 2 spotkania w formie warsztatów na terenie gimnazjów powiatu jeleniogórskiego. Mówili o rodzajach niepełnosprawności, przyczynach ich powstawania, profilaktyce i rehabilitacji. Mówiono także o najnowszych zdobyciach medycyny i metodach rewalidacji. W spotkaniach wzięło udział ponad 200 uczniów i 15 niepełnosprawnych prelegentów.</p> <p>Po raz drugi zorganizowano takie spotkanie dla przewodników po HSK Julia w Piechowicach przygotowując tym samym przewodników do trudnej roli objaśniania niewidomym i słabowidzącym o produkcji tego zakładu.</p> <p>W grudniu 2015 roku Sejmik po raz piętnasty zorganizował „Integracyjne Spotkanie Oplatkowe”. Projekt został dofinansowany ze środków PFRON pozostających w dyspozycji Miasta Jelenia Góra w kwocie 888,00 PLN, a 592,00 PLN wyniósł wkład finansowy KSON (łącznie 1480,00 PLN). W spotkaniu wzięło udział ok. 50 osób współpracujących z Sejmikiem oraz działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, którzy mieli okazję złożyć sobie życzenia i podzielić się oplatkiem.</p>	
	<p>W ramach działalności punktu informacji dla osób niepełnosprawnych (prowadzonego przez KSON tradycyjnie od 14 lat) w 2015 roku po raz kolejny przeprowadzono projekt pn. „Międzyregionalne Centrum Informacji i Wsparcia Osób Niepełnosprawnych”, który prowadzono w: Centrum Informacji w Jeleniej Górze oraz Punkty Informacji w Cieszynie, Gorzowie Wielkopolskim, Zielonej Górze i Szczecinie. Punkty Informacji prowadzone były w ramach działalności Biur Regionalnych KSON.</p> <p>W przypadku Sejmiku ponieśliśmy m. in. koszty rozmów telefonicznych, materiałów biurowych etc. w kwocie ok. 20 000,00 PLN.</p> <p>W 2015 roku w Karkonoskim Sejmiku Osób Niepełnosprawnych nadal funkcjonowało Społeczne Biuro Europejskiej Lidii Geringer de Oedenberg oraz Poseł Marzeny Machałek.</p>	
6.	<p>Wystawa prac osób niepełnosprawnych pt. „Nasze XX-lecie – Transformacje”, podczas której udział wzięło ponad 100 osób zaproszonych i współpracujących z WTZ na co dzień. Koszt to 5400,00 zł ogólnej kwoty (z czego 600,00 zł wkład własny, a 4800,00 to dofinansowanie z Urzędu Miasta).</p> <p>Kształtowanie właściwych postaw społecznych oraz poznanie praw i obowiązków na zajęciach w WTZ-cie, w których udział bierze 25 uczestników.</p>	<p>Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze</p>
7.	<p>Głównym zadaniem statutowym PKPS jest objęcie opieką ludzi starszych, chorych, nieporadnych życiowo, niepełnosprawnych - usługi opiekuńcze.</p> <p>W 2015 roku zrealizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 32 309,50 godzin usług opiekuńczych zwykłych na kwotę 355 404,50 zł. - 966 godzin specjalistycznych na kwotę 14 007,00 zł. <p>Ogólna wartość zadania 369 411,50 zł sfinansowana w całości ze środków Miasta.</p>	<p>Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Jeleniej Górze</p>
8.	<p>W październiku 2015 zorganizowano Dni Otwartych Drzwi – wzrost aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Ta realizacja cyklicznego zadania pozwala łamać stereotypy o nieprzydatności ludzi napiętnowanych najmniej rozumianym rodzajem niepełnosprawności, jest bezpośrednim sposobem promowania aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych intelektualnie. Zadanie pokazało jak w praktyce wygląda skuteczność form rehabilitacji społecznej i zawodowej realizowanej przez warsztaty terapii zajęciowej, doprowadzającej ludzi niepełnosprawnych intelektualnie do pracy zarobkowej i godnego życia w otwartym środowisku społeczności lokalnej. Ogólny koszt przedsięwzięcia to 3.570 zł (w tym środki własne – 408zł i 3.162 zł dofinansowanie z UM).</p>	<p>Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze</p>
9.	<p>Klub brał czynny udział w wielu spotkaniach edukacyjno-warsztatowych odbywających się w placówkach oświatowych, których celem było uświadomienie dzieci i młodzieży o problematyce osób niepełnosprawnych. Ponadto brał udział w spotkaniach i konferencjach dotyczących działań na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>	<p>Jeleniogórski Klub Sportowo-Rehabilitacyjny w Jeleniej Górze</p>
10.	<p>Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów zrzesza osoby różnej kondycji. Przygotowując zadania do realizacji ma na uwadze osoby i starsze, i niepełnosprawne. Akcentuje też więź pokoleniową, pielęgnowanie tradycji i przekazywanie jej młodszym odbiorcom. Celem jest integracja grup społecznych i wypracowanie tolerancji wobec osób funkcjonujących inaczej. Grupowe uczestnictwo w życiu kulturalnym miasta cieszy się doskonałym odbiorem.</p> <p>W 2015r. Byliśmy na 25 koncertach w Filharmonii Dolnośląskiej (829 osób), 3 spektaklach teatralnych (196 osób), w kinie „Helios” (50 osób), a z koncertów organizowanych przez Związek z okazji Światowego Dnia Inwalidy, Dnia Seniora czy Nowego Roku skorzystało 1200 osób.</p> <p>Corocznie organizowane „Senioralia” stały się imprezą masową, której odbiorcami są też osoby nie zrzeszone. Przegląd Zespołów Artystycznych odbywa się przy pełnej sali w JCK, na Placu Ratuszowym prezentowane są zespoły szerszej publiczności, a 03.10. 2015r. był z grupą Indian „Catawba” dniem zabawy dla dziadków, rodziców i dzieci.</p> <p>Ważnym momentem w naszej społeczności jest Wieczera Wigilijna, która corocznie gromadzi 200 osób. Daje poczucie wspólnoty, funkcjonowania w środowisku, możliwość wspólnego kołędowania i godnego rozpoczęcia czasu świątecznego. Nasze zadania rozszerzane są na inne organizacje pozarządowe przez zapraszanie ich członków do uczestnictwa jak Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych, Związek Niewidomych, Stowarzyszenie Żołnierzy Radiotechników „Radar”, Stowarzyszenie Żołnierzy Wojska Polskiego, Związek Emerytów Policjantów. Nadmienić należy, że wiele osób z tych stowarzyszeń jest naszymi członkami.</p> <p>Imprezy częściowo dofinansowane ze środków budżetu Miasta, PFRON.</p>	<p>Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Jeleniej Górze,</p>

11.	<p>Związek zorganizował, jak co roku Międzynarodowy Dzień Głuchego 2015 – dofinansowanie z PCPR 1800,- wkład własny 1200.</p> <p>Poza dofinansowanymi imprezami nasi podopieczni uczestniczyli w następujących spotkaniach i imprezach: spotkania opłatkowe organizowane przez Duszpasterstwo Niepełnosprawnych i inne organizacje pozarządowe, Caritas Diecezji Legnickiej- XV Pielgrzymka Osób Niepełnosprawnych i Przyjaciół do Krzeszowa, Polski Związek Niewidomych – „Dzień Białej Laski”, Spotkania edukacyjne pod hasłem „NiepełnoSPRAWNY – PełnoPRAWNY. V Konferencja Niepełnosprawny na Rynku Pracy”, impreza Mikołajkowa 2015 (dofinansowanie z PCPR 900,00 zł – wkład własny 600,00 zł), II Jeleniogórskie Dni Sprawiedliwego Handlu.</p> <p>Projekt „Wykluczeni z kultury 2014” – Centrum Kultury Wrocław – Zachód.</p>	Polski Związek Głuchych Koło w Jeleniej Górze
12.	<p>Głównym celem Polskiego Związku Niewidomych jest obalanie stereotypów dotyczących osób niewidomych i słabowidzących. W związku z tym Zarząd Koła w Jeleniej Górze zorganizował następujące imprezy - Dzień Dziecka - zabawę integracyjną podopiecznych dzieci Koła z uczniami ze Szkoły Podstawowej Nr 6 - dofinansowanie ze środków MOPS Jelenia Góra w kwocie 864,00 zł i PCPR w kwocie 384,00 zł, - zorganizowano 30 paczek dla podopiecznych dzieci - Mikołaj 2015 - zabawę integracyjną podopiecznych dzieci wspólnie z dziećmi Pracowników Szkoły Rzemiosł Artystycznych przy koordynacji nauczycieli i uczniów tej szkoły.</p> <p>Międzynarodowy Dzień Białej Laski - święto osób niewidomych i słabowidzących, na które zaproszone zostały władze samorządowe i administracyjne miasta, sponsorzy, organizacje pozarządowe oraz lokalne media. Cel - zainteresowanie problematyką i osiągnięciami osób z dysfunkcją narządu wzroku. Impreza dofinansowana ze środków Urzędu Miasta Jeleniej Góry – kwota 3.560,00 zł i PCPR - kwota 516,00 zł i FIO (w spotkaniu udział wzięło 110 osób).</p> <p>Dzień Seniora - impreza rehabilitacyjno- integracyjna osób po 75 roku życia.</p> <p>Zarząd Koła wspiera i stwarza możliwości swoim członkom uczestniczenia w życiu kulturalnym organizując spotkania i wyjazdy: - Cykl spotkań z literaturą pt." Spotkanie z literaturą", - Spotkanie wiosenno – wielkanocne, - Spotkanie opłatkowe, - Dzień Kobiet, - Spotkanie Andrzejkowe.</p> <p>Członkowie Koła uczestniczą w przedsięwzięciach kulturalnych innych organizacji, władz miasta oraz sponsorów: - Koncerty w Filharmonii Dolnośląskiej, - Światowy Dzień Inwalidy, - Koncert Noworoczny, - Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych, - Spotkanie Literackie pt. „Wierszowany koniec lata”, - Sztuka teatralna pt. „Kobieta w życiu osobistym” wystawiana przez Tarczyk ŻDŻBŁO.</p>	Polski Związek Niewidomych Koło w Jeleniej Górze
13.	<p>Kontaktujemy się telefonicznie, mailowo, udzielamy odpowiedzi ustnych osobom niepełnosprawnym, spotykamy się z nimi, odwiedzamy w domu naszych członków stowarzyszenia, wcześniej dzwoniemy, umawiamy się mówimy o ich prawach, gdzie mogą szukać pomocy np. jak dostać dofinansowanie do zakupu aparatu słuchowego. Członkiem naszego stowarzyszenia jest Pan Grzegorz, który zajmuje się badaniem słuchu, kierujemy do niego osoby wymagające zaopatrzenia w aparaty. Przekazujemy uzyskane informacje o zdobyczach techniki w dziedzinie oprotezowania słuchu. Udzielamy odpowiedzi nie tylko członkom stowarzyszenia, ale wszystkim, którzy się z nami kontaktują.</p>	Stowarzyszenie Niedosłyszących „LIRA” w Jeleniej Górze
14.	<p>Spotkanie pn. „Świat Kobiet w dniu Kobiet” w dniu 08.03.2015r w Filharmonii Dolnośląskiej, w którym wzięło udział 300 kobiet, mających na celu podniesienie roli kobiet w społeczeństwie w tym kobiety niepełnosprawne. Źródłem dofinansowania były środki z Urzędu Miasta Jeleniej Góry. Spotkanie jubileuszowe pn. „Dziesięć lat Pomocnej Dłoni” w dniu 12.06.2015 r. dla ponad 100 osób (w tym 70 osób niepełnosprawnych oraz zaproszeni goście). Spotkanie odbyło się w Sali Arka przy Parafii św. Jana Apostoła i Ewangelisty w Jeleniej Górze. Było to podsumowanie działalności statutowej Stowarzyszenia. Źródłem dofinansowania były środki z Urzędu Miasta Jeleniej Góry, PERON i środki własne.</p> <p>Zorganizowanie i przygotowanie występu Teatryku Żdźbło w monodramie pn. KOBIETA W ŻYCIU. Występ członków naszego stowarzyszenia w dniach 23 11. 2015 r., - i 12 stycznia 2016r., w Książnicy Karkonoskiej Uczestniczyło w nich około 50 osób. Środki finansowe własne.</p> <p>Udział w Dolnośląskim Kongresie Obywatelskim w Krzyżowej w dniu 24.04.2015r., w II Jeleniogórskich Targach Organizacji Pozarządowych, zorganizowanej przez Fundację Jagniątek na Placu Ratuszowym w dniu 30 maja 2015 r., w V Festynie Integracyjnym pod hasłem „alki z Dyskryminacją osób Niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym” – 31.05.2015 r. Plac Piastowski.</p> <p>Udział w licznych w spotkaniach organizowane przez Urząd Miasta i organizacje pozarządowe w Książnicy Karkonoskiej z przedstawicielami instytucji, urzędów i służbami porządkowymi (MZK, Policji, Notariuszem itp.). Udział w ogólnopolskim konkursie pn. „Poznaj bliższego sąsiada” organizowanego przez Pasażu Tesco Jelenia Góra. W dniu 18.10.2015r. odbyła się prezentacja medialna Stowarzyszenia oraz pokaz warsztatów rękodzielniczych. Uczestników stowarzyszenia było 20 oraz przechodni zainteresowani klienci TESCO. W wydarzeniu towarzyszyły liczne atrakcje w postaci zabaw i animacji, a także liczne rabaty i oferty specjalne u najemców. Mieszkańcy Jeleniej Góry oddali łącznie blisko 1400 głosów! (Środki finansowe własne).</p>	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „POMOCNA DŁOŃ” w Jeleniej Górze
15.	<p>Towarzystwo wspierało członków stowarzyszenia oraz zgłaszających się niezrzeszonych osób niepełnosprawnych i ich rodzin w możliwości pozyskiwania środków z MOPS/PFRON na rehabilitację, likwidację barier architektonicznych, uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności itp.</p> <p>Ponadto Towarzystwo aktywnie poszukiwało możliwości nabywania lub rozwijania umiejętności posługiwania się komputerem i kierowano na bezpłatne zajęcia członków towarzystwa, by zwalczać ich wykluczenie cybernetyczne. Sygnalizowano na bieżąco za pośrednictwem JFOON problemów związanych z codziennym samodzielnym funkcjonowaniem osób z niepełnosprawnością w mieście, w tym min.: dostępie do urzędów i budynków użyteczności publicznej, oznakowania poziomego ciągów komunikacyjnych, funkcjonowania miejskiej komunikacji i dostosowania jej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz kontynuowano działania mające na celu umacnianie więzi pomiędzy członkami towarzystwa i także członkami innych organizacji pozarządowych, tak by tworzyć wzajemne grupy wsparcia i pomocy w sytuacji kryzysu.</p>	Towarzystwo Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Jeleniej Górze

16.	<p>Zwiększono empatię w stosunku do osób niepełnosprawnych wśród młodych mieszkańców placówek dla bezdomnych mężczyzn. Dokonano zmian w regulaminie placówek Koła pozwalających wykorzystanie potencjału osób młodych do pomocy osobom niepełnosprawnym, co stanowi tło do działań integrujących podopiecznych i rozwijanie ich własnych talentów. Nastąpił wzrost zaangażowania, poczucia sprawstwa i przydatności wśród osób niepełnosprawnych zamieszkujących Dom św. Brata Alberta, gdzie mieszkańcy Domu św. Brata Alberta chętniej angażują się w działania prowadzone w placówce, jak również poza nią. Ponadto podjęto działania mające na celu aktywizację i reintegrację zawodową niepełnosprawnych osób bezdomnych poprzez wzrost aktywności społecznej i zmniejszenie poczucia izolacji społecznej wśród mieszkańców Domu św. Brata Alberta. Część podopiecznych chętnie bierze udział w drobnych pracach na rzecz placówki i w działaniach wolontarystycznych.</p> <p>We wszystkich placówkach Koła udzielana jest również pomoc przy kompletowaniu dokumentów w celu uzyskania, lub przedłużenia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Pracownicy pomagają wypełniać wnioski i kontaktować się z odpowiednimi instytucjami Osoby niepełnosprawne przebywające w obiektach Koła dowożone są także do placówek służby zdrowia, na zajęcia terapeutyczne, rehabilitacyjne i inne.</p>	Towarzystwo Pomocy św. Brata Alberta w Jeleniej Górze
17.	<p>Zorganizowanie konferencji „Niepełnosprawny pełnoprawny na rynku pracy”, która odbyła się w Zdrojowym Teatrze Animacji z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych. Udział w konferencji wzięło ponad 120 osób z wielu organizacji pozarządowych, instytucji i placówek działających na rzecz i w imieniu środowiska niepełnosprawnych. Całkowity koszt imprezy to 3.800 zł (w tym środki własne – 1532, dofinansowanie z UM – 2268).</p> <p>Przeprowadzenie lekcji tematycznych w szkołach podstawowych i gimnazjach i organizacja konkursu plastycznego „Nie różnimy się niczym”. Wyniki zostały ogłoszone podczas ww. konferencji. Udział w spotkaniach wzięło ponad 350 uczestników, gdzie ogólny koszt wyniósł – 6.955,43 zł (w tym środki własne – 1004,99, dofinansowanie UM – 5950,44).</p>	Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze

Wszystkie te działania miały na celu poprawę wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie, uświadomienie przysługujących im praw i obowiązków oraz stworzenie sprawnego dostępu do informacji.

2. Zwiększanie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym.

- 2.1. *Cel operacyjny:* **Aktywizowanie osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier transportowych.**
- 2.2. *Cel operacyjny:* **Przystosowanie przestrzeni „powszechnej dostępności” do potrzeb osób niepełnosprawnych.**
- 2.3. *Cel operacyjny:* **Zapewnienie potrzeb socjalno - bytowych niesamodzielnym osobom niepełnosprawnym.**

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej (...) oraz ustawą – Prawo budowlane konieczne jest przystosowanie przestrzeni "powszechnej dostępności" do potrzeb osób niepełnosprawnych. Miasto wychodząc naprzeciw w ramach swoich możliwości wykonuje potrzebne modernizacje i remonty przestrzeni miejskiej zakładając, że to, co jest dostępne dla osób niepełnosprawnych, jest również dostępne dla innych. W mieście istnieją już odpowiednio dostosowane instytucje publiczne (MOPS, PZOON, PIP, PUP, Urząd Skarbowy), obiekty sportowe i kulturalne, jak chociażby Książnica Karkonoska, Muzeum Karkonoskie, Zespół Pocysterski, placówki oświatowe, Hala Widowiskowo-Sportowa przy ul. Złotniczej wraz ze stadionem oraz inne. Miejski Zarząd Dróg i Mostów wykonał oznakowanie ciągów pieszych dla osób niedowidzących, w ramach zadania wykonano pasy ostrzegawcze z wypustkami szerokości 42 cm w kolorze białym w celu wzbudzenia czujności pieszych uczestników ruchu w szczególności dla osób niepełnosprawnych na przystankach komunikacji miejskiej i przejściach dla pieszych - na ogólną kwotę **46.551,02 zł:**

- przy ul. Różyckiego (przystanek przy PROMED Sp. z o.o.) – ok. 28 mb,
- przy ul. Różyckiego (przystanek przy Targowisku Zabobrze) – ok. 20 m,
- przy ul. Różyckiego (przystanek przy pawilonie handlowym PSS Społem) – ok. 31 m,
- skrzyżowanie Al. Jana Pawła II i ul. Różyckiego – ok. 84 m,
- skrzyżowanie ul. Różyckiego z ul. Ogińskiego – ok. 48 m.

Doświetlenie przejść dla pieszych, w ramach zadania doświetlono następujące przejścia dla pieszych na ulicy:

- Aleja Wojska Polskiego 6-10;
- Wolności - skrzyżowanie z ulicą Struga.

Modernizacja i remont nawierzchni chodników wykonywanych przez MZDiM

Lp.	Podjęmowane działania	2014	2015
1.	przebudowa lub remont nawierzchni chodnika w tym:	9.493 m ²	4.360,98 m ²
	nawierzchnia z płyt betonowych i kostki brukowej	771,92 m ²	3.601,65 m ²
	o nawierzchni bitumicznej	40,31 m ²	759,33 m ²
2.	montaż barier zabezpieczających przed wtargnięciem pieszych na jezdnię	192 mb	
3.	montaż poręczy ochronnych	14 m	18,5 m
4.	wymiana balustrady	8,8 m ²	31 m ²

Dane z Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów w Jeleniej Górze na dzień 31.12.2015 r.

W 2015 r. Miejski Zakład Komunikacyjny Sp. z o.o. w Jeleniej Górze zakończył realizację projektu unijnego „Poprawa jakości i atrakcyjności transportu miejskiego i podmiejskiego w aglomeracji jeleniogórskiej poprzez zakup nowych ekologicznych autobusów dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych oraz wdrożenie Systemu Biletu Elektronicznego” w ramach którego zakupiono 12 szt. niskopodłogowych, fabrycznie nowych autobusów klasy maxi, wdrożono System Biletu Elektronicznego oraz uruchomiono 3 Punkty Obsługi Pasażera.

Autobusy przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych wyposażone są w platformę ułatwiającą wprowadzenie wózka do autobusu. Dodatkowo wyposażone są w funkcję przykłąku, dzięki której kierowca jest w stanie obniżyć prawą stronę autobusu o kilka centymetrów zmniejszając różnicę poziomów między progiem. Pojazdy te zostały skierowane m.in. do obsługi tras przebiegających w pobliżu przychodni, szpitala oraz innych ośrodków grupujących osoby niepełnosprawne. Kursy obsługiwane przez autobusy niskopodłogowe są specjalnie oznakowane w rozkładach jazdy.

Ponadto w 27 autobusach zainstalowany jest monitoring co przekłada się na poprawę bezpieczeństwa podróżujących. W autobusach zainstalowano również system nagrywania i archiwizowania obrazu.

Ważne jest również oznakowanie wewnętrzne autobusu poprzez żółte linie lub czerwone poręcze, które są bardzo dobrze widoczne dla osób niedowidzących.

Transport miejski

Lp.	Podjęmowane działania	2013	2014	2015
1.	Łącznie dysponowano autobusami	78	78	77
	w tym dla niepełnosprawnych	69	69	75
2.	w tym:	78	78	76
	- elektroniczny system informacji wizualnej			
	- dodatkowe elektroniczne tablice boczne z numerem linii	32	46	46
	- wewnętrzne i zewnętrzne urządzenia zapowiadające przystanki	48	48	42

Zródło: Miejski Zakład Komunikacji w Jeleniej Górze

Natomiast w ramach poszczególnych barier przyznano dofinansowanie do:

- **barier architektonicznych** – dostosowanie pomieszczeń mieszkalnych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym dofinansowanie dostosowania łazienek, likwidacja progów, poszerzanie otworów drzwiowych, wykonanie posadzek antypoślizgowych;
- **barier technicznych** – centralne ogrzewanie bezobsługowe, siedziska, uchwyty funkcjonalne, podnośnik wannowy, maszyna brajlowska, krzesło toaletowe;

Realizacja likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych, uzależniona była od wielkości środków PFRON, będących w dyspozycji MOPS w 2015 roku i obrazuje to poniższa tabela:

Rodzaj barier realizowanych przez MOPS

Lp.	Rodzaj barier likwidowanych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	Przyjęte wnioski w 2015 roku		Zrealizowane umowy w 2015 roku	
		Liczba osób	Kwota wnioskowana (w zł)	Liczba Osób	Kwota wydatkowana (w zł)
1.	Bariery architektoniczne	49	390.728	27	123.693
2.	Bariery w komunikowaniu się	74	145.400	0	0
3.	Bariery techniczne	47	150.883	8	36.742
	OGÓLEM :	170	687.011	35	160.435

Dane: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze

Szereg różnych instytucji, jednostek organizacyjnych i placówek kultury zostało w małym lub znacznym stopniu dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami m.in.: Jeleniogórskie Centrum Kultury, „Książnica Karkonoska”, Muzeum Karkonoskie, Filharmonia Dolnośląska, Muzeum Przyrodnicze – Zespół Pocysterski, MDK „Muflon”, Przystań Twórcza, Termy Cieplickie, obiekty sportowe i basen miejski.

Na przełomie co najmniej ostatnich 6 lat kompleksowo dostosowano trzy placówki oświatowe do potrzeb osób niepełnosprawnych, tj.: Zespół Szkół i Placówek Specjalnych, Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” i Bursa nr 1 i w jednej zamontowano platformę dźwigową (Zespole Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5). We wcześniejszych latach Miasto zamontowało windy w Szkole Podstawowej nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi, Zespole Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3, Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych oraz wykonano podjazdy i inne udogodnienia dla uczniów niepełnosprawnych.

Również Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa podjęła kroki aby dostosować obiekty kampusu dla potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Wykonano trzy windy osobowe (Biblioteka, Akademik i Wydział Przyrodniczy i Techniczny), które umożliwiają swobodne przemieszczanie się osób niepełnosprawnych na terenie kampusu. Dodatkowo zakupiono wózek inwalidzki na potrzeby przewożenia osób niepełnosprawnych korzystających z platformy (schodołaza) służącej do pokonywania schodów.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2015 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	W roku 2015 w Przystani Twórczej - Cieplickie Centrum Kultury wyremontowano sanitariaty przystosowując pomieszczenie do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Wydział Kultury i Turystyki Urzędu Miasta Jelenia Góra
INNE JEDNOSTKI		
1.	W Domu dostosowano centralę telefoniczną do osób niepełnosprawnych i starszych celem ułatwienia komunikacji z otoczeniem i rodziną. Ponadto zaspokajanie potrzeb socjalno-bytowych dla ponad 88 pensjonariuszy wynikających z ustawy o pomocy społecznej.	Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” w Jeleniej Górze
2.	<p>Zważywszy na fakt, że istnieje silna zależność między mobilnością, niepełnosprawnością i integracją społeczną, w sposób permanentny wyposażane pojazdy w urządzenia ułatwiające korzystanie z usług MKZ przez osoby niepełnosprawne, a mianowicie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 76 autobusów wyposażonych w elektroniczne systemy informacji wizualnej (elektroniczne tablice informacyjne); - 41 autobusy wyposażone są w dodatkowe elektroniczne tablice boczne z numerem linii; - 42 autobusów wyposażonych jest w wewnętrzne i zewnętrzne urządzenia zapowiadające przystanki. <p>W celu ułatwienia korzystania osobom niepełnosprawnym z informacji na stronie internetowej MKZ www.mzk.jgora.pl znajduje się specjalny znak z międzynarodowym symbolem osoby na wózku inwalidzkim, pod którym zawarta jest pełna informacja dla ww. osób.</p> <p>W autobusach nabytych w ubiegłym roku, standardem jest stosowanie przycisków przeznaczonych do użytku przez pasażerów. Przyciski te spełniają następujące funkcje i służą do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informowania prowadzącego pojazd o chęci zatrzymania pojazdu na przystanku na żądanie, - informowania prowadzącego pojazd o chęci skorzystania z pomocy przez osobę niepełnosprawną. <p>Pierwszy przycisk znajduje się wyłącznie wewnątrz pojazdu, drugi wewnątrz i na zewnątrz. Przyciski zewnętrzne znajdują się na wysokości dostępnej dla osób na wózkach.</p> <p>Ponadto w 2015 r Spółka zakupiła i uruchomiła kolejne tablice przystankowe, uzupełniając ofertę w ramach posiadanego już Systemu Informacji Pasażerskiej (10 tablic). Przekazywanie informacji pasażerom o rzeczywistym czasie przyjazdu autobusu komunikacji miejskiej, przy pomocy elektronicznych tablic przystankowych, Internetu i telefonów komórkowych, cieszy się uznaniem wśród pasażerów.</p> <p>Rozwiązania kojarzone niegdyś jako przeznaczone wyłącznie dla osób niepełnosprawnych, np. system audiowizualnej informacji pasażerskiej, dziś coraz częściej pomagają także innym pasażerom niezającym miasta.</p> <p>W ramach szkolenia BHP wszyscy kierowcy autobusowi Spółki MKZ zostali przeszkoleni w zakresie obsługi osób niepełnosprawnych. W celu usprawnienia korzystania osobom niepełnosprawnym z informacji na stronie internetowej MKZ www.mzk.jgora.pl zamieszczono znak „wózka inwalidzkiego”, pod którym zawarto pełną informację dla osób niepełnosprawnych. Systematycznie wprowadzane były zmiany dotyczące powiększenia czcionki w rozkładach jazdy.</p> <p>W ramach projektu wdrożony zostanie także Systemu Biletu Elektronicznego, który nie tylko skróci czas obsługi pasażera, ale po wydaniu kart elektronicznych możliwe będzie dokonanie zakupu biletu okresowego lub doładowanie elektronicznej portmonetki w sposób wybrany i dogodny dla pasażera. Może zostać dokonany w Punkcie Obsługi Pasażera (Klienta), przez Internet lub w automacie stacjonarnym.</p> <p>Celem realizacji programu jest zmniejszenie zróżnicowania jakości życia osób niepełnosprawnych, poprzez zwiększenie ich mobilności, poprawę jakości usługi przewozowej oraz zwiększenie dostępności i bezpieczeństwa komunikacji publicznej.</p>	Miejski Zakład Komunikacyjny w Jeleniej Górze
3.	<p>W roku 2015 przebudowano lub wyremontowano nawierzchnie chodników wykonując jednocześnie obniżenia krawężników na przejściach dla pieszych realizując m. in. następujące zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - remont cząstkowy nawierzchni bitumicznej bez wycinania – 47,85 m² na ulicach Kadetów, Kazimierskiego, Elewów; - remont cząstkowy nawierzchni z wycinaniem/frezowaniem – 8,75 m² na ulicy Agnieszkowskiej; - naprawa nawierzchni tłuczniowej – 986 m² na ul. Podchorążych, Mickiewicza, Okrzei), - naprawa podbudowy tłuczniowej – 684 m² na ul. Groszowej, - naprawę nawierzchni z kostki betonowej – 26 m² na ulicy Sobieskiego 21, - ustawienie krawężników betonowych 43 m na ulicy Sobieskiego 21 i ul. Orkana, - regulacja pionowa wpustów ulicznych – 1 szt. na ul. Sobieskiego, - regulacja pionowa studzienek telefonicznym oraz skrzynek zaworów – 2 szt. na ul. Groszowej, - oczyszczenie przepustów – 9 m na ul. Orkana. <p>Ponadto podjęto się likwidacji barier dla osób niepełnosprawnych występujących na sieci drogowej miasta Jeleniej Góry – montaż pasa ostrzegawczego z wypustkami szerokości 42 cm w celu wzbudzenia czujności pieszych uczestników ruchu w szczególności dla osób niepełnosprawnych na przystankach komunikacji miejskiej przy ul. Wojska Polskiego, Podwale i Wolności a także przed wejściem do siedziby KSON (ul. Osiedle Robotnicze).</p>	Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Jeleniej Górze

4.	Siedziba Książnicy Karkonoskiej przy ul. Bankowej 27 jest w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Udogodnienia zapewniają swobodny dostęp bez barier, a pracownicy służą pomocą i są otwarci na ich potrzeby.	Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej „Książnica Karkonoska” w Jeleniej Górze
5.	Obiekt basenowy przy ul. Parkowej jest w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, udogodnienia jakie występują to: - wydzielone miejsca parkingowe, - podjazd, - winda, - osobne szatnie dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szerokie drzwi, poręcze), - osobne toalety i prysznice dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych (szerokie drzwi, poręcze, siedzisko pod prysznicem – łatwy dojazd), - dźwig osobowy - basenowy dla osób niepełnosprawnych. Dostosowania na Hali Sportowej przy ul. Złotniczej 12 : - wejście dla kibiców od strony ul. Powstańców Śl. Posiada podjazd dla osób poruszających się na wózkach; - na hali sportowej w ciągu toalet jest WC przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami; - drzwi wejściowe na halę sportową są dostosowane dla osób niepełnosprawnych; Stadion Sportowy : - w ciągu toalet przy trybunie jest WC przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami.	Termy Cieplickie w Jeleniej Górze
6.	Realizacja projektu „Trampolina Kultury – remont i wyposażenie pomieszczeń pod cele warsztatowe (Rockowy Orlik i Rodzinne Miejsce Spotkań) umożliwiła Przystani Twórczej zwiększenie dostępności do dóbr i usług jakie świadczymy osobom niepełnosprawnym. Do potrzeb tej grupy społeczeństwa zostały dostosowane pomieszczenia, drzwi wejściowe oraz toalety. Łączny koszt projektu 149.128,72 zł, w tym koszty własne 1.143,49, dotacja celowa z budżetu Miasta – 69.363,02 oraz dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa narodowego w kwocie 78.622,21 zł. Centrum umożliwi niepełnosprawnym uczestnikom korzystanie z zajęć poprzez usytuowania placówki na parterze budynku oraz dostosowano toalety dla osób niepełnosprawnych (zgodnie z obowiązującymi standardami).	Przystań Twórcza - Cieplickie Centrum Kultury w Jeleniej Górze
7.	W Muzeum usunięto bariery poprzez zamontowanie dźwigu oraz usunięcie gablot wystawienniczych ze środka ciągu komunikacyjnego, co w razie paniki i zagrożenia ma kolosalne znaczenie. Ułatwia też dostęp osobom niepełnosprawnym do całej wystawy. Obiekt dostosował również kabinę WC dla osób z niepełnosprawnościami.	Muzeum Przyrodnicze w Jeleniej Górze
8.	Budynek Jeleniogórskiego Centrum Kultury przy ul. 1 Maja 28/30, w którym odbywają się wszelkie imprezy, spotkania z udziałem środowiska niepełnosprawnego jest w pełni dostosowany dla tej grupy mieszkańców.	Jeleniogórskie Centrum Kultury w Jeleniej Górze
9.	Obiekty dostosowane dla osób niepełnosprawnych: - hala przy ul. Sudeckiej 42 (toalety, wejście dla hali, zjazd na parkiet); - basen Sudecka 59 (windy, podjazdy, zjazd do niecki basenowej, toaleta, prysznic); - stadion ul. Lubańska 25 (toaleta, podjazd dla wózka).	Międzyszkolny Ośrodek Sportu w Jeleniej Górze
10.	W ramach standaryzacji jednostek Policji przebudowano wejście Komendy Miejskiej Policji w Jeleniej Górze przy ul. Nowowiejskiej 43 dostosowując do możliwości wjazdu osób z niepełnosprawnością ruchową.	Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze
11.	Przystosowanie przestrzeni "powszechnej dostępności" do potrzeb osób niepełnosprawnych - Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze, oddany po modernizacji do użytku w 2010 r. jest w pełni dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (windy, podjazd na widowie, specjalne miejsce na wózek inwalidzki, przystosowana toaleta).	Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	Uczęszczenie dzieci z rodzin mało wydajnych wychowawczo oraz z rodzin gdzie rodzicami są osoby niepełnosprawne nie tylko fizycznie jak i intelektualnie do przedszkola. Remont 2 sal przedszkolnych wraz z zapleczem technicznym i sanitarnym do funkcjonowania grup integracyjnych. Dostosowanie warunków i czasu pracy dla pracowników niepełnosprawnych zatrudnionych w placówce.	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
2.	Przystosowanie zabawie i pomocy dydaktycznych przystosowanych do zabaw dla dzieci z określoną niepełnosprawnością. Stałe podejmowanie działań nad poprawą warunków lokalowych oraz likwidowanie barier architektonicznych.	Miejskie Przedszkole nr 19 w Jeleniej Górze
3.	Remont tarasu w ogrodzie przedszkolnym na ogólną kwotę 70.000 zł	Miejskie Przedszkole nr 27 w Jeleniej Górze
4.	Oznakowanie schodów dla osób słabo widzących i przestrzeganie ogólnych zasad bezpieczeństwa na terenie całej placówki.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
3.	W Placówce zwracano szczególną uwagę na bezpieczeństwo uczniów niepełnosprawnych, jak również dla uczniów z cukrzycą dostosowano bezpieczne warunki do dokonywania pomiaru cukru.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
4.	Organizowano transport do i ze szkoły uczniów niepełnosprawnych busem szkolnym. Podejmowano wiele inicjatyw dotyczące organizacji życia szkoły w ramach działania Zespołu ds. Integracji, polegających m.in. na opracowaniu i modyfikacji przepisów wewnętrznych regulujących funkcjonowanie oddziałów integracyjnych, sposobów oceniania i form dostosowywania zakresu wymagań. Kształtowanie wśród uczniów postaw koleżeńskich w stosunku do uczniów niepełnosprawnych poprzez wzmocnienie postaw tolerancji, empatii. Działania podejmowane w tym kierunku to: - zajęcia wychowawcze poświęcone tej tematyce, - wspólne organizowanie imprez szkolnych i klasowych z pełnym włączeniem do realizacji zadań uczniów niepełnosprawnych, - coroczny konkurs "Przyjaciel na Osemkę". W szkole zamontowana jest winda umożliwiająca uczniom niepełnosprawnym ruchowo funkcjonowanie i swobodne przemieszczanie się.	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze

5.	Zamontowanie przy wejściu do klasy oraz udostępnienie dla niepełnosprawnych ruchowo uczniom toalety na parterze (wcześniej toalety dla pracowników), pomalowano progi schodów, zapewnienie opieki przed wcześniejszym przyjściem dziecka do szkoły w gabinecie pedagoga, szkolenie konferencją pedagoga - Jeśli nie nauczanie indywidualne, to co? Uczniowie z cukrzycą mają możliwość pomiaru cukru w higienicznych i spokojnych warunkach, nauczyciele przeszli szkolenie i uczestniczyli w spotkaniach dot. dzieci cukrzyków, przyznanie uczennicy z niepełnosprawnością ruchową nauczyciela wspomagającego.	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
6.	Pełnosprawni koledzy zawsze byli chętni do pomocy: wnosili uczniów na wózkach do szkoły, później było już łatwiej, ponieważ zajęcia dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową organizowane były zawsze na pierwszej kondygnacji. Tam też znajduje się obecnie, biblioteka, szkolny sklepik. Nasi niepełnosprawni uczniowie, razem ze swoimi pełnosprawnymi kolegami uczestniczyli zawsze w wyjściach do kina, teatru; filharmonii, wychodzili wspólnie na wystawy malarskie, warsztaty, pokazy, wycieczki klasowe, szkolne. W mieście napotykało na nich mnóstwo utrudnień: wysokie krawężniki, schody ze zniszczonymi podjazdami lub zupełnie bez nich. Gdyby nie chęci i zaangażowanie uczniów i nauczycieli, osoby niepełnosprawne nie dałyby rady korzystać z przestrzeni „powszechnej dostępności” same. Trzeba przyznać, iż w miarę upływu czasu podjazdy, niskie poręcze, miejsca parkingowe przeznaczone dla osób niepełnosprawnych, toalety w miejscach publicznych, włączniki światła w budynkach użyteczności publicznej stają się powoli codziennością i są widoczne w Jeleniej Górze. W naszej szkole dokonując remontów sal lekcyjnych (są to środki głównie uzyskane od Urzędu Miasta Jelenia Góra i Rady Rodziców) staramy się zawsze aby były one przestronne, funkcjonalne, bezpieczne i wygodne dla osób niepełnosprawnych z dysfunkcjami, niepełnosprawnością ruchową. Gimnazjum Nr 4 posiada trzy skrzydła i trzy kondygnacje. Korytarze są szerokie ale wejścia do toalet wąskie. Wejść do szkoły można dopiero po pokonaniu kilkunastu schodów, to samo dotyczy przemieszczania się na poszczególne kondygnacje wewnątrz budynku. Nie posiadamy windy ani podjazdu. Trudno do nas wejść zarówno uczniowi na wózku, o kulach- jak i niepełnosprawnemu ruchowo rodzicowi/prawnemu opiekunowi. Dyrekcja od lat stara się o podjazd, ponieważ mimo wielu barier architektonicznych uczniowie niepełnosprawni chcą się uczyć w naszej szkole.	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
7.	Oznakowanie przestrzeni szkolnej do potrzeb osób słabowidzących (oznaczenie schodów); dostosowanie przestrzeni klasowej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zapewnienie dostępu do pomocy pielęgniarskiej.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
8.	Zakup przez szkołę samochodu dostosowanego również dla potrzeb osób niepełnosprawnych.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Jeleniej Górze
9.	Dbanie o bezpieczeństwo i czystość przestrzeni szkolnej, a także windy i toalet dostosowanych dla osób niepełnosprawnych przez cały rok szkolny. Zapewnienie możliwości korzystania z darmowego transportu do i ze szkoły. Udział młodzieży w zajęciach plastycznych organizowanych przez „Warsztaty Terapii Zajęciowej”. Zapewnienie uczniom niepełnosprawnym ruchowo środków transportu dostosowanych do ich potrzeb w trakcie wycieczek klasowych i szkolnych wyjść do teatru, kina dla ponad 68 uczniów na koszt własny 845 zł. Udział młodzieży szkolnej w projekcji spektaklu „ Cyrk Negatyw”, spektaklu „Gadał dziad do obrazu” i projekcie „Kalejdoskop marzeń” zorganizowanych przez SOS-W w Jeleniej Górze. Stałe podejmowanie działań nad poprawą funkcjonowania oddziałów integracyjnych poprzez poprawę warunków lokalowych.	Zespół Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze
10.	W Szkole prowadzono rozmowy kierowane podczas bilansów wykonywanych przez pielęgniarkę szkolną celem zapewnienia pomocy uczniom niepełnosprawnym w trakcie nauki, wycieczek klasowych i szkolnych, imprez szkolnych w ramach własnych środków i sił. W tym obszarze szkoła odnotowuje nadal problemy – brak podjazdów, wind, trudne schody do bursy szkolnej i do samej szkoły. Z własnych środków dostosowane są duże korytarze z licznymi miejscami do siedzenia.	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych w Jeleniej Górze
11.	Otoczenie opieką uczniów z cukrzycą - stworzenie odpowiednich warunków do dokonywania pomiaru cukru.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
12.	Umożliwienie uczniom niepełnosprawnym ruchowo korzystania z windy szkolnej, dostępu do toalety i sal ogólnodostępnych, wyjść do kina na film „Miasto 44, „Kobiety solidarności”, do BWA „Współczesne media”(200 uczniów w tym 4 niepełnosprawnych) oraz na spektakl organizowany przez uczniów Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych. Udział uczniów niepełnosprawnych w warsztatach artystycznych, muzycznych i tanecznych w szkole prowadzonych wspólnie z nauczycielem arteterapii, teatrem Cinema oraz pedagogiem T. Środą i liderem zespołu „Peaple of the hacc”. Ponadto udział młodzieży niepełnosprawnej w różnego rodzaju iwentach organizowanych w holi szkoły podczas długich przerw i dla uczniów z cukrzycą dostosowane warunki do pomiaru poziomu cukru we krwi.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze
13.	Umożliwienie w gabinecie pielęgniarki szkolnej wykonywania pomiarów cukru dla uczniów z cukrzycą, pomiarów ciśnienia dla uczniów chorych na nadciśnienie oraz kontrola wagi uczniów z otyłością oraz w ramach akcji walki z otyłością dla całej młodzieży szkolnej.	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
14.	Organizacja bezpiecznych warunków kształcenia dla uczniów z orzeczeniem o kształceniu specjalnym.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
15.	Prowadzenie zajęć w budynku przystosowanym dla osób niepełnosprawnych, posiadającym windę oraz sanitariaty dla osób niepełnosprawnych. Prowadzenie różnych prac remontowych usprawniających infrastrukturę i zaplecze budynku szkolnego w celu zapewnienia możliwości poruszania się i korzystania osobom niepełnosprawnym. Współpraca pielęgniarki szkolnej z nauczycielami wychowania fizycznego dotycząca zaleceń lekarskich związanych z uczestnictwem młodzieży w zajęciach. Prowadzenie lekcji wychowania fizycznego i zawodów sportowych w hali sportowej spełniającej wszelkie wymogi dla osób niepełnosprawnych.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze

16.	<p>Aktywizowanie osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier transportowych:</p> <p>Szkoła posiada trzy busy, którymi dowożeni są uczniowie niepełnosprawni do szkół na terenie Miasta. Współpraca z przewoźnikami okolicznych gmin, którzy dowożą uczniów do naszych placówek.</p> <p>Cykliczny udział naszych uczniów ze SP i Gimn. w projekcjach filmów w Kinie LOT w ramach projektu „Horyzonty Edukacji Filmowej (uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w st. lekkim z gimnazjum- średnio ok. 35 uczniów). Przystosowanie przestrzeni „powszechnej dostępności” do potrzeb osób niepełnosprawnych: Platforma przyschodowa (umożliwia wjazd dziecka na wózek z parteru na I piętro, na którym można już skorzystać z windy). Winda dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową. W części toalet na terenie szkoły drzwi zostały poszerzone, co umożliwia uczniom poruszającym się na wózkach swobodny wjazd.</p>	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze
17.	<p>Udział w realizacji zadania miasta – dowożenie i przywożenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie naszego Miasta do szkół.</p>	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Jeleniej Górze
18.	<p>KPSW posiada trzy windy osobowe, które umożliwiają swobodne przemieszczanie się osób niepełnosprawnych fizycznie na terenie kampusu. W windy znajdują się w budynku Biblioteki; Akademika; Wydziału Przyrodniczo-Techniczny (bud 3).</p> <p>W poszczególnych budynkach znajdują się również sanitariaty przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Łazienki z zamontowanymi uchwytami umożliwiające poruszanie się na wózkach inwalidzkich znajdują się w Bibliotece oraz budynku Rektoratu. Wózek inwalidzki oraz schodółaz służą do pokonywania schodów.</p> <p>KPSW dokonało zakup sprzętu do komunikacji osób głuchoniewidomych, tj BraillePad, lupa elektroniczna, powiększalnik stacjonarny, multilektor do czytania tekstów, waga, ciśnieniomierz, taśma miernicza mówiąca</p>	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	<p>Refundacja kosztów dojazdu do miejsca zatrudnienia oraz do ośrodków kulturalno-rozrywkowych. Wykorzystywanie dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych samochodów służbowych np. zorganizowanie wyjazdu do Wrocławia na Kabaret (12.10.2015 r – 20 osób niepełnosprawnych), zwiedzanie stajni Gostar w Goduszynie (15.08.2015 – 10 osób niepełnosprawnych), ścianka wspinaczkowa (19.03.2015 – 7 osób niepełnosprawnych; 26.03.2015 – 6 osób niepełnosprawnych). Budowa tzw. mieszkań treningowych z zapleczem kuchennym dla niesamodzielnych osób niepełnosprawnych. Ilość osób biorących udział w zadaniu 5.</p>	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” w Jeleniej Górze
2.	<p>Wrześniowe spotkanie Członków naszego Stowarzyszenia odbyło się w Wypożyczalni Książki Mówionej Książnicy Karkonoskiej. Uczestnicy spotkania zapoznali się z atrakcyjną, bogatą ofertą biblioteczną.</p> <p>Stowarzyszenie zorganizowało 2 autokarowe wyjazdy do Opery Wrocławskiej dla grup 20-23 – osobowych na „Cyganię” Giacomo Pucciniego w listopadzie i operę „Kawaler Srebrnej Róży” w kwietniu. Członkowie SIW korzystają z ulgowych biletów do Filharmonii Dolnośląskiej i do Teatru.</p>	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku w Jeleniej Górze
3.	<p>Sejmik w 2015 roku kontynuował analizę funkcji miejscowości w zakresie usuwania barier. Przeprowadzono kolejne monitoringi w zakresie:</p> <p><i>Komunikacji:</i> - funkcjonowania sygnalizatorów na przejściach ulicznych z konkluzją, że nastąpiła kolejna poprawa funkcjonowania sygnalizatorów w stosunku do roku 2012, 2013 i 2014; - ze środków komunikacji tj. PKP, PKS, prywatni przewoźnicy (busy).</p> <p>Z satysfakcją odnotować musimy, że dobra współpraca z Zarządem Dróg i Mostów zaowocowała zainstalowaniem przy przejściach ulicznych, na skrzyżowaniach ulic i w innych niewralgicznych punktach specjalnych wypukłych mat odblaskowych, które poprawiają bezpieczeństwo osób niewidomych i słabowidzących.</p> <p>W 2015 roku odbyła się druga edycja konferencji „Dostępność turystyki dla osób niepełnosprawnych”. Konferencję realizował PFRON w Warszawie, a przedstawiciel KSON wygłosił tam referat wprowadzający.</p> <p>Pod kątem dostępności analizowaliśmy placówki kultury, kościoły i inne obiekty użyteczności publicznej łącznie z Urzędem Miasta i urzędami gmin z konkluzją, że sytuacja w tej mierze w porównaniu z latami ubiegłymi nie uległa istotnej poprawie. W opracowaniu jest nadal „mapa barier w mieście”.</p> <p>Nowelizacja zasad wydawania Europejskich Kart Parkingowych rzeczywiście poprawiła sytuację w mieście, co oznacza, że zabezpieczona liczba „kopert” jest absolutnie wystarczająca. Przy okazji wylano jednak dziecko z kąpielą, bo uprawnień do takiej karty pozbawiono wiele osób, które z uwagi na swój stan zdrowia powinny taką kartę otrzymać. W drodze procesów sądowych w większości przypadków rozstrzygnięcia są korzystne dla powodów.</p>	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
4.	<p>Zarząd Koła jest w stałym kontakcie z Dyrekcją MZK przekazując spostrzeżenia i wnioski swoich członków w celu uzyskania łatwiejszego dostępu do środków transportu publicznego oraz systemów głośnomówiących w autobusach.</p> <p>Zarząd Koła współpracuje z Zarządem Dróg i Mostów w kwestii sygnalizacji dźwiękowej i oświetlenia miejskiego oraz usytuowania znaków drogowych na chodnikach. Podopieczni dzieci Koła wraz z rodzicami doświadczały wrażeń oglądając sztukę z audiodeskrypcją pt. „Tymoteusz Rymcimi” i brali czynny udział warsztatach organizowanych przez Teatr Animacji, Ministerstwa i Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Członkowie Stowarzyszenia mogli oglądać sztukę z audiodeskrypcją pt. „Dekameron” wystawioną przez Teatr Animacji.</p>	Polski Związek Niewidomych Koło w Jeleniej Górze
5.	<p>Aktywizacja osób niepełnosprawnych przebywających w domu św. Brata Alberta w Jeleniej Górze, przy realizacji którego uzyskano następujące rezultaty: wyposażono taras wypoczynkowy w ławki i stoliki, utworzono zielnik oraz ogródek warzywny dla potrzeb mieszkańców, dodatkowo w ramach projektu Nowe podejście – zmiana postaw młodych mieszkańców placówek dla bezdomnych mężczyzn utworzono w Schronisku pięć miejsc dla osób bezdomnych potrzebujących wsparcia pielęgniarstwa i pomocy osoby drugiej poprzez wyodrębnienie tzw. pokoju hospicyjnego i przystosowanie sanitariatów do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p>	Towarzystwo Pomocy św. Brata Alberta w Jeleniej Górze
6.	<p>Uczestnicy Warsztatów korzystają z przystosowanego busa dla potrzeb osób niepełnosprawnych poruszających się o kulach lub za pomocą wózka inwalidzkiego, celem dojazdu i powrotu z zajęć rehabilitacyjnych i imprez integracyjnych.</p>	Polskie Towarzystwo do Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze

3. Zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do kształcenia i podnoszenia kwalifikacji.

3.1. Cel operacyjny: Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji.

Wiedza i wykształcenie są dziś bez wątpienia głównymi filarami, na których opiera się nowoczesne społeczeństwo i gospodarka. Niski poziom wykształcenia ogranicza szanse na rynku pracy i zwiększa zagrożenie wykluczeniem społecznym – wtrącając jednostkę w pułapkę ubóstwa i bezradności. W powszechnym odbiorze brak wystarczającego wykształcenia i kwalifikacji jest jedną z głównych przyczyn złej sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy – wtórnie umacniając trwałą postawę bierności zawodowej.

Obecnie na terenie naszego Miasta uczy się **458** dzieci i młodzieży z różnymi niepełnosprawnościami i potrzebami kształcenia specjalnego:

- przedszkola – **56** dzieci,
- szkoła podstawowa – **196** uczniów,
- gimnazja – **121** uczniów,
- ponadgimnazjalne – **85** uczniów.

Miasto Jelenia Góra zapewnia edukację osobom niepełnosprawnym na każdym poziomie kształcenia. Na terenie Miasta funkcjonuje Zespół Szkół i Placówek Specjalnych, który w swojej ofercie kształci dzieci i młodzież niepełnosprawną ruchowo i intelektualnie z różnym stopniem niepełnosprawności.

Są to 3 placówki, które edukują uczniów w:

- przedszkolu,
- szkole podstawowej
- gimnazjum,
- zasadniczej szkole zawodowej,
- przysposobienia do pracy,
- oraz internat.

Ponadto funkcjonują jeszcze inne jednostki oświatowe kształcące dzieci z niepełnosprawnościami tj. jedno przedszkole integracyjne mieszczące się w Cieplicach - Miejskie Przedszkole nr 14, oraz 3 szkoły z oddziałami integracyjnymi tj.:

- Szkoła Podstawowa nr 8 przy ul. Paderewskiego 13,
- Zespół Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3 przy ul. Grunwaldzkiej 64a,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych przy ul. Jana Pawła II 25.

Edukacja osób niepełnosprawnych przebiega innymi ścieżkami, niż w przypadku osób sprawnych i często wcześniej się kończy, co bezpośrednio przekłada się na szanse zdobycia atrakcyjnego wykształcenia, zawodu oraz na przyszłą sytuację na rynku pracy. Zgodnie z ustawą oświatową w jeleniogórskich placówkach oświatowych zatrudnionych jest **31,8** etatu nauczyciela wspomagającego, celem polepszenia pracy z dzieckiem niepełnosprawnym.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jeleniej Górze jest kolejną instytucją, która swoją pomoc kieruje do dzieci, młodzieży i ich rodzin oraz nauczycieli i wychowawców, udzielając wsparcia w sytuacjach kryzysowych. Poradnia prowadzi działalność edukacyjną dla różnorodnych środowisk lokalnych. Badania są bezpłatne i nie jest wymagane skierowania ze szkoły czy od lekarza, wykonywane są na wniosek rodzica, prawnego opiekuna lub pełnoletniego ucznia. Poradnia jest placówką publiczną, zajmującą się:

- diagnozą psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną,
- terapią,

- profilaktyką i psychoedukacją,
- doradztwem zawodowym,
- wczesnym wspomaganiem rozwoju dziecka.

Ogólna **liczba wydanych opinii** wyniosła **842**. Najwięcej wydanych opinii dotyczyło:

- innych opinii o przebadanych 268 (2013/14 – 171)
- specyficznych trudności w uczeniu się – 157 (2013/14 - 170),
- odroczenia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego – 136 (2013/14 - 85)
- dostosowania wymagań edukacyjnych, wynikających z programu nauczania, do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia – 127 (2013/14 - 125),
- Odnotowano widoczny spadek liczby opinii o objęciu ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub placówce – 76 (2013/14 – 181).

Analizując ilość opinii w poszczególnych przedziałach wiekowych wydano:

W wyniku prac Zespołu Orzekającego ogółem wydano **23** opinie o potrzebie wczesnego wspomagania (2013/14 - 18) oraz **325** orzeczeń (2013/14 - 285):

- potrzebie kształcenia specjalnego – **230** (2013/14 - 166),
- o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych – **1** (2013/14 - 8),
- o potrzebie nauczania indywidualnego – **80** (2013/14 - 107),
- odmowne – **3** (2013/14 – 0),
- uchylające – **10** (2013/14 – 1),
- w wyniku odwołania do kuratora oświaty – 0 (2013/14 – 0),
- o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego – **3** (2013/14 – 3),
- o braku potrzeby kształcenia specjalnego – 0 (2013/14 – 0),
- o braku potrzeby indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego – 0 (2013/14 – 0),
- o braku potrzeby indywidualnego nauczania – 0 (2013/14 – 0),
- o braku potrzeby zajęć rewalidacyjno-wychowawczych – 0 (2013/14 – 0).

Również szkolnictwo wyższe aktywnie działa w celu poprawy funkcjonowania osób niepełnosprawnych na poszczególnych obiektach. Na terenie naszego Miasta wiodącą uczelnią wyższą jest Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa, jako uczelnia wyższa stara się wspierać proces edukacji osób niepełnosprawnych. Niniejsze wsparcie ma na celu poprawę warunków kształcenia studentów z orzeczoną niepełnosprawnością, jak również podnoszenie standardów nauczania wszystkich osób niepełnosprawnych będących słuchaczami studiów. Kształcą się tu obecnie 35 studentów niepełnosprawnych, z czego 32 studentów na studiach stacjonarnych, a 3 na niestacjonarnych. Osoby te studiuje na różnych kierunkach dostępnych na poszczególnych wydziałach uczelni. Stopień oraz rodzaj niepełnosprawności studentów jest zróżnicowany, począwszy od chorób przewlekłych przez niepełnosprawność fizyczną, po zaburzenia o charakterze sensorycznym, dotyczącym ograniczonej zdolności widzenia lub słyszenia. Inicjatywę poszerzania oferty kształcenia studentów niepełnosprawnych poprzez podejmowanie różnego rodzaju inicjatyw przy wsparciu władz, tj. Rektora, Prorektora, Kanclerz oraz Dziekanów i Kierowników poszczególnych wydziałów uczelni - realizuje Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych.

Niestety jak pokazują statystyki osoby bezrobotne niepełnosprawne z Jeleniej Góry pozostające w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze charakteryzowały się niskim poziomem wykształcenia. Większość bezrobotnych niepełnosprawnych posiadała wykształcenie gimnazjalne i niższe – 103 osoby (30,0%) oraz wykształcenie zasadnicze zawodowe - 136 osób (39,7% ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych). W porównaniu do 2013 roku zwiększyła się liczba osób posiadających wyższe wykształcenie o 5 osób.

Zatem głównym celem tego zadania jest zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych podnoszących swoje kwalifikacje oraz stworzenie lepszych szans na otwartym rynku pracy. Ponadto zapewnienie pełnego rozwoju osobowości, talentów i kreatywności oraz rozwój intelektualny i fizyczny osób niepełnosprawnych poprzez efektywne uczestnictwo tej grupy w życiu społecznym.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2015 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	<p>Kontynuacja współpracy i dzielenie się doświadczeniami „Jak postrzegać osoby niepełnosprawne i ich aktywność w społeczeństwie” poprzez organizację spotkań edukacyjno-informacyjno-warsztatowych w placówkach oświatowych. Celem była nauka otwartości, empatii i chęć słuchania, a w szkolnej braci akceptacja w-skersów. Zwalczanie niechęci i akceptacja oraz przelamywanie barier w nawiązaniu kontaktów z dziećmi niepełnosprawnymi ze strony uczniów i kadry pedagogicznej. Ponadto próba odpowiedzi na szereg nurtujących dzieci i młodzież pytań, dotyczące wielu ważnych spraw i problemów osób z niepełnosprawnościami.</p>	Wydział Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych Urzędu Miasta Jeleniej Góry
INNE JEDNOSTKI		
1.	<p>Kontynuowaliśmy zakupy audiobooków do Wypożyczalni Książki Mówionej, z której korzystają osoby niewidome i słabo widzące. W 2015 roku zbiory powiększyły się o kolejne 250 tytułów.</p> <p>Ponadto umożliwiamy dostęp do Jeleniogórskiej Biblioteki Cyfrowej online, która zawiera ciekawe informacje, dokumenty dotyczące naszego regionu, np.: artykuły z Nowin Jeleniogórskich czy biogramy osób zasłużonych dla Ziemi Jeleniogórskiej. Oferujemy również bezpłatny internet dla zarejestrowanych czytelników na 31 komputerach usytuowanych w holach i bibliotece dla dzieci i młodzieży.</p> <p>Latarnicy – kurs z podstawowej obsługi komputera i korzystania z internetu dla osób niepełnosprawnych i starszych, ok. 30 osób przeszkolonych w ciągu roku.</p> <p>Prowadzimy cykl zajęć biblioterapeutycznych „Bajką malowane” skierowane do dzieci z Miejskiego Przedszkola Integrycyjnego – 4 spotkania grupy ok. 20 dzieci i Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego – 3 spotkania grupy ok. 7 dzieci.</p> <p>Książnica Karkonoska uczestniczy w programie Ibuk Libra. Dzięki połączeniu funduszy (opłacamy roczny abonament w wys. 3.000 zł) bibliotek publicznych z obszaru Dolnego Śląska, każdy czytelnik ma dostęp do e-buków z bogatą ofertą 3419 tytułów, w tym podręczników dla uczniów i studentów.</p>	JCKiIR „Książnica Karkonoska” w Jeleniej Górze
2.	<p>Ośrodek umożliwia osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej (grupa wsparcia „Razem”), promowanie edukacji zdrowotnej kierowanej do rodzin, wśród których są osoby niepełnosprawne (grupa wsparcia „Razem”), zwracanie uwagi osób niepełnosprawnych na zdrowy i higieniczny styl życia oraz indywidualne działania polegające na przezwyciężaniu trudności adaptacyjnych w środowisku zamieszkania osób opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze.</p>	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze
3.	<p>Podjęte działania przez Policjantów Wydziału Prewencji, Wydziału Ruchu Drogowego oraz dzielnicowych Komendy Miejskiej Policji w Jeleniej Górze mają za zadanie cyklicznie i sukcesywnie przeprowadzanie szkoleń na terenie Placówek Oświatowych (przedszkola, szkoły, kluby i placówki dla Seniorów : "Klub Seniora", Dziennego Domu Pomocy społecznej "Pogodna Jesień" ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa. Poprzez opracowanie bieżących komunikatów dot. bezpieczeństwa osób starszych, samotnych z niepełnosprawnością podinsp. Edyta Bagrowska Rzecznik Prasowy KMP przekazuje cenne informacje i porady w środkach masowego przekazu.</p> <p>Głównym celem działań jest przede wszystkim charakter edukacyjno - prewencyjny który zrzesza oraz podnosi świadomość lokalnej społeczności pomiędzy osobami pełnosprawnymi i z niepełnosprawnością. Przykładem tych działań to:</p> <p>Debata Społeczna zorganizowana 24 czerwca 2015 roku „Bezpieczny Senior”, gdzie poruszano nurtujące sprawy związane z bezpieczeństwem w domach i na ulicy, zwłaszcza tematy dotyczące różnego rodzaju oszustw i kradzieży, którymi ofiarami padają osoby starsze i niepełnosprawne. Czynny udział w spotkaniu brali Policjanci, prokurator Prokuratury Rejonowej w Jeleniej Górze, Inspektor Inspekcji Handlowej, Sanepid, przedstawiciele związku emerytów i rencistów, Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych, związek Sybiraków, KSON.</p>	Komanda Miejska Policji w Jeleniej Górze
4.	<p>W okresie feryjnym (basen) i wakacyjnym oraz na spotkaniach w jednostkach oświatowych przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach prowadzono działania związane z zagadnieniem zachowania się podczas kąpeli w nieznanymi akwenach wodnych. Omawiając zagadnienia „Płytką wyobraźnia to kalectwo” główną tematyką było bezpieczeństwo dzieci i młodzieży nad wodą a szczególnie przy oddawaniu skoków „na główkę” do wody.</p> <p>W trakcie omawiania zagadnień tematycznych został zaprezentowany materiał multimedialny oraz materiały filmowe omawiające:</p> <p>– „Po skoku” materiał przedstawił wypowiedź czterech młodych mężczyzn, którzy przez lekkomyślność i brawurę skokami „na główkę” do wody doznali uszkodzenia rdzenia kręgowego w wyniku czego zostali osobami niepełnosprawnymi jeżdżącymi na wózkach inwalidzkich,</p> <p>– „Zasady” materiał przedstawił, w jakich miejscach nie należy się kąpać i zakres udzielania pierwszej pomocy.</p> <p>– „Mapa czarnych punktów” materiał przedstawił najniebezpieczniejsze miejsca kąpieliskowe, w których odnotowano najwięcej wypadków. Jednocześnie w omówieniu tego zagadnienia zaapelowano do osób prowadzących aby podczas przeprowadzania zajęć z uczniami „Płytką wyobraźnia to kalectwo” stworzyć „Mapę czarnych punktów” naszego rejonu.</p> <p>Działania KTO WPADA W OCZY NIE WPADA POD KOŁA” związane ze spotkaniami w przedszkolach i szkołach podstawowych w okresie ferii zimowych, wakacji na których były omawiane zagadnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz konsekwencji wynikających z lekceważenia tego zagadnienia. Omawiając tematy podkreślono jak ważne znaczenie w bezpieczeństwie jest posiadanie elementów odbłaskowych oraz zachowania się podczas bycia użytkownikiem ciągów pieszych i przechodzenia na drugą stronę przy sygnalizacji świetlnej oraz gdy jej nie ma.</p>	Straż Miejska w Jeleniej Górze

5.	W ofercie edukacyjno-kulturalnej Miejskiego Domu Kultury „Muflon” kierowanej do rodziców i ich dzieci, zachęcamy dzieci z zaburzeniami uwagi i deficytem poznawczym (autyzm i zespół aspergera) do uczestnictwa w Zimowych i Letnich Warsztatach Artystycznych, zapewniając profesjonalną opiekę pedagogów. Podczas wspólnych zajęć z całą grupą eliminowane są wszelkie przejawy nietolerancji, wzbudzanie empatii względem osób niepełnosprawnych i podniesienie świadomości u ich rówieśników.	Miejski Dom Kultury „Muflon” w Jeleniej Górze
6.	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji teatralnej poprzez organizowanie lekcji teatralnych oraz spektakli teatralnych. Ścisła współpraca z placówkami specjalistycznymi z Jeleniej Góry i okolic oraz szkołami i przedszkolami z oddziałami integracyjnymi.	Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	Diagnoza funkcjonalna dzieci niepełnosprawnych i wydawanie przez Zespół Orzekający PPP-P orzeczeń na kolejnych etapach edukacyjnych z zaleceniami o dostosowaniu form pracy i kształcenia do rodzaju niepełnosprawności – 325 dzieci. Organizowanie na terenie PPP-P zajęć mających na celu podnoszenie sprawności fizycznej i psychicznej dzieci niepełnosprawnych – indywidualne zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – 60 uczniów i dla 57 osób była to pomoc trwająca ponad 3 miesiące. Terapia logopedyczna - pomocą objęto 272 osoby i dla 252 osób była to forma trwająca ponad 3 miesiące. Terapia psychologiczna, w tym psychoterapia – ogółem objęto 50 osób, a w przypadku 19 osób ta forma pomocy trwała ponad 3 miesiące. Terapia dla zagrożonych uzależnieniem – 2 oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym – 237 osób – w tym dla 101 osób ta forma trwała ponad 3 miesiące. Organizowanie na terenie PPP-P zajęć dla dzieci z autyzmem i ich rodziców, ukierunkowanych na lepsze funkcjonowanie w grupie rówieśniczej poprzez trening umiejętności społecznych i komunikacyjnych – 3 dzieci i 5 rodziców.	Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jeleniej Górze
2.	Przy współpracy z rodzicami utworzono salę terapeutyczną do pracy z dziećmi z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Prowadzono rozmowy z rodzicami i pracownikami na temat niepełnosprawności dzieci jak i ich możliwości funkcjonowania w grupie integracyjnej. Do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych powołano zespół i zatrudniono logopedę, psychologa, fizjoterapeutę i oligofrenapedagoga. Koszt zajęć to 1353,85 zł pokryty z własnych środków dla 25 dzieci.	Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze
3.	W przedszkole podejmowana jest organizacja kształcenia specjalnego dla dzieci niedosłyszących.	Miejskie Przedszkole nr 4 w Jeleniej Górze
4.	Współpraca z rodzicami dzieci niepełnosprawnych w procesie wychowawczym dziecka. Zorganizowanie zajęć w pełni dostępnych dla dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności.	Miejskie Przedszkole nr 11 w Jeleniej Górze
5.	Współpraca z rodzicami niedosłyszącymi w procesie wychowania dziecka – dostarczanie sprawozdań z zebrań z rodzicami, poradnictwo w uzyskaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej syna. Dostęp osób niepełnosprawnych do przedszkola – dodatkowe punkty podczas naboru - w MP nr 13 obecnie jest 3 dzieci i 12 rodziców z niepełnosprawnością. Doksztalcanie się nauczycieli w celu możliwości pracy z dziećmi niepełnosprawnymi.	Miejskie Przedszkole nr 13 w Jeleniej Górze
6.	Przedszkole z oddziałami integracyjnymi posiada 40 miejsc dla dzieci z orzeczeniami kształcenia specjalnego lub opiniami wczesnego wspomaganie.	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
7.	Przyjmowanie w pierwszej kolejności do przedszkola dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności. Szkolenia kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi.	Miejskie Przedszkole nr 19 w Jeleniej Górze
8.	Zajęcia wspomagające wg programu IPET oraz pomoc nauczyciela wspomagającego przez cały rok szkolny.	Miejskie Przedszkole nr 27 w Jeleniej Górze
9.	Udział uczniów w kołach przedmiotowych, kołach zainteresowań, wszelkiego rodzaju uroczystościach szkolnych. W szkole rozwijane są pasje uczniów, zainteresowania oraz wskazywane są możliwości rozwoju osobistego, również poprzez zajęcia wyrównawcze. Uczniowie objęci są terapią pedagogiczną mającą na celu zniwelowanie deficytów rozwojowych oraz kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych, pokonywaniu trudności, niwelowaniu napięć psychologicznych na tle niepowodzeń życiowych. Prowadzone są zajęcia celem wdrażania do prawidłowego pełnienia ról społecznych oraz organizowanie spotkań informacyjnych i punktów konsultacyjnych z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Jeleniej Górze
10.	Szkoła umożliwia uczestnictwo w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej (zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze, terapia). Prowadzimy akcje promujące edukację zdrowotną oraz akcję zbierania plastikowych nakrętek. Prowadzimy w szkole nauczanie indywidualne i specjalistyczne dla uczniów z potrzebami specjalnymi oraz wdrażamy programy profilaktyczne. Prowadzimy świetlicę socjoterapeutyczną oraz konsultacje dla młodzieży i rodziców we współpracy z Poradnią P-P, oraz szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi.	Szkoła Podstawowa nr 3 w Jeleniej Górze
12.	Organizowanie na terenie szkoły zajęć mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej wychowanków: rewalidacja. Szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami z niepełnosprawnością.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
13.	W Szkole dążeniem do wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji organizowano zajęcia mające na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej uczniów - zajęcia socjoterapeutyczne, logopedyczne, gimnastyka korekcyjna, terapia pedagogiczna. Całość zajęć dofinansowana z subwencji oświatowej MEN dla 7 uczniów na łączną kwotę 55963,53.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
14.	Wdrażanie programów profilaktycznych. Nauczanie indywidualne. Umożliwienie uczestnictwa w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej (udział w projekcie "Mały Mistrz" oraz "Sprawnym Dolnoślązaczku", zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, rewalidacyjne, terapia). Prowadzenie akcji zbierania plastikowych nakrętek, pomoc w zbieraniu funduszy dla chłopca niepełnosprawnego. Promowanie edukacji prozdrowotnej. Konsultacje dla dzieci i rodziców we współpracy z poradnią P-P, oraz szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi.	Szkoła Podstawowa nr 7 w Jeleniej Górze

15.	Przeprowadzono Paraolimpiadę dla uczniów klas integracyjnych na poziomie oddziałów I-III. Działanie to umożliwiła odniesienie sukcesu wszystkim uczniom bez względu na ograniczenia wynikające z niepełnosprawności. Dla uczniów niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego opracowywano Indywidualne Programy Edukacyjno- Terapeutyczne, określając w nich zakres i formy dostosowania wymagań edukacyjnych. Nauczyciele uczący w naszej szkole uczestniczyli w kursach, konferencjach i szkoleniach, studiach podyplomowych podnoszących ich kwalifikacje i umiejętności praktyczne. Organizowano pomoc Psychologiczno- Pedagogiczną dla uczniów posiadających opinię PPP, w odniesieniu do ich indywidualnych potrzeb: terapię pedagogiczną, rehabilitację, rewalidację, socjoterapię, logopedię. Poprzez udział w zajęciach podnoszono sprawność fizyczną oraz umiejętności dydaktyczne i społeczne. Prowadzono zajęcia w ramach edukacji prozdrowotnej dotyczącej tematów: dojrzewania “ Między nami kobietkami “, “ Bezpieczny Internet- formy cyberprzemocy i sposoby radzenia sobie z nią”, “Zaburzenia łaknienia- anoreksja”. Uczniowie uczestniczący w spotkaniach poszerzyli swoją wiedzę, poznali formy radzenia sobie z problemem oraz uzyskali informację o miejscach i instytucjach udzielających wsparcia. Podczas organizacji Dnia Integracji szkoła korzysta z środków PEFRON. W szkole organizowane jest nauczanie indywidualne dla uczniów niemogących realizować obowiązek szkolny z powodu ograniczeń wynikających z niepełnosprawności.	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze
16.	Umożliwianie uczestnictwa w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej (zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze, terapia). Promowanie edukacji zdrowotnej, gimnastyka korekcyjna. Prowadzenie akcji zbierania plastikowych nakrętek. Nauczanie wspomagane z pomocą nauczyciela wspomagającego, logopedy, usprawnianie ruchowe- gimnastyka korekcyjna oraz wdrażanie programów profilaktycznych. Ponadto prowadzenie konsultacji dla młodzieży i rodziców we współpracy z Poradnią P-P oraz szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi.	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
17.	W Szkole odbywa się kształcenie specjalne dla 7 uczniów na podstawie specjalnie przygotowanych indywidualnych programów nauczania.	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
18.	Organizowanie na terenie szkoły zajęć mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej uczniów: rewalidacja, logopedia, gimnastyka korekcyjna, pomoc psychologiczno - pedagogiczna itp. Ponadto szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi i promowanie edukacji zdrowotnej w stosunku do rodzin uczniów.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
19.	W ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom z niepełnosprawnościami, posiadającymi orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w naszym gimnazjum odbyło się 8 posiedzeń Zespołów Wspierających. W skład tych zespołów wchodził: rodzice uczniów, nauczyciele uczący ucznia, wychowawca i pedagog szkolny. Celem tych spotkań było opracowanie sposobów dostosowania warunków nauczania, oceniania i niesienia konkretnej pomocy w szkole uczniom z niepełnosprawnościami. Uczniowie ci są objęci dodatkową specjalną pomocą nauczycieli przedmiotowych, terapeutów pedagogicznych, trenerów pływania i rehabilitantów. Dla każdego ucznia został opracowany Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny na czas kształcenia w gimnazjum. Działania te służą wyrównaniu szans edukacyjnych oraz podnoszeniu wiary we własne możliwości edukacyjne u uczniów niepełnosprawnych. Współpraca nauczycieli z rodzicami uczniów w zakresie zaspokojenia potrzeb psychofizycznych uczniów z niepełnosprawnościami. Dokonywanie wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania uczniów z niepełnosprawnościami- co najmniej dwa razy w roku szkolnym oraz efektywności działań podejmowanych przez nauczycieli zgodnie z zaleceniami zawartymi w Indywidualnym Programie Edukacyjno-Terapeutycznym. Prowadzenie zajęć rewalidacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych, rozwijających zainteresowania, prowadzone z uczniami z niepełnosprawnościami (ok. 500h w II półroczu – 8 uczniów).	Gimnazjum nr 1 w Jeleniej Górze
20.	W naszym gimnazjum staramy się wdrażać model edukacji włączającej, tzn. jesteśmy za tym, aby uczniowie niepełnosprawni kształcili się w szkole ogólnodostępnej, możliwie blisko ich miejsca zamieszkania. Bierzemy jednak zawsze pod uwagę kryterium, które stanowi o skierowaniu ucznia do szkoły specjalnej lub integracyjnej, tzn.: indywidualne potrzeby i możliwości ucznia, decyzja rodziców, którą podejmują po otrzymaniu od Dyrekcji rzetelnej informacji na temat warunków kształcenia w naszej szkole (nie ukrywamy jednak, że należy wykorzystywać potencjał nauczycieli zatrudnionych w szkołach specjalnych- szczególnie mamy tu na uwadze dzieci upośledzone umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym). W naszej szkole, która jest szkołą masową, przy każdej niepełnosprawności naszego podopiecznego uczymy się, jak z nim pracować, nasi nauczyciele doksztalają się (wśród naszej kadry znajdują się oligofrenopedagodzy i surdopedagodzy), aby móc stosować odpowiednie metody i formy pracy. Dla uczniów z odpowiednimi orzeczeniami organizujemy indywidualizujemy proces kształcenia, organizujemy zajęcia rewalidacyjne dostosowane do dysfunkcji ucznia. Oferujemy pomoc psychologiczno- pedagogiczną dla uczniów (w tym uczniów niepełnosprawnych) i ich rodziców. Podnoszenie kwalifikacji w roku 2015- nauczyciele podnoszą swoje kwalifikacje do pracy z uczniami niepełnosprawnymi- studia podyplomowe z zakresu oligofrenopedagogiki, kursy.	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
21.	Organizowanie nauczania indywidualnego i nauczania zindywidualizowanego. Pomoc koleżeńska uczniom niepełnosprawnym (pomoc w nauce i poruszaniu się po budynku szkoły). Pomoc psychologiczno - pedagogiczna obejmująca w szerokim zakresie wsparcie dydaktyczne i społeczno - emocjonalne osób niepełnosprawnych.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Jeleniej Górze
22.	Dostosowanie form i metod pracy do rodzaju niepełnosprawności.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Jeleniej Górze

23.	<p>Funkcjonowanie klas integracyjnych (Środki dydaktyczne dostosowane do potrzeb dzieci niepełnosprawnych). Zajęcia wyrównawcze z większości przedmiotów. Fachowa pomoc specjalistyczna na terenie placówki (terapia pedagogiczna, logopeda). Dopuszczenie dzieci w pomoce naukowe, z których korzystają podczas zajęć rewalidacyjnych i rehabilitacyjnych.</p> <p>Fundacja Akademia Integracji - udział społeczności szkolnej w zajęciach integracyjno-educacyjnych: -szermierze pokazy osób jeżdżących na wózkach inwalidzkich. Spotkanie z wybitnymi sportowcami poprzez organizowanie na terenie szkoły zajęć mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej wychowanków: zajęcia o charakterze socjoterapeutycznym, rewalidacja, logopedia, gimnastyka korekcyjna, a także zajęcia ruchowe poprawiające funkcjonowanie mózgu (lewa i prawa półkula) oraz koordynację wzrokowo-ruchową z wykorzystaniem elementów żonglerki. Zakup urządzenie do stymulacji pracy mózgu - biofeedback, itp.. Współpraca z instytucjami PPP, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, współpraca ze Szkoła Podstawową nr 8 w Jeleniej Górze, Zespołem Szkół i Placówek w Jeleniej Górze – konsultacje i porady.</p> <p>Promowanie edukacji zdrowotnej w stosunku do rodzin uczniów. Szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi: -Szkolenie w zakresie specjalnych potrzeb edukacyjnych wychowanków i uczniów; - szkolenie, pt. „Rola pedagoga w kontekście edukacji włączającej uczniów niepełnosprawnych” - szkolenie pt. „ Rola nauczycieli w edukacji włączającej.</p>	Zespół Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze
24.	<p>Angażowanie uczniów w życie szkoły np. udział w wycieczkach i akcjach charytatywnych. Prowadzenie nauczania indywidualnego dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie nauczania indywidualnego.</p>	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
25.	<p>Na terenie szkoły organizowano zajęcia mające na celu poprawę sprawności fizycznej i psychicznej: dostosowane zajęcia wychowania fizycznego, zajęcia terapii pedagogicznej, organizacja i realizacja indywidualnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów odpowiednio do potrzeb, promowano edukację zdrowotną w stosunku do rodzin z niepełnosprawnościami poprzez polecenie literatury, instytucji pomocowych, rozmowy i działania psychoedukacyjne, rozpowszechnianie ulotek pozyskanych. w trakcie ogólnych działań pedagoga oraz wszelkiego rodzaju wsparcie udziału uczniów w akcji „Wyprawka szkolna 2015” – rozreklamowanie akcji, informowanie o możliwościach akcji.</p>	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych w Jeleniej Górze
26.	<p>Wsparcie pedagoga i nauczycieli w zakresie nauki, szkolenie nauczycieli uczących uczniów niepełnosprawnych nt. dostosowywania wymagań do potrzeb i możliwości uczniów. Umożliwienie uczniom w/w udziału w zajęciach wych. fizycznego z organizowaniem ćwiczeń dostosowanych do ich możliwości.</p>	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze
27.	<p>Spotkanie młodzieży z przedstawicielem Klubu Karate, mistrzem karate SHINKYOKUSHINKAI mające na celu zachęcanie uczniów do aktywnego i zdrowego trybu życia poprzez uprawianie sportu. Promowanie edukacji zdrowotnej – realizacja programów „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Trzymaj formę” i „Wybierz życie – pierwszy krok”, udział uczniów w „Dniu Dawcy Szpiku Kostnego”. Organizowanie zajęć mających na celu podniesienie sprawności psychicznej – terapie pedagogiczne, zajęcia psychoedukacyjne i sprawności fizycznej – gimnastyka korekcyjna. Szkolenia dla kadry pedagogicznej „Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”. Po raz trzeci udział młodzieży z Liceum Plastycznego w integracyjnej akcji plastycznej pt. „Potworzymy” w Zespole Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze. Artystyczne warsztaty integracyjne uczniów z liceum plastycznego w Zespole Szkół i Placówek Specjalnych oraz współpraca z PEFRON.</p>	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
28.	<p>Wsparcie pedagoga i nauczycieli w zakresie nauki, szkolenie nauczycieli uczących uczniów niepełnosprawnych nt. dostosowywania wymagań do potrzeb i możliwości uczniów.</p>	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
29.	<p>Zajęcia indywidualne z uczniami o specjalnych potrzebach. Objęcie uczniów indywidualną opieką psychologiczno-pedagogiczną oraz nauczanie ze wsparciem nauczyciela wspomagającego na zajęciach lekcyjnych. Stałe konsultacje z pedagogami i psychologiem z PPP, poradnictwo dla rodziców, wsparcie psychol.-pedagogiczne. Prowadzenie zajęć rewalidacyjnych i konsultacji wyrównawczych dla uczniów z orzeczeniami.</p>	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze
30.	<p>Organizowanie na terenie szkoły zajęć mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej naszych podopiecznych: socjoterapia, autoterapia, rewalidacja, logopedia, gimnastyka korekcyjna, dogoterapia, biofeedback EEG, itp. Systematyczne szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie.</p> <p>Przy szkole działa internat, w którym od poniedziałku do piątku przebywają uczniowie spoza miasta, których rodziny znajdują się w trudnej sytuacji ekonomiczno- bytowej lub/i rodzinnej- zapewniający całodobową opiekę i dodatkową edukację. Szkoła kształci uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną w zawodzie kucharz oraz pomocnik hotelowy. Pomaga podopiecznym w załatwieniu praktyk i przygotowuje do pomyślnego złożenia egzaminów zawodowych (na terenie szkoły odbywają się także praktyki dla przyszłych kucharzy).</p> <p>Szkoła kieruje absolwentów ZSZ, pragnących kontynuować naukę do innego typu szkół (OHP, technikum, liceum dla dorosłych). Dbamy o to, by nasi uczniowie i ich rodzice posiadali elementarną wiedzę dotyczącą zdrowego stylu życia (lekcje z wychowawcą dla uczniów, spotkania nauczycieli oraz specjalistów z dziedziny np. dietetyki z rodzicami).</p>	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze
31.	<p>Przyjęcie na praktykę zawodową niepełnosprawnej ruchowo studentki KPWS</p>	Bursa Szkolna nr 1 w Jeleniej Górze
32.	<p>W placówce kształci się uczniów i wychowanków posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niedostosowanie społeczne w Szkole Podstawowej 19 osób i Gimnazjum 30 osób oraz wychowankowie posiadający orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w Szkole Podstawowej – 1 i Gimnazjum 1.</p>	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Jeleniej Górze

33.	<p>Urządzenia techniczne dla osób z uszkodzonym narządem słuchu: Uczelnia dysponuje aparaturą w postaci wzmacniaczy pętli indukcyjnych, zamontowane: Wydział Humanistyczny bud. 11, sala 12; Wydział Przyrodniczy bud. 3, sala 110, Aula w budynku Rektoratu oraz indywidualnych zestawów FM umożliwiających m.in.: dokładny odbiór prelekcji w salach wykładowych oraz indywidualny odbiór dźwięków z otoczenia przez osoby z ubytkami słuchu. Stanowisko komputerowe dla osób z uszkodzonym narządem wzroku: W bibliotece KPSW komputery wyposażone są w powiększalnik, program udźwiękowiony oraz liniijkę Brailowską. Stanowiska są przygotowane w taki sposób, aby w razie potrzeby osoba niepełnosprawna zaliczała wiedzę lub zdawała egzamin przy oprotzowanym komputerze. Kompleks sportowo-rekreacyjny, w ramach dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 Priorytet 7, Działanie 7.1 zrealizowano projekt pt: „Przebudowa i rozbudowa hali sportowej zlokalizowanej w kompleksie uczelnianym Kolegium Karkonoskiego w Jeleniej Górze przy ul. Lwóweckiej 18”. Studenci odbywają zajęcia w nowoczesnym obiekcie sportowym dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych, z pełnowymiarowymi boiskami do piłki ręcznej, koszykówki, siatkówki, tenisa, z trybunami na 170 osób, dwoma salami o charakterze dydaktyczno-rehabilitacyjnym, siłownią oraz zespołem odnowy biologicznej. Centrum sportowo-rehabilitacyjne, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 w ramach Priorytetu 9, Działania 9.1 zrealizowano projekt pt: „Przebudowa i rozbudowa krytej pływalni zlokalizowanej w kompleksie uczelnianym Kolegium Karkonoskiego w Jeleniej Górze.” Studenci mogą korzystać z pływalni z 6-torowym sportowym basenem pływackim wyposażonym w windę oraz z zespołu pomieszczeń odnowy biologicznej wraz z funkcją rehabilitacyjną: Pokoje rehabilitacji zlokalizowano w strefie dostępnej bezpośrednio z hali zespołu odnowy: umożliwiają dostęp do kabin masażu suchego, stanowiska z wanną do masażu bąbelkowych, stanowiska tzw. czterokomorówki Dostępność sieci WiFi (internet bezprzewodowy) Internet dostępny jest na terenie całego Campusu oraz Akademika, a ponadto sieć WiFi umożliwia swobodny kontakt z wykładowcami oraz pozostałymi studentami KPSW. Indywidualne konsultacje z niepełnosprawnymi studentami: doradztwo, udzielanie wsparcia psychicznego, użyczenie sprzętu elektronicznego wspomagającego proces kształcenia oraz informowanie o dostępnych w KPSW pomocach technicznych, kompensujących niepełnosprawności sensoryczne i fizyczne.</p>	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	<p>3 dniowe szkolenie z zakresu techniki filcowania i Quilingu, podczas którego udział wzięło 8 osób z niepełnosprawnościami. Szkolenie z zakresu obsługi urządzeń pralniczych trwające 2 dni, w którym udział wzięły 24 osoby niepełnosprawne.</p>	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” w Jeleniej Górze
2.	<p>W 2015 roku kontynuowano analizę placówek oświaty na terenie Miasta, z których większość niestety posiada bariery architektoniczne. W roku 2015 kontynuowano cykl spotkań zmierzających do wyrównania szans uczniom szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, w których brał udział Naczelnik Wydziału Edukacji i Sportu – Paweł Domagała. Działania te zmierzają głównie do zapewnienia bezpieczeństwa i podniesienia efektów dydaktycznych niepełnosprawnym uczniom tych szkół głównie przez upowszechnianie roli nauczyciela wspomagającego. W roku 2015 odbyły się dwa spotkania panelowe poświęcone niepełnosprawnym uczniom z udziałem rodziców, dyrektorów szkół i przedszkoli, pedagogów, nauczycieli i organizacji pozarządowych z Naczelnikiem Wydziału Edukacji i Sportu oraz Zarządem KSON. Niestety w sferze działalności organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką dzieci niepełnosprawnych nie ma jedności i pojawiły się koncepcje uruchomienia mniejszych grup wsparcia dla rodziców i opiekunów takich dzieci. Sejmik otwiera swoje pomieszczenia dla takich inicjatyw nie oczekując od organizatorów jakiegokolwiek odpłatności. Nadal współpracujemy z pracodawcami, a szczególnie rzemieślnikami przez osobę Pana Radnego Zbigniewa Ładzińskiego szefa Cechu Rzemiosł Różnych w sprawie zabezpieczenia miejsc pracy dla niepełnosprawnych w zakładach rzemieślniczych w zakresie staży.</p>	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
3.	<p>Prowadzenie zajęć uzupełniających braki w edukacji podczas rehabilitacji społeczno- zawodowej w Warsztacie Terapii Zajęciowej.</p>	Polskie Towarzystwo do Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
4.	<p>Organizowanie warsztatów rękodzielnicze 06.02.2015r (gliniane – udział 15 osób dzieci niepełnosprawne z opiekunami - Szkoła Podstawowa nr 8 w Jeleniej Górze, warsztaty rękodzielnicze- 23 lutego , Książnica Karkonoska - wyroby z papieru. Udział 10 członków stowarzyszenia i ich przyjaciół - Warsztaty zorganizowano ze środków własnych. „Modelowa współpraca administracji publicznej i organizacji pozarządowych w - Jeleniej Górze” – cykl spotkań organizowanych przez – Fundację Jagińtków, Urząd Miasta, Dolnośląska i Federację Organizacji Pozarządowych. „Niepełnosprawni – pełnosprawni- organizowani przez JFON w dniach 3-4.12.2015 -Teatr Zdrowy , i Hotel GOŁĘBIEWSKI - Karpacz.</p>	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „POMOCNA DŁOŃ” w Jeleniej Górze
5.	<p>Zarząd Koła PZN w Jeleniej Górze działa na rzecz aktywizacji zawodowej niewidomych podnoszą swoje wykształcenie oraz kwalifikacje, korzystając z projektów, które są finansowane ze środków PFRON - Aktywny samorząd Projekt "Student". Zarząd Koła współpracuje ze szkołami masowymi, w których są oddziały integracyjne. Członkowie Koła brali udział w szkoleniach organizowanych przez PZN Okręg Dolnośląski pt. "Aktywni niewidomi i niedowidzący z Dolnego Śląska - podnosząc kwalifikacje w prowadzeniu stowarzyszenia.</p>	Polski Związek Niewidomych Zarząd Koła w Jeleniej Górze
6.	<p>Jako organizacja pożytku publicznego zbieramy 1% odpisów podatku dochodowego na rehabilitację dla trzech chłopców, którzy uczęszczają do szkoły podstawowej i gimnazjum i potrzebują zaopatrzenia w implanty słuchowe.</p>	Stowarzyszenie niedosłyszących „LIRA” w Jeleniej Górze

4. Stwarzanie osobom niepełnosprawnym możliwości samodzielnego funkcjonowania.

4.1. *Cel operacyjny:* **Poprawa sytuacji socjalno-bytowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin.**

4.2. *Cel operacyjny:* **Kompleksowa pomoc psychologiczno-pedagogiczno-prawna z szeroko rozumianą integracją dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.**

Program miał na celu zapewnianie kompleksowej pomocy dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, obejmującej wsparcie w zakresie finansowym, mieszkaniowym, pomocy psychologów i terapeutów. Miasto prowadzi działania informacyjne oraz organizuje szereg spotkań, szkoleń z przedstawicielami instytucji zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych. Współpracuje z placówkami kulturalno-oświatowymi, z placówkami służby zdrowia, organizacjami społecznymi i innymi stowarzyszeniami o podobnych celach działania.

W ramach tego celu operacyjnego MOPS przyznawał świadczenia na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Do tych świadczeń zaliczamy:

- zasiłki stałe,
- zasiłki i pomoc w naturze, w tym zasiłki okresowe i celowe,
- specjalne zasiłki celowe lub też świadczenia zwrotne.

W/w świadczeniami objętych zostało **946** rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne. Wymienione przez ustawodawcę powody przyznania w/w świadczeń z pomocy społecznej rzadko występują pojedynczo, zazwyczaj z ubóstwem skorelowane są dwie lub trzy inne dysfunkcje, przy czym niepełnosprawność jest drugą, po bezrobociu, najczęściej występującą dysfunkcją. Świadczenia dla osób niepełnosprawnych, udzielane na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej to również świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz kierowanie do domów pomocy społecznej.

Ponadto na terenie Miasta funkcjonują **2** warsztaty terapii zajęciowej, w tym jeden działający przy Polskim Towarzystwie Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze, dla 20 osób niepełnosprawnych z różnymi schorzeniami i jeden działający przy Polskim Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze dla 40 osób z niepełnosprawnością intelektualną. Koszty działalności warsztatów pokryte zostały ze środków pochodzących z budżetu Miasta Jelenia Góra w wysokości **82.556** zł. i PFRON w wysokości **923.760** zł. (90% wszystkich kosztów) oraz innych powiatów – **20.084** zł.

W ramach promowania działalności rehabilitacyjnej prowadzonej w wtz, przyznano Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze dofinansowanie ze środków budżetu Miasta Jelenia Góra dotację do zadania pn. „Dni otwartych drzwi w WTZ” – 3.162 zł.

Region jeleniogórski (poza wałbrzyskim) jest jednym z największych podregionów, w których liczba mieszkańców pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy, rent wypadkowych czy rent socjalnych wynosi ok. 6500 osób. Dane te nie zawierają jednak informacji o osobach, które ze względu na wiek zostały objęte świadczeniami emerytalnymi, a również posiadają stopień niepełnosprawności. Liczba ta może znacznie obniżyć ilość osób pobierających renty z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektoratu w Jeleniej Górze nawet o ok. 1000 osób z powiatu jeleniogórskiego.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2015 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	<p>W 2015 r. 14 osób niepełnosprawnych złożyło wnioski o zamianę lokalu, z tego do skutecznej zamiany doszło w przypadku 4 osób. Natomiast 3 osób zostało umieszczonych na projekcie wykazu zamian z urzędu na 2016 r. i oczekują na propozycję lokalu.</p> <p>Oddanie w najem wolnych komunalnych lokali użytkowych na cele statutowe, z wyłączeniem działalności gospodarczej, dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów pożytku publicznego nie podlega zasadom wynajmu w formie przetargu. Prezydent Miasta podejmuje decyzje o przeznaczeniu lokali na w/w cele po zasięgnięciu opinii właściwej Komisji Rady Miejskiej. Podstawa prawna – Uchwała Nr 342.XXXV.2013 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 24 stycznia 2013r. w sprawie zasad gospodarowania komunalnymi lokalami użytkowymi na terenie Miasta Jelenia Góra. Dla tych lokali mają zastosowanie preferencyjne stawki czynszu określone w załączniku nr 2 do Zarządzenia Nr 0050.1219.2013.VI Prezydenta Miasta Jeleniej Góry z dnia 22 marca 2013r. w sprawie ustalenia minimalnych stawek czynszu za najem komunalnych lokali użytkowych i stoisk na terenie Miasta Jelenia Góra.</p> <p>Uchwała Nr 402.XL.2013 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 2 lipca 2013 r. przewiduje możliwość zamiany z urzędu osobom niepełnosprawnym, zajmującym lokal niedostosowany do ich niepełnosprawności. Proponowane przez Wydział Gospodarki Mieszkaniowej mieszkania położone są na niższych kondygnacjach lub w budynkach wyposażonych w windę.</p> <p>Ponadto zapis cytowanej wyżej Uchwały daje uprawnienia Prezydentowi Miasta Jeleniej Góry do wydania skierowania do zawarcia umowy najmu lub przeprowadzenia remontu osobom niepełnosprawnym, niezależnie od aktualnie realizowanych wniosków. Zasady i tryb przeznaczania lokali dla osób niepełnosprawnych reguluje załącznik nr 4 do w/w Uchwały.</p> <p>Ponadto 8 osobom niepełnosprawnym wskazano lokale mieszane lub lokale socjalne w ramach realizacji wykazu osób, z którymi umowy najmu lokali mieszkalnych i lokali socjalnych powinny być zawierane w pierwszej kolejności na 2015 r. Dodatkowo 22 osobom niepełnosprawnym wskazano lokale socjalne w oddanej do użytku nieruchomości położonej w Jeleniej Górze przy ul. Leona Wyczółkowskiego 63.</p>	Wydział Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miasta Jelenia Góry
2.	<p>Realizacja zadań na rzecz osób niepełnosprawnych o świadczeniach rodzinnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego w 2015 roku został wypłacony 252 dzieciom na kwotę 215.860 zł, - zasiłek pielęgnacyjny, który przyznawany jest w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji — w 2015 roku wypłacono zasiłki 2700 osobom na łączną kwotę 4.561.083 zł, - świadczenie pielęgnacyjne przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczność stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności - w 2015 roku wypłacono świadczenie 338 osobom na łączną kwotę 3.813.025 zł. - specjalny zasiłek opiekuńczy, w 2015 roku wypłacono 45 osobom na łączną kwotę 208.590 zł, który przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. <p>W związku z realizacją „Rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne” w 2015 roku wypłacono:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc finansowa w wysokości 200,00 zł - wynikająca z Rozporządzenia Rady i Ministrów z dnia 24 grudnia 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego - 14 osobom na kwotę 7.400 zł. <p>Na mocy ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. poz. 567) wprowadzono nowy rodzaj świadczenia, tj. zasiłek dla opiekuna, który przysługuje danej osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa z dniem 1 lipca 2013 r., na podstawie uznanego za niekonstytucyjny art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw.</p> <p>Zasiłek dla opiekuna w 2015 roku wypłacono 67 osobom na łączną kwotę 450.598 zł.</p>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze

	<p>W roku 2015 MOPS w Jeleniej Górze kontynuował realizację VI edycji projektu systemowego pn. „Postaw na siebie”. Działania projektowe były skierowane m.in. do 104 osób niepełnosprawnych, realizujących programy integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Celem projektu było m.in. zwiększenie aktywności społecznej jego uczestników poprzez podwyższenie aspiracji osobistych, wzrost samooceny i wzmocnienie aktywnych postaw, rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych oraz rehabilitację.</p> <p>Każdy z uczestników projektu miał możliwość wyboru instrumentów aktywnej integracji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trening umiejętności psychospołecznych – 13 osób, - konsultacje pedagogiczne - 14 osób, - poradnictwo psychologiczne - 38 osób, - ćwiczenia usprawniające – 23 osoby, - udział w grupach samopomocowych - 12 osób, - udział w grupach wolontariatu - 1 osoba, - wyjazdowe warsztaty integracyjno-terapeutyczne – 24 osoby, - wsparcie konsultanta rodziny - 4 osoby, - konsultacje prawne - 19 osób. <p>Rok 2015 to czwarty rok działania programu celowego „Aktywny samorząd”. W trakcie realizacji programu złożono 46 wniosków na łączną kwotę 102.617,52 zł. Przyznano dofinansowanie 44 osobom z niepełnosprawnością, na łączną kwotę 91.616 zł, w ramach następujących obszarów:</p> <p>Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową: Obszar A – likwidacja bariery transportowej:</p> <p>- Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B, 1 osoba/ 1.177 zł.</p> <p>Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:</p> <p>- Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym – 3 osoby/5.280 zł.</p> <p>Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, 3 osoby / 4.264 zł.</p> <p>Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, 37 osoby/80.895 zł.</p> <p>W ramach realizacji projektu systemowego pn. „Postaw na siebie” 4 osoby niepełnosprawne i ich rodziny otrzymały wsparcie konsultanta rodziny.</p>	
INNE JEDNOSTKI		
1.	<p>W 2015 r. 169 osób zgłosiło się do Ośrodka z problemem niepełnosprawności (w tym 8 osób z lekkim, 16 osób z umiarkowanym i 13 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności), 162 rodziny otrzymało pomoc w zakresie niepełnosprawności oraz 167 konsultacji dla osób, które zgłosiły się z problemem choroby terminalnej, ograniczenia sprawności, okaleczenia, amputacji, itp.</p> <p>W ramach działalności grupy wsparcia „Razem” dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin na spotkaniach były 22 osoby.</p> <p>W 2015 r. Ośrodek zaproponował osobom z problemem niepełnosprawności z terenu Miasta Jeleniej Góry następującą pomoc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie osobom niepełnosprawnym specjalistycznego poradnictwa oraz pomocy prawnej w zakresie doradztwa organizacyjno – prawnego i ekonomicznego dotyczącego działalności gospodarczej lub rolniczej, • podniesienie jakości życia i samooceny osób niepełnosprawnych (specjalistyczne poradnictwo, pomoc psychologa, pedagoga, doradcy zawodowego, terapeuty rodzinnego i lekarza psychiatry), • informowanie o ulgach i przywilejach osób niepełnosprawnych (specjalistyczne poradnictwo w tym prawne oraz grupa wsparcia „Razem”), • organizowanie przez Ośrodek pomocy opiekuna prawnego osób całkowicie i częściowo ubezwłasnowolnionych (osoby niepełnosprawne - zaburzone psychicznie), • pomoc w nawiązaniu kontaktu z instytucjami, placówkami specjalistycznymi, organizacjami pozarządowymi, (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Policja, Sądy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Dział Rehabilitacji, pracownicy socjalni, Zakład Opieki Leczniczej, Dom Brata Alberta, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, szpitale, kliniki, przychodnie specjalistyczne, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż, Kościoły, Polski Związek Niewidomych, Towarzystwo Walki z Kalectwem, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci), • prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu poprawę jakości życia osoby niepełnosprawnej (grupa wsparcia „Razem” - przystosowane do potrzeb zajęcia w zakresie aktywnego wypoczynku i spędzania czasu wolnego), • organizowanie imprez kulturalno - rozrywkowych, (pielgrzymek, imprezy plenerowe) dla osób niepełnosprawnych przez Ośrodek, • uczestnictwo w imprezach kulturalnych organizowanych przez Urząd Miasta w Jeleniej Górze, • umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej (grupa wsparcia „Razem”), • promowanie edukacji zdrowotnej kierowanej do rodzin, wśród których są osoby niepełnosprawne (grupa wsparcia „Razem”), • zwracanie uwagi osób niepełnosprawnych na zdrowy i higieniczny styl życia, • indywidualne działania polegające na przewyciężaniu trudności adaptacyjnych w środowisku zamieszkania osób opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze, • zbudowanie systemu wsparcia w środowisku lokalnym osób zamieszkujących samodzielnie przy wsparciu opiekuna prawnego dla osób dorosłych całkowicie ubezwłasnowolnionych i kuratora dla osób częściowo ubezwłasnowolnionych, • zapewnienie kompleksowej pomocy dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin będących w sytuacji kryzysowej z powodu problemów, mieszkaniowych (hostele, domy samotnych matek i noclegownie, specjalistyczne ośrodki wsparcia), 	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze

	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie w trudnych sytuacjach życiowych pomocy psychologów, pedagogów, terapeutów, radcy prawnego oraz lekarza psychiatry), • pomoc w redagowaniu i pisaniu pism o charakterze urzędowym, • wizyty lekarza psychiatry w Ośrodku, poza Ośrodkiem (gabinet) lub w miejscu zamieszkania pacjentów, • prowadzenie działań w zakresie łagodzenia skutków izolacji, wycofywania się z życia zawodowego i społecznego (terapia indywidualna i rodzinna, grupa wsparcia „Razem”, podnoszenie samooceny, uczenie samodzielnego funkcjonowania w środowisku), • organizowanie doraźnej pomocy w zakresie specjalistycznego poradnictwa kierowanego do osób niepełnosprawnych zagrożonych długotrwałym bezrobociem. 	
2.	Prowadzimy systematyczne wizyty psychologa i innych specjalistów u mieszkańców Domu celem integracji ze społeczeństwem. Ponadto umożliwiamy nieodpłatne porady radcy prawnego na terenie Domu dla wszystkich mieszkańców Domu.	Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” w Jeleniej Górze
3.	Kontakt z instytucjami PEFRON, MOPS, PZN i innych w Jeleniej Górze w celu uzyskaniu porady, konsultacji i pomocy w likwidacji barier.	Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	Współpraca z asystentami rodzin dzieci z wieloraką niepełnosprawnością w zakresie konsultacji specjalistycznych i form pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jeleniej Górze
2.	Do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych powołano zespół i zatrudniono logopedę, psychologa, fizjoterapeutę i oligofrenapedagoga, bieżąca współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną na łączną kwotę 22.621.65 przekazane przez Urząd Miasta.	Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze
3.	Współpraca z MOPS w celu pomocy i poprawy sytuacji socjalno-bytowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Zbiórka odzieży i obuwia dla rodzin najbardziej potrzebujących wśród dzieci i pracowników placówki. Organizowanie "Szlachetnej Paczki" dla rodzin dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej z okazji Świąt Bożego Narodzenia – udział 225 osób i przekazana darowizna w wysokości 500,00 zł.	Miejskie Przedszkole nr 10 w Jeleniej Górze
4.	Przedszkole prowadzi indywidualne i grupowe konsultacje z rodzicami jak i opiekunami dzieci niepełnosprawnych w zakresie wspierania ich wychowaniu opiece i edukacji dzieci. Prowadzimy konsultację w zakresie : zajęć logopedycznych, psychologicznych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych (integracji sensorycznej, tyflopedagogiki, neurologopedii, arteterapii, muzykoterapii).	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
5.	Prelekcje specjalistów wg potrzeb placówki oraz ścisła współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Jeleniej Górze. Udział w prelekcjach wzięło 170 osób.	Miejskie Przedszkole nr 27 w Jeleniej Górze
6.	Zapewnienie uczniom szerokiej oferty zajęć rewalidacyjnych (w zależności od potrzeb), pomocy wysokiej klasy specjalistów oraz współpraca w tym zakresie z Instytucjami wspierającymi pracę szkoły (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, OIK). Ponadto szkoła organizuje indywidualne konsultacje w zależności od potrzeb uczniów i rodziców.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Jeleniej Górze
7.	Zbiórka odzieży i obuwia dla rodzin najbardziej potrzebujących wśród dzieci i pracowników placówki. Organizowanie „Szlachetnej Paczki” dla rodzin uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej z okazji świąt Bożego Narodzenia (2 rodziny) oraz akcja stypendialnej i zasiłkowa.	Szkoła Podstawowa nr 3 w Jeleniej Górze
8.	Uczestnictwo w akcji skierowanej dla rodzin uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej z okazji świąt Bożego Narodzenia - paczki świąteczne. Udział uczniów w akcji stypendialnej i zasiłkowej.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
9.	Udział uczniów w akcji stypendialnej i zasiłkowej (na kwotę 2120 - zasiłki - 3 uczniów).	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
10.	Akcja stypendialna i zasiłkowa, organizowanie i zbiórka odzieży, art. szkolnych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.	Szkoła Podstawowa nr 7 w Jeleniej Górze
11.	Celem podniesienia bezpieczeństwa i samodzielności prowadzono stały dyżur w klasach oraz dodatkowe dyżury podczas przerw. Korzystali z niego uczniowie niepełnosprawni oraz uczniowie leczeni psychiatrycznie mający problemy w relacjach z rówieśnikami. W szkole systematycznie prowadzona jest zbiórka odzieży, podręczników i przyborów szkolnych. Umożliwia to pomoc uczniom z rodzin dotkniętych problemem biedy. W ramach pomocy socjalnej uczniom niepełnosprawnym i ich rodzinom koordynowano złożenie dokumentów oraz wypłaty stypendiów i zasiłków szkolnych przyznawanych przez Prezydenta Miasta Jelenia Góra. Uczniowie oddziałów integracyjnych objęci są pomocą corocznej akcji “ Zostań z Nami Świętym Mikołajem”, w postaci paczek żywnościowych.	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze
12.	Organizowanie „Szlachetnej Paczki” dla rodzin uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej z okazji świąt Bożego Narodzenia (1 rodzina). Ponadto prowadzona była akcja stypendialna i zasiłkowa celem wsparcia rodzin potrzebujących.	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
13.	Wytypowano 2 rodziny do udziału w programie Szlachetna Paczka, która pozwoli uzyskać pomoc rzeczową dla tych Rodzin.	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
14.	Organizowanie „Szlachetnej Paczki” dla rodzin uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej z okazji świąt Bożego Narodzenia.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze

15.	<p>Uczniowie naszego gimnazjum włączyli się w akcję charytatywną „Pola nadziei” na rzecz Hospicjum dla Dzieci we Wrocławiu. Zebraли i posadzili żonkile, zebraли nakrętki i zorganizowali kiermasz ozdób świątecznych. Środki przeznaczyli na hospicjum dla chorych dzieci. Opiekunem tej akcji była p. A. Dobrzańska-Lis.</p> <p>Uczniowie klas I-III pod opieką I. Trelki i A. Nowak zebraли nakrętki, które przekazali na pomoc dla Klaudii na operację oczu. Uczniowie klas I-III wykonali kartki z życzeniami i dowcipami dla Natalki Gajdy, chorej na nowotwór. Uczniowie wykonali także bombki świąteczne pod opieką M. Grzeszczakowskiej, które następnie przekazali na licytację charytatywną pt. „Na pomoc Natalce”. Nasze szkolne Cheerleaderski pod opieką p. Anny Nowak i I. Trelki wystąpiły charytatywnie i pomagały podczas akcji charytatywnej „Na pomoc Natalce”. Informowanie rodziców uczniów niepełnosprawnych o możliwościach i zasadach przyznawania stypendium dla uczniów niepełnosprawnych w ramach programu „Sprawy uczeń”.</p>	Gimnazjum nr 1 w Jeleniej Górze
16.	<p>W naszym gimnazjum podejmuje się szereg specjalistycznych oddziaływań diagnostycznych i terapeutycznych, podjętych w stosunku do dziecka i jego rodziny. Ich celem jest jak najszybsze wykrywanie trudności rozwojowych i minimalizowanie ich tak, aby dziecko uzyskało możliwie najlepszy dla niego rozwój, w sferze ruchowej, intelektualnej, emocjonalnej i społecznej. Ponieważ o wczesnej interwencji mówimy mając na uwadze dzieci od 0-6 roku życia (ze względu na większą podatność małych dzieci na oddziaływanie terapeutyczne, szybsze niż u starszych postępy usprawniania, zahamowanie rozwoju wielu zaburzeń o postępującym przebiegu, a czasami nawet całkowite ustąpienie niekorzystnych zmian, gdy nie są one jeszcze utrwalone), trudno w gimnazjum, do którego trafiają dzieci w wieku minimum 13 lat prowadzić wczesną interwencję. Jednakże, w zależności od dysfunkcji i zaniedbań z jakimi dziecko do nas trafia, organizujemy dla niego indywidualną pomoc psychologiczno- pedagogiczną poprzedzoną (jeżeli jest taka konieczność) badaniami w Publicznej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Jeleniej Górze (z którą współpracujemy) oraz badaniami specjalistycznymi w placówkach do tego stworzonych (m.in. badania psychiatryczne w Poradni Zdrowia Psychicznego w Cieplicach). Organizujemy także zajęcia rewalidacyjne (współpraca z Zespołem Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze): terapia dla uczniów niedowidzących (zajęcia z tyflopedagogiem); terapia dla uczniów z niedosłuchem jedno- lub obu usznym (zajęcia z surdopedagogiem, praca z uczniami z zespołem Aspergera- zajęcia z psychologiem, pedagogiem).</p> <p>Nasza szkoła stara się zapewnić pomoc naszym uczniom niepełnosprawnym, ich rodzicom. Co roku koordynujemy działania mające na celu uzyskanie pomocy finansowej przez uprawnionych uczniów niepełnosprawnych, w ramach programu rządowego „Wyprawka szkolna”- wsparcie finansowe na zakup podręczników (wsparcie dla 2 uczniów z Rady Rodziców na kwotę 2.500 zł).</p>	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
17.	<p>Pomoc osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom w pozyskiwaniu stypendiów i zasiłków socjalnych. Pomoc psychologiczno - pedagogiczna w formie realizacji zaleceń z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, warsztaty integracyjne dla klas pierwszych gimnazjum i liceum, pomoc psychologa PPPP w formie comiesięcznych dyżurów na terenie szkoły, asystowanie uczniom wymagającym wsparcia podczas zajęć i przerw, zajęcia edukacyjne i integracyjne dla wszystkich poziomów klas gimnazjalnych i licealnych. Bal integracyjny dla wychowanków Szkoły Specjalnej.</p>	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Jeleniej Górze
18.	<p>Pozyskanie sponsorów i pieniędzy na operację i rehabilitację niepełnosprawnej uczennicy. Udzielanie systematycznego wsparcia dla uczennicy niepełnosprawnej. Dostosowanie form i warunków pracy do uczniów z niepełnosprawnością (29 uczniów).</p>	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Jeleniej Górze
19.	<p>Organizacja "Szlachetnej paczki" dla rodziny w trudnej sytuacji bytowej, w której wychowywane jest dziecko niepełnosprawne. Udział społeczności uczniowskiej w akcji zbierania nakrętek dla osoby niepełnosprawnej w celu zebrania funduszy na leczenie i rehabilitację. Objęcie opieką psychologiczno - pedagogiczną uczniów z orzeczeniem o kształceniu specjalnym.</p>	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
20.	<p>Pomoc rodzicom uczniów niepełnosprawnym poprzez udzielenie informacji na temat dostępnych możliwości uzyskania pomocy materialnej (MOPS, zasiłki losowe przyznawane przez Urząd Miasta Jeleniej Góry). „Wyprawka Szkolna 2015” oraz różnego rodzaju dofinansowania do zakupu sprzętu i pomocy dydaktycznych dla dzieci niepełnosprawnych (PEFRON). Zbieranie środków na wsparcie uczniów niepełnosprawnych w trakcie trwania uroczystości szkolnych – Festiwal Nauki . Organizowanie „Szlachetnej Paczki” dla rodzin uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej z okazji świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy. Udział uczniów w akcji stypendialnej - 69 uczniów i zasiłkowej – 7 uczniów.</p>	Zespół Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze
21.	<p>Udział młodzieży szkolnej w akcji „I TY MOŻESZ ZOSTAĆ ŚWIĘTYM MIKOŁAJEM”. Paczki uzyskane z akcji trafiają do rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Udział uczniów niepełnosprawnych w akcji stypendialnej i zasiłkowej. Ponadto młodzież brała udział w akcji „Wyprawka Szkolna 2015”. Udział całej społeczności szkolnej w akcji zbierania nakrętek dla studenta z Jeleniej Góry chorego na stwardnienie rozsiane w celu przeznaczenia zebranej kwoty na leczenie. Przeprowadzanie rozmów z rodzicami dzieci niepełnosprawnych z dziedziny psychoedukacji, by pomóc w usamodzielnianiu się uczniów z niepełnosprawnością i uświadomieniu rodziców, że wyrażenie akceptacji do przyjaźni i prawa do intymności ich dzieci jest nieodzownym elementem dojrzwania każdego człowieka.</p>	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
22.	<p>Korzystanie przez uczniów ze stypendium i wyprawki szkolnej – 8 uczniów oraz możliwość korzystania z pomocy psychologa dyżurującego w szkole oraz w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.</p>	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze
23.	<p>Zbiórka odzieży i obuwia dla rodzin najbardziej potrzebujących wśród dzieci i pracowników placówki odpowiednio do potrzeb oraz wsparcie udziału uczniów w akcji stypendialnej i zasiłkowej poprzez rozreklamowanie akcji, informowanie o możliwościach akcji oraz zapewnienie możliwości uzyskania wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogiczno-prawnej podczas organizowanych akcji prozdrowotnych z udziałem pielęgniarki szkolnej, zaproszonych gości, konsultantów z poradni psychologiczno-pedagogicznej.</p>	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych w Jeleniej Górze

24.	Organizowanie „Szlachetnej paczki” oraz zbiórka odzieży wśród pracowników szkoły na rzecz uczniów z rodzin najuboższych. Ponadto przekazanie paczek mikołajkowych dla uczniów z rodzin najuboższych. Udział uczniów w akcji stypendialnej i zasiłkowej (46 uczniów na kwotę 44.766 zł). Współpraca ze świetlica środowiskową.	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
25.	Organizacja i koordynacja, przy współpracy ze Strażą Miejską w Jeleniej Górze, akcji „I Ty możesz zostać Świętym Mikołajem”, zbiórka nakrętek plastikowych dla chorego na stwardnienie rozsiane Romana Geftasewicza. Aktywne działania szkolnych kół TPD, PCK na rzecz osób niepełnosprawnych, zbiórka makulatury, z której uzyskana suma przekazana została na zakup lekarstw i artykułów pierwszej potrzeby. Pomoc finansowa państwa- wyprawka szkolna w wysokości 445 zł dla ucznia (2 uczniów). Wsparcie pedagogiczne ze strony wychowawców, pedagogów i pracowników Poradni PP w Jeleniej Górze dla uczniów i ich rodziców.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze
26.	Stypendia specjalne: Każdy student z niepełnosprawnością posiadający „Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności” studiujący w systemie stacjonarnym lub niestacjonarnym może ubiegać się o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych. Comiesięczne wsparcie finansowe pozwala studentom na wykorzystanie przyznanej kwoty stypendium na dowolny cel.	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	Dla 39 osób niepełnosprawnych jednorazowo przyznano nieoprocentowane pożyczki gotówkowe (z możliwością umorzenia) na poprawę sytuacji socjalno-bytowej wychowanków. Ponadto 6 osób niepełnosprawnych otrzymało dofinansowanie do opału w trakcie okresu zimowego. W placówce stale wyznaczone są dyżury psychologa, socjoterapeuty, doradcy zawodowego celem udzielenia pomocy i wsparcia dla osób niepełnosprawnych.	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” w Jeleniej Górze
2.	Siedmiu Członków SIW uczestniczyło w projekcie KSON-u „Senior na Czasie” - kształtowanie kompetencji z zakresu umiejętnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami...” - III edycja 2015. Kursy komputerowe pozwoliły uczestnikom zdobyć umiejętności korzystania z Internetu, poczty elektronicznej, elektronicznych usług bankowych, handlowych, funkcjonowania w elektronicznym systemie ZUS a także przychodni lekarskich, co stanowi niewątpliwie o znacznej poprawie jakości życia osób z dysfunkcją wzroku. Podczas spotkania w marcu odbyła się profesjonalna prezentacja aparatów telefonów komórkowych – najbardziej przydatnych inwalidom wzroku. Na spotkaniu styczniowym zaprezentowano rodzaje białej laski i sprzętu medycznego. Uczestników spotkania wyposażono w opaski odbłaskowe, które otrzymaliśmy od Jeleniogórskiej Policji w ramach zrealizowanego cyklu spotkań „bądźmy bezpieczni na drodze” oraz czyściki do szkieł okularowych z Jeleniogórskich Zakładów Optycznych. Wykonaliśmy 100 sztuk plakatów popularyzujących żółtą plaketkę z trzema punktami „mam problem ze wzrokiem”. Dokonaliśmy dystrybucji wyprodukowanych plaketek wśród inwalidów wzroku. Przeprowadzona została SONDA mieszkańców w Jelonce na temat przydatności takich plaketek.	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku w Jeleniej Górze
3.	W roku 2015 do biura Rzecznika zgłosiło się 98 osób z problemami dotyczącymi całych rodzin, a interwencje w ich sprawach wspierali prawnicy w ramach akcji pro bono, psychologzy, radni Rady Miejskiej oraz w szczególnych przypadkach posłowie społecznych biur poselskich działających przy Sejmiku. W roku 2015 największa liczba interwencji dotyczyła właśnie spraw mieszkaniowych. W roku 2015 Sejmik wspierał także organizację wydarzeń o charakterze charytatywnym. W tym okresie wsparto m. in. sztab Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz realizację projektu SZLACHETNA PACZKA na terenie Jeleniej Góry i okolic poprzez udostępnienie sal i zaplecza technicznego KSON wolontariuszom realizującym te projekty. Wspólnie z 3 klubami Rotary zorganizowano spotkanie przekazując maszynę brailowską 7-letniej niewidomej mieszkance miasta. Od 2004 roku Sejmik posiada status OPP i na tej podstawie uprawniony jest do zbierania odpisów 1% podatku od osób fizycznych. W 2015 roku łączna kwota wpłat od ponad półtora tysiąca darczyńców wyniosła około 77 tysięcy złotych. Była to kwota mniejsza w porównaniu z rokiem ubiegłym o około 7 tysięcy złotych, ale zwiększyła się ilość obdarowanych. W roku 2014 było ich 22 a w roku 2015 -39 osób otrzymało wsparcie. Wysokość darowizn była różna, od 11.000 zł do 19 zł na osobę.	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
4.	PKPS zorganizował „Wieczерzę Wigilijną” w dniu 12 grudnia 2015 r. w Restauracji „Skalka” dla 125 osób w tym osoby bezdomne, ubogie, starsze, bez środków do życia. Wszyscy uczestnicy Wieczery otrzymali Paczki Świąteczne. Zadanie dofinansowane ze środków Miasta w kwocie 6 000,00zł. – ogólny koszt zadania 8 472,39 zł.	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Jeleniej Górze
5.	Zarząd Koła Polskiego Związku Niewidomych udziela kompleksowych informacji na temat możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PEFRON na likwidację barier technicznych, architektonicznych, komunikacyjnych oraz turnusów rehabilitacyjnych. Zarząd Koła służy pomocą swoim członków w zakresie potrzeb - spotkań z psychologiem i terapeutą. Zarząd Koła zorganizował spotkanie dla członków nowo przyjętych, informując o ulgach i uprawnieniach, szkoleniach indywidualnych jakie przysługują osobom niewidomym. Zarząd Koła w ramach współpracy z Firmą „ALTIX” i Firmą "LUMEN" zorganizował pokazy specjalistycznego sprzętu komputerowego i rehabilitacyjnego pomocnego w codziennym życiu dla osób z dysfunkcją narządu wzroku. Zarząd Koła współpracuje z Jeleniogórskimi Zakładami Optycznymi, które wykonują nieodpłatnie szkła korekcyjne dla naszych członków. Członkowie Koła brali udział w projekcie „Aktywny samorząd”. Zarząd Koła współpracuje z Firmą "LUMEN" Warszawa i pośredniczy w sprzedaży sprzętu rehabilitacyjnego dla osób z dysfunkcją narządu wzroku. Zarząd Koła zorganizował warsztaty motywacyjno-rozwojowe dla swoich członków. Członkowie Koła brali udział w szkoleniach organizowanych przez PZN Okręg Dolnośląski: niewidomy i niedowidzący z przewodnikiem, szkolenie z rehabilitacji podstawowej, szkolenie niewidomych i niedowidzących powyżej 60 roku życia, szkolenie niewidomych i niedowidzących z cukrzycą, szkolenia indywidualne – z czynności dnia codziennego, komputerowe. Zarząd Koła współdziała z organizacjami i instrukcjami właściwymi w rozwiązywaniu problemów socjalno-bytowych osób z dysfunkcją narządu wzroku oraz z innymi instytucjami działającymi w sferze pomocy społecznej.	Polski Związek Niewidomych Zarząd Koła w Jeleniej Górze

6.	Jeleniogórskie Koło Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w sposób istotny przyczynia się do poprawy sytuacji socjalno-bytowej najuboższych osób niepełnosprawnych. We wszystkich placówkach Koła udzielana jest pomoc osobom bezdomnym i najuboższym, w tym niepełnosprawnym. Niepełnosprawne osoby bezdomne korzystają z pomocy w postaci schronienia, posiłków, niezbędnego ubrania i środków czystości i higieny osobistej zarówno w Noclegowni, Schronisku, jak i Domu św. Brata Alberta dla starszych i niepełnosprawnych osób bezdomnych. Ubogie osoby niepełnosprawne poprzez Punkt Pomocy Materialnej zaopatrywane są w żywność, ubrania, sprzęt AGD oraz meble, które niejednokrotnie dowożone są do miejsca pobytu danej osoby.	Towarzystwo Pomocy św. Brata Alberta w Jeleniej Górze
7.	Organizowanie licznych spotkań okolicznościowych dla członków i ich rodzin, (30 członków plus osoby towarzyszące oraz organizowanie czasu wolnego dla członków i przyjaciół (50 osób) ogniska, grille, wypadu plenerowe (środki własne).	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „POMOCNA DŁOŃ” w Jeleniej Górze

5. Tworzenie aktywnych form rehabilitacji zawodowej.

- 5.1. *Cel operacyjny:* **Tworzenie warunków do aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.**
- 5.2. *Cel operacyjny:* **Tworzenie warunków do powstawania i utrzymania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.**
- 5.3. *Cel operacyjny:* **Utworzenie systemu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.**

Celem podejmowanych działań było organizowanie dla niepełnosprawnych absolwentów staży oraz szkoleń grupowych i indywidualnych, udzielanie pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej, organizowanie subsydiowanych lub niesubsydiowanych miejsc pracy: prace społecznie użyteczne, umowy o pracę. Ponadto wspieranie ochrony zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej, prowadzenie różnego rodzaju giełd pracy dla osób poszukujących pracy i spotkań informacyjnych dla pracodawców na temat refundacji kosztów utworzenia nowych stanowisk pracy w ramach realizowanych programów specjalnych, programów rezerwy Ministra.

Bezrobotni niepełnosprawni to osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Ich sytuacja na lokalnym rynku pracy pogarsza się. Niepełnosprawność jest podstawową barierą w procesie skutecznego szukania zatrudnienia. W obecnej sytuacji na lokalnym rynku pracy, tj. zbyt małej ilości ofert pracy, preferowaniu przez pracodawców osób niepełnosprawnych z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności – zachodzą obawy, że z roku na rok udział bezrobotnych niepełnosprawnych w rejestrach bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze będzie nieustannie zwiększać się.

Na koniec grudnia 2015 r. w tut. Urzędzie Pracy zarejestrowanych było **367** bezrobotnych niepełnosprawnych, w tym 133 kobiet: z Jeleniej Góry - **194** osoby, z powiatu jeleniogórskiego - 173 osób. Natomiast w grupie bezrobotnych niepełnosprawnych prawo do zasiłku posiadały tylko **52** osoby, tj. 14,7% ogółu.

W porównaniu do stanu na koniec grudnia 2014 roku, liczba zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych mieszkańców Jeleniej Góry zmniejszyła się w 2015 r. o 22,4%.

Pomimo znacznego zmniejszenia liczby bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry (o 106 osób mniej) udział tej populacji bezrobotnych do ogólnej liczby bezrobotnych osiągnął zbliżony poziom co w 2014 roku **tj. 10,2%**.

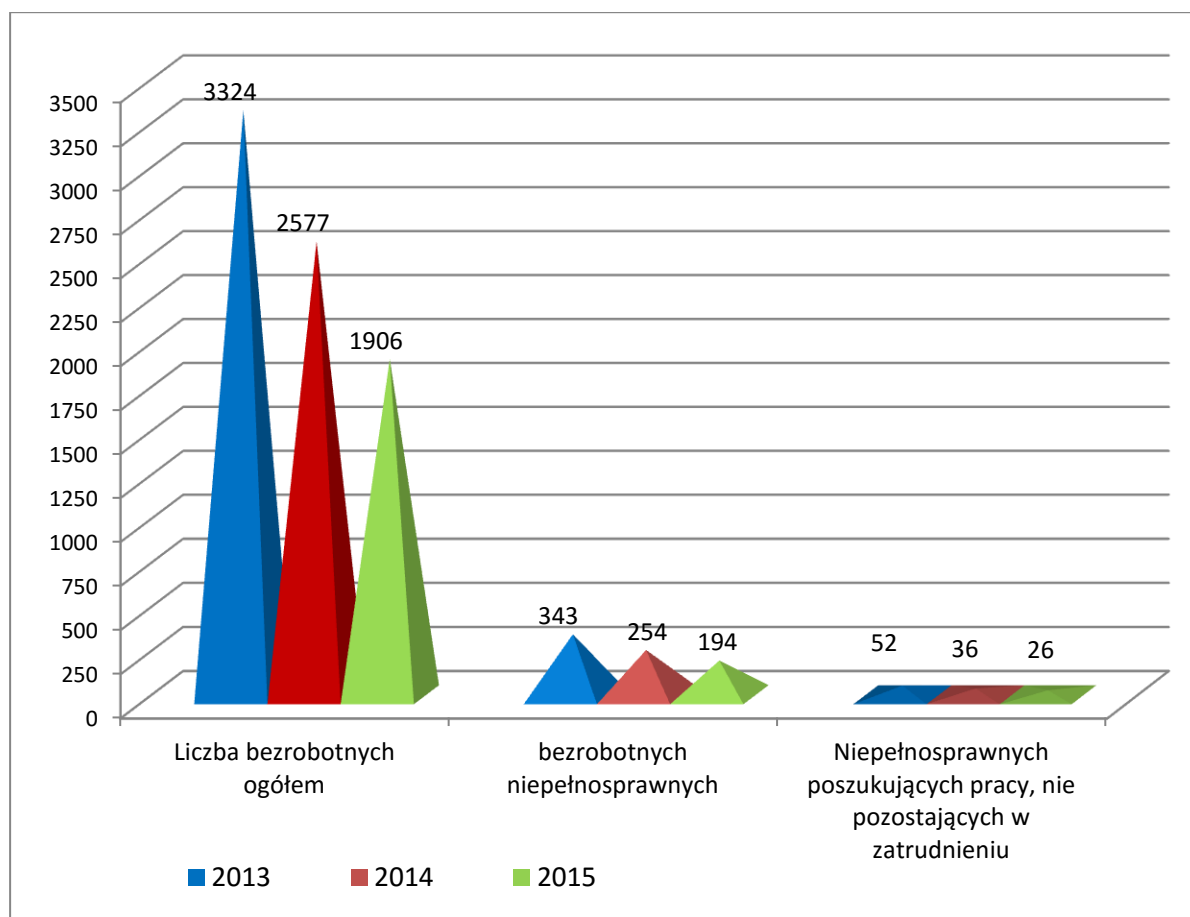
Bezrobotni niepełnosprawni zarejestrowani na koniec grudnia 2015 r. stanowili **8,3% ogółu** osób zarejestrowanych. Dla powiatów wskaźnik ten osiągnął poziom:

- dla Jeleniej Góry - **10,2 %**,
- dla powiatu jeleniogórskiego - 6,9%.

Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy

Stan na	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym:	% udział bezrobotnych niepełnosprawnych do ogółu bezrobotnych	Niepełnosprawni poszukujący pracy, nie pozostający w zatrudnieniu
		bezrobotnych Niepełnosprawnych		
31.XII.2013	3.324	343	10,3	52
31.XII.2014	2.577	254	9,9	36
31.XII.2015	1.906	194	10,2	26

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze

Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze na 31.12.2015 r.

Od stycznia do grudnia 2015 r. zarejestrowały się **618** osoby niepełnosprawne, w tym 272 kobiety. Wśród nowo zarejestrowanych podobnie jak w latach ubiegłych, dominowali mieszkańcy Jeleniej Góry – **66,2%** ogółu rejestrujących się niepełnosprawnych.

Liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry zmniejszyła się o 6,9% w porównaniu do 2014 roku.

W ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych niepełnosprawnych bezrobotnych z Jeleniej Góry było:

Struktura zarejestrowanych osób niepełnosprawnych wg wieku

Wyszczególnienie	Stan w dniu 31 XII 2014	Stan w dniu 31 XII 2015		
		PUP	Jelenia Góra	powiat jeleniogórski
18 – 24 lata	9	10	2	8
25 – 34 lata	36	30	13	17
35 – 44 lata	70	60	34	26
45 – 54 lata	104	74	35	39
powyżej 55 lat	254	193	110	83
razem	473	367	194	173

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze – stan na 31.12.2015 r.

Najliczniejszą grupę bezrobotnych niepełnosprawnych stanowiły osoby w przedziale wiekowym powyżej 45 lat – 145 osób, tj. 73,2%. W tej grupie były 133 osób powyżej 50 roku życia, tj. 68,6 % ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry.

Co dziesiąty bezrobotny z Jeleniej Góry posiadał stopień niepełnosprawności. Od lat wśród osób niepełnosprawnych z Jeleniej Góry pozostających w ewidencji tut. Urzędu, dominowały osoby z orzeczonym **lekkim stopniem niepełnosprawności** – 71,1%. Prawie 4,1% stanowiły osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 24,8% z **umiarkowanym stopniem niepełnosprawności**.

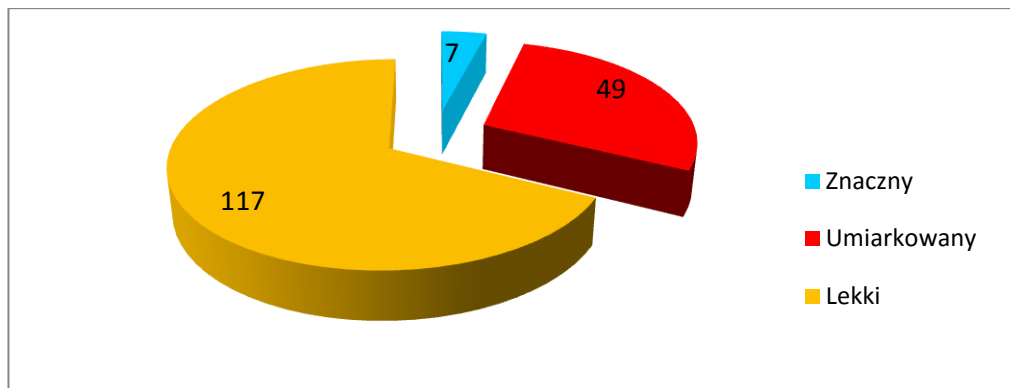
Struktura zarejestrowanych osób niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności:

	Stan na 31.XII.2014		Stan na 31.XII.2015	
	PUP	Jelenia Góra	PUP	Jelenia Góra
Znaczny	11	6	8	7
Umiarkowany	109	52	48	49
Lekki	353	196	138	117
Ogółem	473	254	194	173

Z punktu widzenia możliwości przyszłego zatrudnienia ważny był rodzaj niepełnosprawności zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Biorąc pod uwagę rodzaj niepełnosprawności, niezmiennie najpowszechniejsze były kłopoty zdrowotne związane z funkcjonowaniem narządów ruchu (54 osoby), tj. 27,8% ogółu tej populacji oraz z problemami neurologicznymi – 49 osób.

Zarejestrowane osoby niepełnosprawne wg stopnia niepełnosprawności w Jeleniej Górze

Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze na dzień 31.12.2015 r.

W analizowanym okresie Urząd Pracy wyłączył z ewidencji **645 osób niepełnosprawnych**. Wykreślono z ewidencji **236 osób z powodu podjęcia pracy** – 36,1 % ogółu wyrejestrowanych. To kolejny rok spadku liczby bezrobotnych niepełnosprawnych podejmujących zatrudnienie – w porównaniu do 2014 roku to spadek o 29,6%. Było to związane między innymi ze spadkiem liczby miejsc pracy zakładów pracy chronionej, które w ostatnich latach straciły część ulg podatkowych oraz z likwidacją tych firm (m. in. likwidacja w lutym 2015 roku Zakładu Pracy Chronionej „ANTEMA” z Jeleniej Góry). Podobnie jak w latach ubiegłych, łatwiej znajdowały pracę osoby zamieszkałe w Jeleniej Górze tj. **157 osób – 66,5% ogółu niepełnosprawnych** podejmujących pracę.

Co piąta osoba bezrobotna niepełnosprawna została wyłączona z ewidencji z powodu rezygnacji lub niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy. W populacji tej dominują osoby niepełnosprawne z Jeleniej Góry – **77 osób**.

Utrzymuje się **wysoki wskaźnik wyłączeń z powodu utraty statusu osoby niepełnosprawnej – 12,4%** ogółu wyrejestrowanych z ewidencji (w 2014 r – 12,7%).

Wyłączenie z ewidencji osoby bezrobotne niepełnosprawne w latach 2014- 2015

Wyłączeni z ewidencji osób niepełnosprawnych	I – XII 2014	Wyłączeni z ewidencji I – XII 2015r		
		PUP	Jelenia Góra	powiat jeleniogórski
Ogółem:	993	645	419	226
podjęcia pracy	335	236	157	79
rozpoczęcia szkolenia	0	1	0	1
rozpoczęcia stażu	68	33	22	11
podjęcia prac społecznie użytecznych	51	35	29	6
rezygnacja lub niepotwierdzenie gotowości do pracy	219	131	77	54
odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej	67	39	30	9
utrata statusu osoby niepełnosprawnej	126	80	42	38
inne	127	90	62	28

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze

Poziom wykształcenia bezrobotnych osób niepełnosprawnych z Jeleniej Góry nie uległ zmianie. Nadal dominowali bezrobotni z niskim poziomem wykształcenia. Większość posiadała wykształcenie gimnazjalne i poniżej – **63 osoby (32,5%)** oraz wykształcenie zasadnicze zawodowe - 67 osób (34,5% ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych). Wyższe wykształcenie posiadało 15 osób, tj. 7,7 % ogółu niepełnosprawnych.

Struktura zarejestrowanych osób niepełnosprawnych wg wykształcenia

Wyszczególnienie	Stan w dniu 31 XII 2014	Stan w dniu 31 XII 2015		
		PUP	Jelenia Góra	powiat jeleniogórski
wyższe	26	22	15	7
policealne i śr. zawodowe	81	78	42	36
średnie ogólne	24	16	7	9
zasadnicze zawodowe	173	121	67	54
gimnazjalne i poniżej	169	130	63	67
razem	473	367	194	173

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2015 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	<p>W ramach wspomnianego powyżej projektu systemowego „Postaw na siebie” osoby niepełnosprawne miały możliwość skorzystania z doradztwa zawodowego – 18 osób oraz z dowolnego kursu lub szkolenia zawodowego – 75 osób, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kurs językowy – 30 osób, - kurs „komputerowy” podstawy – 13 osób, - kurs „magazynier z obsługą wózka jezdniowego” – 2 osoby, - kurs prawa jazdy kat „B” – 3 osoby, - kurs prawa jazdy kat „C” – 1 osoba, - kurs komputerowy średniozaawansowany – 3 osoby, - kurs komputerowy zaawansowany – 3 osoby, - kurs komputerowy „tworzenie stron internetowych i grafiki komputerowej” – 3 osoby, - kurs „elektryk z up. do 1 kV” – 1 osoba, - kurs „opiekun osób starszych i osób zależnych z nauką języka niemieckiego” – 3 osoby, - kurs „sprzedawca z obsługa kasy fiskalnej” – 1 osoba, - kurs „kucharz malej gastronomii” – 1 osoba, - mistrz kucharski – 2 osoby, - kursy wizażu, w tym fryzjerski, stylizacji paznokci, kosmetyki i pielęgnacji ciała – 3 osoby, - kurs spawania – 2 osoby, - kurs koparko-ładowarki – 1 osoba, - kurs krawiecki – 3 osoby. <p>Program celowy „Junior – program aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych absolwentów”. W 2015 roku na przedmiotowy program uzyskano dofinansowanie w wysokości 9.240 zł. W wyniku jego realizacji 2 osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP, otrzymały świadczenia na rehabilitację zawodową oraz 2 pracodawców otrzymało premię z tytułu odbycia stażu przez 2 osoby niepełnosprawne. Uzyskane z tytułu realizacji Programu koszty obsługi w wysokości 462 zł przekazano na konto PUP w Jeleniej Górze.</p> <p>W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry otwartego konkursu ofert na realizację w 2015 roku zadań publicznych w zakresie wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych, na zadanie pod nazwą „Wzrost aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych”, przyznano dotacje dla 2 organizacji pozarządowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze – 10.542 zł, b) Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku – 5.652 zł. <p>Dział Rehabilitacji MOPS w ramach „Punktu informacji dla osób niepełnosprawnych” oraz bieżącej pracy, udziela informacji pracodawcom o rodzajach ulg, zwolnieniach i dotacjach z tytułu zatrudniania osób niepełnosprawnych.</p>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze

INNE JEDNOSTKI		
1.	Książnica Karkonoska zatrudnia 11 osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.	JCKiLR „Książnica Karkonoska” w Jeleniej Górze
2.	W ramach aktywizacji zawodowej w KMP Jelenia Góra zatrudnione są osoby z niepełnosprawnością.	Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze
3.	<p>W 2015 roku nie było organizowanych szkoleń grupowych dla osób niepełnosprawnych. Bezrobotni mogli korzystać z finansowania szkoleń w formie indywidualnej. Żadna osoba bezrobotna niepełnosprawna z Jeleniej Góry nie złożyła wniosku o finansowanie szkolenia indywidualnego.</p> <p><i>pkt 1- zapewnienie osobom niepełnosprawnym doradztwa organizacyjno – prawnego i ekonomicznego w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej:</i></p> <p>W 2015 roku 3 osoby niepełnosprawne z Jeleniej Góry brały udział w poradzie grupowej "Własna firma - dotacje", której celem było:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zapoznanie z pojęciem przedsiębiorczości, cechami sprzyjającymi i utrudniającymi działania przedsiębiorcze, dokonanie samooceny cech przedsiębiorczych, poznanie plusów i minusów prowadzenia własnego biznesu, ▪ poszerzenie wiedzy dotyczącej możliwości ubiegania się o środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, przedstawienie regulaminu; ▪ zdobycie wiedzy na temat procesu rejestracji własnej firmy, ▪ omówienie istotnych zagadnień dotyczących sporządzenia wniosku o dotację na działalność gospodarczą. <p><i>pkt 3. – udzielanie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej – na koszt 60.000 zł:</i></p> <p>Do końca grudnia 2015 roku z ewidencji urzędu zostało wykreślonych 3 bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry w związku z otrzymaniem środków na podjęcie działalności gospodarczej w tym:</p> <p>1/ <i>Projekt EFS – PO WER</i> – dla młodych bezrobotnych – <i>1 osoba z Jeleniej Góry</i> rozpoczęła działalność gospodarczą – organizacja imprez sportowych,</p> <p>2/ <i>Projekt EFS – RPO</i> - dla bezrobotnych powyżej 30 roku życia – <i>bezrobotni z Jeleniej Góry</i> rozpoczęli działalność gospodarczą: <i>1 osoba</i> - działalność związana z produkcją autokosmetyków i chemii samochodowej, <i>1 osoba</i> – usługi fryzjerskie.</p> <p><i>Pkt. 4 - organizowanie dla niepełnosprawnych absolwentów staży oraz szkoleń- koszt 140.000 zł dla 30 osób:</i></p> <p>W 2015 roku na staż skierowano 30 bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry. Stażyści nabywali umiejętności na stanowiskach: pracownik kancelaryjny, magazynier, pracownik administracyjny, pracownik obsługi biurowej, sprzedawca, referent, fakturzysta, opiekun, technik archiwista, pracownik sklepu, kasjer, pracownik administracyjno biurowy, doradca klienta, osoba sprzątająca, sprzedawca internetowy specjalista ds. organizacji usług gastronomicznych.</p> <p>Stáže były realizowane w ramach programów i środków:</p> <p>1/ Ze środków Funduszu Pracy przyznanych w ramach algorytmu, staże realizowało 19 bezrobotnych niepełnosprawnych,</p> <p>2/ W ramach programu „JUNIOR” (program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych realizowany we współpracy z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) staż odbywały 2 osoby niepełnosprawne z Jeleniej Góry. Bezrobotni odbywający staże w ramach programu JUNIOR, otrzymywali stypendium ze środków Funduszu Pracy na zasadach takich samych jak pozostali bezrobotni, oraz dodatkowo świadczenie z PFRON na rehabilitację zawodową w wysokości 40% najniższego wynagrodzenia (umiarkowany stopień). Stażyści nabywali umiejętności zawodowych na stanowiskach: opiekun w placówkach dla bezdomnych mężczyzn, pracownik sekretariatu. Staże były realizowane w: Powiatowym Inspektoracie Nadzoru Budowlanego – pracownik sekretariatu, Towarzystwie Pomocy im. Św. Brata Alberta w Jeleniej Górze - opiekun w placówkach dla bezdomnych mężczyzn .</p> <p>3/ Program specjalny „Paszport do świata pracy” – 2 osoby z Jeleniej Góry – sprzedawca internetowy, pracownik gospodarczy;</p> <p>4/ Program specjalny „Wszyscy mamy równe szanse”: pracownik biurowy - 1 osoba z Jeleniej Góry.</p> <p>5/ Program z rezerwy ministra „Szansa na powrót do pracy” – 2 osoby - staże realizowane były na stanowiskach: pracownik kancelaryjny, sprzątająca.</p> <p>6/ Projekt EFS – PO WER – 3 osoby bezrobotne z Jeleniej Góry realizowały staże w następujących firmach i na stanowiskach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym – pracownik biurowy, - Starostwo Powiatowe Jelenia Góra – pomoc administracyjna, - Handel Detaliczny i Hurtowy Dariusz Kujawa – recepcjonista. <p>7/ Projekt EFS – RPO – dla bezrobotnych powyżej 30 roku życia – staż realizowała 1 osoba z Jeleniej Góry na stanowisku pomoc kuchenna w Agencji Reklamy i Promocji DAMI Sp. zo.o.</p>	Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze

Pkt. 5 - organizowanie subsydiowanych miejsc pracy tj.: prace interwencyjne, umowy absolwenckie, prac społecznie użytecznych:

Żadna osoba niepełnosprawna z Jeleniej Góry nie realizowała zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych.

Prace społecznie użyteczne – to instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Od lat ta forma wsparcia cieszy się dużą popularnością wśród osób niepełnosprawnych.

W okresie styczeń – grudzień 2015 r. 30 bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry zostało skierowanych do prac społecznie użytecznych w jednostkach pomocy społecznej, jednostkach edukacyjnych na rzecz społeczności lokalnej – koszt **45.100zł**.

W lutym 2015 roku Powiatowa Rada Zatrudnienia pozytywnie zaopiniowała celowość realizacji w 2015 roku Programu Aktywizacja i Integracja (PAI). Wśród osób realizujących Program Aktywizacji i Integracji było **4 niepełnosprawnych z Jeleniej Góry** – koszt **2.200zł**.

Zmieniona ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w 2014 roku wprowadziła nowe instrumenty adresowane do bezrobotnych do 30 roku życia. Jednym z tych instrumentów jest bon na zasiedlenie.

Bon na zasiedlenie - na wniosek bezrobotnego do 30 roku życia starosta, na podstawie umowy, może przyznać bon na zasiedlenie w związku z zamiarem podjęcia przez osobę bezrobotną zatrudnienia poza miejscem dotychczasowego zamieszkania, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. Bon na zasiedlenie jest przyznawany w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 200% przeciętnego wynagrodzenia. Przyznanie bonu następuje na podstawie ustaleń indywidualnego planu działania. W analizowanym okresie zawarto **1 umowę na koszt 7.500 zł** na realizację bonu na zasiedlenie dla bezrobotnego niepełnosprawnego z Jeleniej Góry.

pkt 1 - zwrot kosztów przystosowania i tworzenia nowych stanowisk pracy – koszt 20.000 zł:

W ramach refundacja pracodawcom kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla osób niepełnosprawnych 1 osoba z Jeleniej Góry podjęła zatrudnienie w firmie MARINEX Marcin Sopinka Wojcieszycze na utworzonym stanowisku pracy - w ramach programu specjalnego „Paszport do świata pracy” – sprzedawca – projektant wnętrz.

Wsparcie pracodawców zatrudniających bezrobotnych w wieku +50:

Zmieniona ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w 2014 roku wprowadziła wsparcie pracodawców zatrudniających bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia. Celem aktywizacji zawodowej bezrobotnych powyżej 50 roku życia, ustawodawca wprowadził możliwość ubiegania się przez pracodawców lub przedsiębiorców o dofinansowanie wynagrodzeń skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia.

Dofinansowanie przysługuje w kwocie określonej w umowie, nie wyższej jednak niż połowa minimalnego wynagrodzenia za pracę przez okres:

- 12 miesięcy w przypadku zatrudnienia bezrobotnego, który ukończył 50 lat, a nie ukończył 60 lat, z jednoczesną gwarancją zatrudnienia po upływie okresu przysługiwania dofinansowania przez minimum 6 miesięcy,
- 24 miesięcy w przypadku zatrudnienia bezrobotnego, który ukończył 60 lat życia. Dodatkowy wymagany okres zatrudnienia po zakończeniu okresu refundacji wynosi 12 miesięcy.

Wsparcie dla przedsiębiorców udzielane jest na zasadach pomocy **de minimis**.

Do końca grudnia 2015 roku podpisano umowy o dofinansowanie wynagrodzeń dla 6 bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry, którzy ukończyli 50 lat – **koszt 30.300 zł**.

Umowy zawarto z następującymi pracodawcami:

stanowiska:

Magdalena Scholz Biuro Rachunkowe BUCHALTER – Karpacz	księgową
Iwona Powęska AREA Zarządzanie Nieruchomościami Jelenia Góra	referent ds. biurowych
Cezary Martyniuk MAX – Sosnowka	posadzkarz
Tomasz Charlampowicz DACH-DEKER- Jelenia Góra	konserwator
Wacław Dzida Hotel Pałac Stanisławów – Stanisławów	dozorca
MR SUB 5 Sp. z o.o. – Szklarska Poręba	recepjonista

5.3 Pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych:

Od stycznia do grudnia 2015 roku pozyskano 279 ofert pracy dla bezrobotnych i poszukujących pracy niepełnosprawnych: z Jeleniej Góry - 243 ofert, z powiatu jeleniogórskiego - 36 ofert.

Liczba ofert pracy zgłoszonych w 2015 roku z firm działających w Jeleniej Górze dla osób niepełnosprawnych była wyższa o 11 % w porównaniu do 2014 roku (219 ofert pracy). Związane jest to z większym napływem ofert pracy dla tej populacji bezrobotnych z tzw.

„ otwartego rynku”. Rośnie liczba firm, które specjalizują się w rekrutacji i delegowaniu do pracy osób niepełnosprawnych.

Oferty pracy dla osób niepełnosprawnych zgłaszały w analizowanym okresie zakłady pracy chronionej i inne podmioty, które wygrywały przetargi na ochronę mienia i prace porządkowe w firmach funkcjonujących na terenie Jeleniej Góry.

Zgłaszane oferty pracy dla osób niepełnosprawnych dotyczyły między innymi takich stanowisk pracy jak: pracownik ochrony fizycznej bez licencji, sprzątaczką biurową, pokojową, robotnik budowlany, robotnik gospodarczy, przedstawiciel handlowy, dozorca, strażnik, fizjoterapeuta, kasjer handlowy, kasjer - sprzedawca, salowa, pracownik do spraw osobowych, sprzedawca, doradca klienta, pracownik restauracji, księgową, blacharz samochodowy , kucharz.

W ogólnej liczbie zgłoszonych 279 ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych było m.in.:

- 28 ofert pracy - ASPEN SERWIS Sp. z o.o. Kraków – miejsce pracy Jelenia Góra
- 23 oferty pracy - P.U. JAREXS Sp. z o.o. Jelenia Góra,
- 22 oferty pracy - EVER GRUPA Sp. z o.o. Warszawa - miejsce pracy Jelenia Góra,
- 21 ofert pracy - CLAR System S.A Poznań – miejsce pracy Jelenia Góra,
- 18 ofert pracy- YAX WLEKLIK Zakład Pracy Chronionej Legnica - miejsce pracy Jelenia Góra,
- 14 ofert pracy - Agencja WORK-SERVICE SA Wrocław - miejsce pracy Jelenia Góra;
- 14 ofert pracy - Spółka Usługowa „Piast” Business Service Sp. z o.o. Jelenia Góra,
- 14 ofert pracy - Zakład Usługowo-Budowlany WIW-BUD Jelenia Góra,
- 10 ofert pracy - Bestsman Sp. z o.o. Jelenia Góra,
- 6 ofert pracy - KODAR Sp. z o.o. Jelenia Góra.

pkt 3 – organizowanie giełd pracy dla osób niepełnosprawnych i pracodawców:

W celu umożliwienia bezpośredniego kontaktu osób niepełnosprawnych z pracodawcami, Urząd zorganizował w 2015 roku 7 giełd pracy, w których uczestniczyły 193 osoby, w tym 155 bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry.

Giełdy organizowane w 2015 roku między innymi dla firm

Pracodawcy	Liczba bezrobotnych z Jeleniej Góry biorących udział w giełdach
ASPEN SERWIS Sp. z o.o. Kraków	53
ASPEN SERWIS Sp. z o.o. Kraków	14
KODAR Sp. z o.o. Jelenia Góra,	27
EVER GRUPA Sp. z o.o. Warszawa	26
Leroy – Merlin Polska Sp. z o.o.	21
EURO NET Jelenia Góra	11
EURO NET Jelenia Góra	3
Inne firmy	10

W czasie giełd dokonano naboru na stanowiska osoba sprzątająca – pracownik porządkowy, pracownik produkcyjny, doradca klienta, brygadzysta, pracownik serwisu sprzątającego. Większość osób bezrobotnych niepełnosprawnych biorących udział w giełdach nie spełniała oczekiwań pracodawcy, głównie ze względu na stan zdrowia oraz długotrwałe pozostawanie bez pracy. Ponadto pracodawcy zainteresowani byli zatrudnieniem osób niepełnosprawnych z orzeczoną umiarkowaną stopniem niepełnosprawności.

Ogółem w analizowanym okresie pośrednicy pracy i doradcy klienta wydali **688 skierowań do pracy** i miejsc aktywizacji zawodowej dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry.

W ogólnej liczbie podejmujących pracę - **302 bezrobotnych niepełnosprawnych** - dominowały osoby z Jeleniej Góry – **199 osób** - 65,9%. Związane jest to z większym napływem ofert pracy z firm działających w Jeleniej Górze, zwłaszcza zakładów pracy chronionej oraz firm zewnętrznych, które rekrutowały i delegowały do pracy w dużych centrach handlowych w Jeleniej Górze

W analizowanym okresie 2015 roku, **tylko 7 osób niepełnosprawnych** poszukujących pracy znalazły zatrudnienie - praca niesubsydiowana, w tym **5 osób zamieszkałych w Jeleniej Górze**.

Poradnictwo zawodowe:

Zadaniem poradnictwa zawodowego w procesie wspierania bezrobotnych niepełnosprawnych i poszukujących pracy jest ułatwienie przystosowania się do funkcjonowania na wymagającym i zmiennym rynku pracy. Pomoc doradcy zawodowego polega przede wszystkim na przekazaniu uczestnikom porad informacji o zawodach dostępnych dla osób z różnorodnymi dysfunkcjami oraz informacji ułatwiających samodzielne podjęcie optymalnej decyzji zawodowej.

Bezrobotni niepełnosprawni z Jeleniej Góry korzystali z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej:

Porady indywidualne

- liczba osób, które skorzystały z porad indywidualnych - 18 osób,

Poradnictwo grupowe

- liczba osób, które skorzystały z porad grupowych - 41osób,

Grupowa informacja

- liczba osób uczestniczących w grupowych spotkaniach informacyjnych - 29 osób.

W analizowanym okresie 2015 roku przeprowadzono zajęcia warsztatowe skierowane do osób posiadających orzeczoną grupę niepełnosprawności – „Czas na zmiany – lepsze jutro”. Celem działania było wszechstronne wspieranie osób niepełnosprawnych o różnym stopniu niepełnosprawności w ich drodze do lepszego i bardziej skutecznego radzenia sobie w sytuacji poszukiwania pracy i podejmowania zatrudnienia. Ponadto osoby niepełnosprawne korzystały z porad indywidualnych, grupowych, informacji zawodowych oraz szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy. zajęciach uczestniczyło 28 bezrobotnych niepełnosprawnych, w tym 23 osoby zamieszkałe w Jeleniej Górze.

4.	Placówka zapewnia osobom niepełnosprawnym specjalistyczne poradnictwo oraz pomoc prawną w zakresie doradztwa organizacyjno – prawnego i ekonomicznego dotyczącego działalności gospodarczej lub rolniczej oraz podniesienie jakości życia i samooceny osób niepełnosprawnych (specjalistyczne poradnictwo, pomoc psychologa, pedagoga, doradcy zawodowego, terapeuty rodzinnego i lekarza psychiatry). Ponadto prowadzone są działania w zakresie łagodzenia skutków izolacji, wycofywania się z życia zawodowego i społecznego (terapia indywidualna i rodzinna, grupa wsparcia „Razem”, podnoszenie samooceny, uczenie samodzielnego funkcjonowania w środowisku), jak również organizowanie doraźnej pomocy w zakresie specjalistycznego poradnictwa kierowanego do osób niepełnosprawnych zagrożonych długotrwałym bezrobociem.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	Zajęcia grupowe aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia i zawodu – 117 (2013/14 – 315): - zajęcia dla uczniów Gimnazjum nr 1 (39 osób), - badania predyspozycji zawodowych uczniów gimnazjum - Bursa nr 1 (4 osoby), - Badania zainteresowań zawodowych uczniów klas VI – SP 10 (74 osoby). Indywidualne porady zawodowe (bez badań lub na podstawie badań) - udzielono w poradni 37 uczniom (2013/14 – 27). Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna prowadzi również praktyki studenckie celem przygotowania zawodowego – wzięło w nich udział 9 studentów z całej Polski.	Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jeleniej Górze
2.	Obecnie w placówce zatrudnionych jest 8 osób z niepełnosprawnością w3 różnych stopniach. Z związku z tym dostosowano harmonogram czasu pracy plany urlopów oraz dostosowano w miarę możliwości zakreśły pracy jak i stanowiska.	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
3.	Umożliwienie odbycia praktyki zawodowej oraz wolontariatu osobie z niepełnosprawnością ruchową.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
4.	W Szkole zorganizowano spotkanie z doradcą zawodowym z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, z którego skorzystało ponad 60 uczniów.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
5.	Preorientacja zawodowa dla uczniów niepełnosprawnych oraz ich rodziców prowadzona przez doradców zawodowych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej – na terenie placówki, z możliwością przeprowadzenia dokładniejszych badań na terenie poradni oraz uczestnictwo w giełdach pracy.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
6.	W szkole funkcjonuje również Psychologiczny Punkt Konsultacyjny dla rodziców i uczniów. W ramach tego działania raz w miesiącu przez 7 godzin pełni dyżur psycholog pani Marta Węglewska z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Rodzice i uczniowie mogą bezpłatnie korzystać z jej wsparcia i pomocy. Szkoła wspomaga uczniów z niepełnosprawnościami w wyborze dalszego kształcenia ponadgimnazjalnego. Organizujemy dla naszych uczniów doradztwo edukacyjno-zawodowe w szkole w formie zajęć z doradcami zawodowymi oraz psychologami. Doradcy i psychologowie przeprowadzają badania diagnozujące predyspozycje i zainteresowania zawodowe uczniów, prowadzą z nimi rozmowy indywidualne i udzielają porad - Klasy III-okolo 240 uczniów .	Gimnazjum nr 1 w Jeleniej Górze
7.	Rozmowy z pracodawcami - realizacja praktyk zawodowych przez uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
8.	Preorientacja zawodowa dla uczniów niepełnosprawnych oraz ich rodziców prowadzona przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na terenie placówki, z możliwością przeprowadzenia dokładniejszych badań na terenie poradni. Uczestnictwo uczniów i nauczycieli w giełdach pracy oraz rozmowa z pracodawcami (szkoły ponadgimnazjalne - technikum). Zajęcia z zakresu poradnictwa zawodowego organizowane przez doradcę zawodowego.	Zespół Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze
9.	Otoczenie opieką i wsparciem osoby niepełnosprawne odbywające praktykę zawodową w szkole i poza nią. Rozmowy z pracodawcami. Wyszukiwanie praktyk odpowiadających potrzebom uczniów z niepełnosprawnością.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
10.	Możliwość korzystania z doradztwa zawodowego organizowanego przez szkolnego doradcę zawodowego oraz z CIZ.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze
11.	Preorientacja zawodowa dla uczniów niepełnosprawnych oraz ich rodziców prowadzona przez doradców zawodowych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej – na terenie placówki, z możliwością przeprowadzenia dokładniejszych badań na terenie poradni poprzez zachęcania i organizowanie udziału w giełdach pracy, wsparcie w rozmowach rozmowa z pracodawcami (szkoły ponadgimnazjalne) oraz umożliwianie realizacji wyjazdów zagranicznych w zakresie doksztalcenia zawodowego.	Zespół Szkół Przyrodniczo – Usługowych w Jeleniej Górze
12.	Organizowanie zajęć dla klas maturalnych z zakresu orientacji na rynku pracy z przedstawicielem Klubu Pracy. Spotkanie dla maturzystów nt. kreatywnego CV, mnemotechniki z przedstawicielami Wyższej Szkoły Bankowej. Przygotowanie materiałów na lekcje wychowawcze z zakresu proorientacji zawodowej, wizyta w Akademii Ekonomicznej - zapoznanie się z kierunkami studiów, -udział w Targach Edukacyjnych (udział wzięło ponad 50 uczniów i 5 nauczycieli).	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
13.	Współpraca z Ochotniczymi Hufcami Pracy przy organizacji w szkole Targów Pracy i Edukacji. Zorganizowanie w szkole Mobilnego Centrum OHP - wypełnianie testów zawodowoznaczczych przez uczniów.	Zespół Szkół Technicznych "Mechanik" w Jeleniej Górze

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

1.	<p>Rozbudowa pralni, która umożliwi swobodę poruszania się 39 zatrudnionym osobom niepełnosprawnym. Dofinansowanie dowozu osób niepełnosprawnych do pracy w Pensjonacie w Szklarskiej Porębie, z którego korzystało stale 8 osób.</p>	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” w Jeleniej Górze
2.	<p>Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku zrealizowało projekt „Bez barier – aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych”.</p> <p>Zorganizowano 5-dniowe warsztaty poprowadzone przez psychologa, trenera oraz doradcę zawodowego dla 10 osób niepełnosprawnych oraz konferencję, w której uczestniczyło 80 osób niepełnosprawnych i lokalnych przedsiębiorców.</p> <p>Całkowity koszt projektu 8.753,89 zł dofinansowany został z Urzędu Miasta Jeleniej Góry w kwocie 5.652,64 zł. Z finansowych środków własnych SIW – 901,28 zł, z wkładem własnym osobowym 2.200 zł.</p>	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku w Jeleniej Górze
3.	<p>Sejmik od 10 lat prowadzi Społeczną Agencję Zatrudnienia (SAZ), której efekty działania w roku 2015 przedstawiły się następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w bazie zarejestrowanych jest 711 niepełnosprawnych osób poszukujących pracy, - 4 osoby w roku 2015 uzyskało zatrudnienie. <p>W okresie od 04.05. – 30.11.2015 r. KSON realizował projekt „SENIOR NA CZASIE - kształtowanie kompetencji z zakresu umiejętnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami u osób 60+. III edycja”. Wartość projektu to: 71 800,00 PLN, przy czym kwota 4 184,24 PLN stanowiła wkład własny finansowy, a na 4 300,00 PLN wyceniono pracę wolontariuszy. Celem projektu było zwiększenie oferty edukacyjnej w zakresie posługiwania się nowoczesnymi technologiami dla osób 60+, nabycie umiejętności posługiwania się komputerem oraz współpracującymi z nim urządzeniami, poznanie środowiska Windows, nabycie umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii oraz aktywizacja społeczna uczestników zadania. W warsztatach wzięło udział 35 osób, w tym 1 grupa na poziomie podstawowym i 2 grupy na poziomie rozszerzonym. W zajęciach udział brała także 5-osobowa grupa ze schorzeniami narządu wzroku (niedowidzący).</p> <p>W okresie od 2 lutego do 31 grudnia 2015 r. KSON realizował projekt pn. „Gościnni sprawni-niepełnosprawni: aktywizacja zawodowa niepełnosprawnych w branży usług gościnnych”. Wartość projektu to: 185 348,03 PLN, a wkład własny finansowy to 7 959,59 PLN, ponadto kwota 2 040,00 PLN to wycena wkładu osobowego.</p> <p>W ramach działań rekrutacyjnych do udziału w projekcie zakwalifikowano ogółem 31 osób, w tym 11 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 17 z umiarkowanym i 3 osoby z lekkim, zamieszkałych na terenie województwa dolnośląskiego, śląskiego i lubuskiego.</p> <p>Ponadto 25 uczestników odbyło staże w obiektach hotelowych, a finalnym efektem projektu było zatrudnienie 8 osób (w tym jedna rozpoczęła własną działalność gospodarczą), w tym 3 na okres co najmniej 6 miesięcy. Z monitoringu zatrudnienia wynika, że kolejne 2 osoby podjęły zatrudnienie w styczniu 2016 r.</p> <p>W 2015 roku Sejmik przeprowadził projekt pn. „Aktywizacja niepełnosprawnych seniorów 60+” łącznie wzięło w nim udział 60 osób. W ramach projektu przeprowadzono zajęcia edukacyjno-motywujące oraz warsztaty mające na celu zdobywanie wiedzy z różnych dziedzin życia i kształtowanie umiejętności posługiwania się komputerem, współpracującymi z nim urządzeniami, a także korzystania z portali informatycznych urzędów i instytucji państwowych (np. eWUŚ, ZUS). Wartość zrealizowanego zadania to: 82 283,92 PLN (dotacja z PFRON: 70 611,92 PLN, finansowy wkład własny KSON: 6 512,00 PLN, a pracę wolontariuszy wyceniono na: 5 160,00 PLN).</p>	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
4.	<p>Kontynuowanie rehabilitacji społeczno- zawodowej w Warsztacie Terapii Zajęciowej i przygotowanie osób niepełnosprawnych do podjęcia zatrudnienia.</p>	Polskie Towarzystwo do Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
5.	<p>Ponadto w lipcu 2015 zorganizowano „Obóz przetrwania i samorządności”, dzięki któremu osoby niepełnosprawne intelektualnie autentycznych sytuacji, decydowania, a zatem wpływania na nie, a także prawdziwego, bezpośredniego ponoszenia odpowiedzialności za własne decyzje i czyny (nabywania zdolności do samodzielnego kształtowania życia własnego). Skutkiem tego będzie zdobycie kompetencji człowieka dorosłego potrafiącego funkcjonować przy wsparciu, niekoniecznie klienta pomocy społecznej. Całkowity koszt to 12.577 zł (w tym 2.035 zł środki własne i 10.542 zł dofinansowania z UM).</p>	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze
6.	<p>Zarząd Koła PZN w Jeleniej Górze działa na rzecz aktywizacji zawodowej niewidomych, jest w stałym kontakcie z Zakładami Pracy Chronionej („Piaś”, „Wirex”, „Omega”, „Clar – System” i „Multiserwis”), ZAZ „ROSA” oraz PUP monitorując możliwości podjęcia pracy przez osoby z dysfunkcją narządu wzroku., dzięki czemu nasi członkowie uzyskują zatrudnienie.</p>	Polski Związek Niewidomych Zarząd Koła w Jeleniej Górze

6. Współpraca przy budowie kompleksowego systemu rehabilitacji leczniczej.

- 6.1. *Cel operacyjny:* **Dostosowanie opieki medycznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.**
- 6.2. *Cel operacyjny:* **Wspieranie wczesnej interwencji.**
- 6.3. *Cel operacyjny:* **Wzmacnianie instytucji zajmujących się rehabilitacją leczniczą osób niepełnosprawnych.**

Program miał na celu budowanie systemów realizacji całościowej opieki medycznej dla określonych środowisk niepełnosprawnych z uwzględnieniem ich realizacji także w miejscu zamieszkania (rehabilitacja przyłóżkowa), zapewnianie pomocy opiekuńczo - pielęgnacyjnej w integracyjnych placówkach edukacyjnych.

Ponadto wdrażanie szczegółowych programów profilaktyki zaburzeń rozwoju i zapobiegania niepełnosprawności, stwarzanie warunków do prowadzenia kompleksowej rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych oraz zaopatrzenia w odpowiedni sprzęt ortopedyczny, rehabilitacyjny i pomocniczy i upowszechnianie wczesnej rehabilitacji.

Studenci niepełnosprawni Karkonoskiej Państwowej Szkoły Wyższej mają możliwość wyboru zajęć z wychowania fizycznego dostosowanych do swoich możliwości fizycznych oraz somatycznych poprzez realizację zabiegów rehabilitacyjnych w Uzdrowisku Cieplice. Zakres zabiegów proponowanych i stosowanych obejmuje m.in. masaże, hydroterapię, kinezyterapię i fizykoterapię. Bogata oferta ćwiczeń rehabilitacyjnych jest dostępna dla studentów niepełnosprawnych nieodpłatnie i jednocześnie stanowi zaliczenie z zajęć wychowania fizycznego.

Po raz 13 Miasto Jelenia Góra wspólnie z JZO sp. zo.o. i Rotary Clubem – Jelenia Góra organizowane były badania wzroku pn. „Ratujmy wzrok dzieciom”. Za podstawowy cel przyjęto zagwarantowanie uczniom właściwej korekcji wzroku i skrócenie drogi dziecka do diagnozy okulistycznej i korekcji wzroku. Program daje konkretną pomoc poprzez zaopatrzenie dzieci w okulary korekcyjne, krzewi też profilaktykę w zakresie dobrego widzenia. Niejednokrotnie to pierwsza forma kontaktu dziecka z lekarzem okulistą i optykiem. Program pozwala zapobiegać pogłębianiu niezdiagnozowanych wcześniej wad wzroku i chorób oczu.

Profilaktyka zapobiegania wadom wzroku „Ratujmy wzrok Dzieciom”

Lp.	Placówki	Liczba zbadanych dzieci	cena jednostkowa badania	Wartość ogółem
1.	Szkoły Podstawowe	1015	29,6	30 024,00
2.	Gimnazja	675		19 980,00
Ogółem		1690		50 000,00

Dane: Urząd Miasta Jelenia Góra Wydział Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych

Ponadto Miasto prowadziło działania profilaktyczne dla najmłodszych mieszkańców Jeleniej Góry dotyczące pneumokokowych zakażeń u dzieci w wieku od 24 do 36 miesiąca życia.

Lp.	Szczepienie	Ilość wykonanych szczepień	cena jednostkowa badania	Wartość ogółem
1.	Pneumokokowe zakażenie u dzieci w wieku od 24 do 36 miesiąca życia	198	270,00	53 460,00

Dane: Urząd Miasta Jelenia Góra Wydział Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych

Miasto prowadziło również działania profilaktyczne dla dziewczynek urodzonych po 2003 roku z terenu Jeleniej Góry dotyczące zapobiegania czynnikom ryzyka raka szyjki macicy poprzez szczepienia przeciw wirusowi HPV. Zaszczepiono 127 dziewczynek, z tego 2 rezygnacje z dawek (w tym: 1 rezygnacja rodzica po II dawce – wyjazd zagranicę, 1 rezygnacja rodzica z III dawki).

Szczepienie przeciw wirusowi HPV

Lp.	Dawki	Ilość wykonanych szczepień	cena jednostkowa badania	Wartość ogółem
1.	Dawka I	127	140,00	17 780,00
2.	Dawka II	127		17 780,00
3.	Dawka III	125		17 780,00
Ogółem:		377		53 060,00

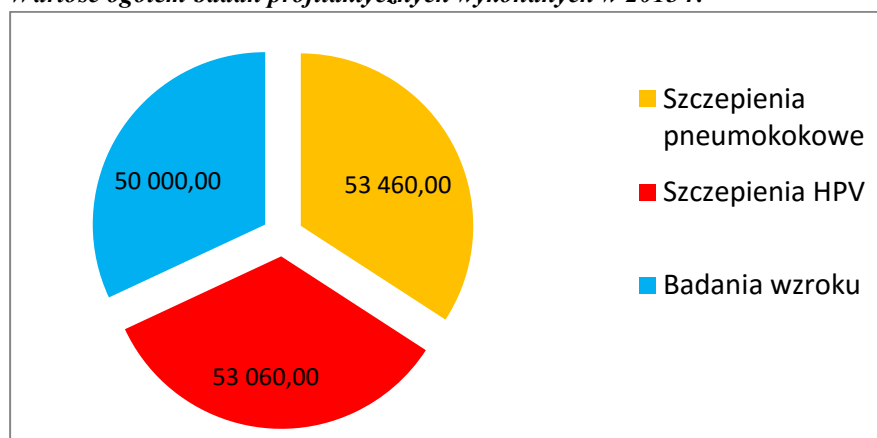
Dane: Urząd Miasta Jelenia Góra Wydział Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych

Ogółem badania profilaktyczne przeprowadzone w 2015 r.

Lp.	Nazw badania	Ilość wykonanych badań/ szczepień	cena jednostkowa badania/ szczepienia	Wartość ogółem
1.	Szczepienia pneumokokowe	198	270,00	53 460,00
2.	Szczepienia HPV	127	140,00	53 060,00
3.	Badania wzroku	1690	29,60	50 000,00
Ogółem:				156 520,00

Dane: Urząd Miasta Jelenia Góra Wydział Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych

Wartość ogółem badań profilaktycznych wykonanych w 2015 r.

Sfinansowano ze środków budżetu Miasta Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny ds. HIV/AIDS prowadzony przez Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej Oddział Terenowy w Jeleniej Górze. Środki wydatkowane były na wykonanie profilaktycznych badań przesiewowych HIV/AIDS dla mieszkańców Jeleniej Góry. Działalność punktu w II półroczu została dofinansowana ze dotacji celowej z Województwa Dolnośląskiego w wysokości 10.000,00 zł na prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego ds. HIV/AIDS – uruchomienie dodatkowego dnia pracy Punktu.

Wiele organizacji pozarządowych podejmuje współpracę z przychodniami specjalistycznymi działającymi na terenie naszego Miasta w celu otrzymania kompleksowej diagnostyki i terapii. Dodatkowo organizowano wystawę sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego, aby umożliwić osobom niepełnosprawnym i instytucjom współpracującym z tą grupą ludzi zapoznanie się z nowinkami technologicznymi i lepszymi rozwiązaniami w doborze sprzętu dla osób indywidualnych.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2015 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	<p>Stwarzanie warunków do prowadzenia kompleksowej rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych oraz zaopatrzenia w odpowiedni sprzęt ortopedyczny, rehabilitacyjny i pomocniczy:</p> <p>Na zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, w 2015 roku wydatkowano kwotę 545.346 zł, na którą składają się:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 11 osób niepełnosprawnych – 10.898 zł, b) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 3 podmiotów prowadzących działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych – 30.000 zł, c) dofinansowanie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 840 osób – 504.448 zł. <p>Należy podkreślić, że dofinansowanie do zaopatrzenia w środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne jest niezmiernie ważnym zadaniem, gdyż są to środki i sprzęty niezbędne do godnego i pełniejszego funkcjonowania tych osób w środowisku. Należą do nich: protezy kończyn i protezy piersi, aparaty słuchowe i systemy FM, wózki inwalidzkie, materace i poduszki przeciwoleżynowe, orczy, obuwie i gorsety ortopedyczne, peruki, kule, pieluchomajtki oraz worki stomijne i cewniki, protezy powietrzne.</p>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze
2.	<p>Współpraca w zakresie wynajmu pomieszczeń i sprzętu na organizację spotkań, uroczystości, prelekcji dla nw. stowarzyszeń i towarzystw, min: Konferencja Medycyny Ratunkowej, XIII Konferencji Naukowej „Blok Operacyjny – Pielęgniarstwo Operacyjne w Polsce”, organizację V konferencji "Niepełnosprawni-Pełnoprawni" organizowaną przez Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych, Vipy dzieciom, Warsztaty z audiodeskrypcji dla aktorów i pracowników teatru, dla prowadzących lekcje teatralne oraz dla dzieci z dysfunkcjami wzroku i słuchu lekcje przygotowujące do odbioru spektakli.</p>	Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze
INNE JEDNOSTKI		
1.	<p>Wdrażamy szczegółowe programy profilaktyki zaburzeń rozwoju i zapobiegania niepełnosprawności (grupa wsparcia „Razem”, terapia indywidualna i grupowa), organizowanie i prowadzenie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz prowadzenie szkoleń i doradztwa dla rodziców dzieci niepełnosprawnych (grupa wsparcia „Razem”, specjalistyczne poradnictwo, terapia indywidualna i grupowa). Placówka kieruje również osoby niepełnosprawne i ich rodziny do odpowiednich służb i placówek (Policja, Prokuratura, służba zdrowia, Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nietletnich, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, poradnictwo specjalistyczne).</p>	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze
2.	<p>Po raz 13 realizowano program profilaktyki chorób wzroku u dzieci w 2015 r. badaniami objęto grupę 1690 dzieci z klas pierwszych szkół podstawowych (1015 dzieci) i gimnazjalnych (675 dzieci). Najczęściej rozpoznawane wady to – choroby wzroku wymagające korekcji przy pomocy szkieł okularowych: krótkowzroczność, nadwzroczność, astygmatyzm. Dzieci, u których w badaniu przesiewowym stwierdzono wady wzroku i schorzenia współistniejące zostały skierowane na dalsze leczenie specjalistyczne lub szpitalne.</p> <p>Program profilaktyki chorób wzroku u dzieci jest jednym z elementów akcji pn. „Ratujmy Wzrok Dzieciom”, realizowanej wspólnie przez Miasto Jelenia Góra, JZO sp. z o.o. i Rotary Club</p>	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lekarz Rodzinny”, ul. Wrocławska 58, 58-500 Jelenia Góra
3.	<p>Prowadzono profilaktykę zapobiegania czynnikiem ryzyka raka szyjki macicy poprzez szczepienia przeciw wirusowi HPV, gdzie podano 379 dawek szczepień. Ogółem zaszczepiono 127 dziewczynek. Brały w tym udział dziewczynki urodzone w 2003 r. (12 lat). Projekt finansowany przez Miasto Jelenia Góra.</p> <p>Ponadto przychodnia prowadziła profilaktykę zakażeń pneumokokowych zapobiegających zakażeniom bakteryjnym u najmłodszych dzieci. Wykonano szczepienia jedną dawką u dzieci od 24 do 36 m-ca życia. Ogółem skorzystało z tego szczepienia 65 dzieci.</p>	NZOZ "Przychodnia Zabobrze" s.c. ul. Ogińskiego 1B, 58-506 Jelenia Góra
4.	<p>Przeprowadzono profilaktykę zakażeń pneumokokowych zapobiegających zakażeniom bakteryjnym u najmłodszych dzieci. Wykonano szczepienia jedną dawką u dzieci od 24 do 36 m-ca życia. Ogółem skorzystało z tego szczepienia 44 dzieci.</p>	Centrum Medyczne Karpacz S.A. ul. Myśliwska 13 58-540 Karpacz
5.	<p>Przeprowadzono profilaktykę zakażeń pneumokokowych zapobiegających zakażeniom bakteryjnym u najmłodszych dzieci. Wykonano szczepienia jedną dawką u dzieci od 24 do 36 m-ca życia. Ogółem skorzystało z tego szczepienia 89 dzieci.</p>	Przychodnia DOKTOR ul. Grotgera 10 w Jeleniej Górze

6.	Udostępnienie bezpłatnych wstępów (raz w miesiącu) do kompleksu Termy Cieplickie dla uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego celem poprawy ich wydolności psychofizycznej i ruchowej.	Termy Cieplickie w Jeleniej Górze
7.	Prowadzimy współpracę z Karkonoską Państwową Szkołą Wyższą w Jeleniej Górze poprzez umożliwienie odbycia praktyk studentom z wydziałów Fizjoterapii, Pedagogiki i Dietetyki. Ma to oczywiście przełożenia pozytywne dla naszych mieszkańców, którzy bezpłatnie korzystają z rehabilitacji i porad innych specjalistów.	Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	W przedszkolu organizowane są zajęcia terapeutyczne (logopedycznych, terapii pedagogicznej) Współpraca z MOS w Jeleniej Górze - organizacja gimnastyki korekcyjnej. Organizacja dla dzieci zajęć z pierwszej pomocy.	Miejskie Przedszkole nr 4 w Jeleniej Górze
2.	W przedszkolu prowadzony jest system wczesnego wspomaganie rozwoju w ramach którego dzieci posiadające opinię lub orzeczenie objęte są pracą zgodnie z zakresem wskazanym przez poradnię. Najczęściej są to zajęcia logopedyczne, terapia integracji sensorycznej, zajęcia psychologiczno - pedagogiczne, rehabilitacja ruchowa.	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
3.	Prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych zgodnie z zaleceniami w orzeczeniu. Działania związane z niwelowaniem zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa dzieci niepełnosprawnych w środowisku przedszkolnym. Działania na kwotę 12350 zł przekazane przez Miasto Jelenia Góra.	Miejskie Przedszkole nr 19 w Jeleniej Górze
4.	W Szkole prowadzone były badania przesiewowe – logopedyczne, badania wzroku oraz opieka pielęgniarki szkolnej. Akcja informacyjna o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i w innych miejscowościach.	Szkoła Podstawowa nr 3 w Jeleniej Górze
5.	W placówce prowadzona jest opieka pielęgniarki szkolnej. Przekazujemy również informacji rodzicom o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i w innych miejscowościach.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
6.	W Szkole ponad 360 uczniów objętych jest opieką pielęgniarki szkolnej. Ponadto prowadzenie wśród uczniów klas I przesiewowych badań wzroku, podczas których wystawiono 8 recept, a 2 z nich dofinansowano przez JZO i Rotary Club. Przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
7.	Badania wzroku. Udział w akcji "Ratujmy wzrok dzieciom". Badania logopedyczne i przesiewowe. Kampania informacyjna o możliwościach korzystania ze świadczeń rehabilitacyjnych, medycznych i terapeutycznych w Jeleniej Górze i okolicach.	Szkoła Podstawowa nr 7 w Jeleniej Górze
8.	Na początku każdego roku szkolnego prowadzona jest diagnoza środowiska klasowego celem poznania potrzeb i warunków życia naszych uczniów. Informacje pozyskane w wyniku tego badania są podstawą do organizacji pomocy zarówno socjalnej jak i dydaktycznej skierowanej na uczniów. Ułatwia to zrozumienie problemów ucznia oraz wskazuje na sposoby ich rozwiązania. W szkole prowadzone są działania mające na celu niwelowanie zagrożeń: - dyżury pielęgniarki szkolnej, obecność uczniów niepełnosprawnych oraz leczonych psychiatrycznie, zobowiązuje do opracowywania szeroko rozumianej diagnozy wstępnej ucznia obejmującej również kwestie medyczne; - rodzice uczniów informowani są w miarę potrzeb o świadczeniach medycznych, z których mogą korzystać; - corocznie prowadzone jest przesiewowe badanie wzroku „Ratujmy wzrok dzieciom”, umożliwia to wczesne wykrycie wad wzroku ich korektę poprzez dobranie okularów, co warunkuje funkcjonowanie dziecka podczas zajęć dydaktycznych.	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze
9.	W Szkole prowadzone są badania przesiewowe – logopedyczne, badania wzroku i słuchu (klasy 1) oraz opieka pielęgniarki szkolnej. Dodatkowo prowadzimy akcję informacyjną o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze.	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
10.	Działania związane z niwelowaniem zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych środowisku szkolnym - pomoc uczniom z orzeczeniami i otoczenie ich opieką - prowadzenie na terenie placówki przesiewowych badań wzroku i słuchu - udział akcji JZO i przebadano wszystkie klasy pierwsze 2015/16 roku. W szkole zorganizowana jest opieka pielęgniarki szkolnej oraz przekazywane są informacji rodzicom o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i w innych miejscowościach (6 uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, 220 osób przebadanych w kierunku chorób narządu wzroku).	Szkoła Podstawowa nr 11 w Jeleniej Górze
11.	Prowadzenie na terenie placówki badań przesiewowych wzroku „Ratujmy dzieciom wzrok”, z której skorzystało ponad 70 dzieci oraz opieka pielęgniarki szkolnej.	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
12.	Postawienie diagnozy środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych oraz zagrożeń dla ich zdrowia. Działania związane z niwelowaniem zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych w środowisku szkolnym oraz opieka pielęgniarki szkolnej. Z działań Placówki korzystało 94 uczniów.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
13.	Rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb psychofizycznych uczniów niepełnosprawnych na podstawie badań lekarskich, diagnoz nauczycielskich, opinii psychologiczno-pedagogicznych, wytworów pracy edukacyjnej uczniów, rozmów z uczniami, rodzicami, nauczycielami, obserwacji pedagogicznej. Realizacja zaleceń opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów niepełnosprawnych przez nauczycieli poprzez dostosowanie nauczania i indywidualizację oceniania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dostosowanie warunków i form przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego do potrzeb psychofizycznych uczniów poprzez m.in. przedłużenie czasu pracy, zastosowanie szczegółowych kryteriów oceniania prac, umożliwienie przyjmowania leków podczas egzaminu. Kierowanie uczniów z wcześniej wykrytymi wadami rozwojowymi do specjalistycznych placówek medycznych i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.	Gimnazjum nr 1 w Jeleniej Górze

14.	<p>Wczesne wspomaganie/ interwencja to szereg specjalistycznych oddziaływań diagnostycznych i terapeutycznych, podjętych w stosunku do dziecka i jego rodziny. Ich celem jest jak najszybsze wykrywanie trudności rozwojowych i minimalizowanie ich tak, aby dziecko uzyskało możliwie najlepszy dla niego rozwój, w sferze ruchowej, intelektualnej, emocjonalnej i społecznej. Ponieważ o wczesnej interwencji mówimy mając na uwadze dzieci od 0-6 roku życia (ze względu na większą podatność małych dzieci na oddziaływania terapeutyczne, szybsze niż u starszych postępy usprawniania, zahamowanie rozwoju wielu zaburzeń o postępującym przebiegu, a czasami nawet całkowite ustąpienie niekorzystnych zmian, gdy nie są one jeszcze utrwalone), trudno w gimnazjum, do którego trafiają dzieci w wieku minimum 13 lat prowadzić wczesną interwencję. Jednakże, w zależności od dysfunkcji i zaniedbań z jakimi dziecko do nas trafia, organizujemy dla niego indywidualną pomoc psychologiczno- pedagogiczną poprzedzoną (jeżeli jest taka konieczność) badaniami w Publicznej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Jeleniej Górze (z którą współpracujemy) oraz badaniami specjalistycznymi w placówkach do tego stworzonych (m.in. badania psychiatryczne w Poradni Zdrowia Psychicznego w Cieplicach). Organizujemy także zajęcia rewalidacyjne (współpraca z Zespołem Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze): terapia dla uczniów niedowidzących (zajęcia z tyflopedagogiem); terapia dla uczniów z niedosłuchem jedno- lub obu usznych (zajęcia z surdopedagogiem); praca z uczniem upośledzonym umysłowo w stopniu lekkim (oligofrenopedagog). Nasi uczniowie biorą udział w badaniach wzroku uczniów klas I w ramach programu „Ratujmy Wzrok dzieciom”. Otrzymują recepty na darmowe szkła najwyższej jakości oraz dodatkowo (niektórzy) dofinansowanie do oprawek.</p>	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
15.	Opieka pielęgniarki szkolnej. Przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze (pielęgniarka szkolna).	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
16.	<p>Prowadzenie na terenie placówki przesiewowych badań wzroku i słuchu ok. 100 uczniów. Prowadzenie opieki pielęgniarskiej w szkole przez 4 dni w tygodniu. Prowadzenie diagnozy środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych oraz zagrożeń dla ich zdrowia. Działania związane z niwelowaniem zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych w środowisku szkolnym.</p> <p>Przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i w innych miejscowościach.</p>	Zespół Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze
17.	Monitorowanie środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych. Współpraca rodziców i uczniów z pielęgniarką. Prowadzenie gimnastyki korekcyjnej w celu podniesienia sprawności fizycznej. Organizowanie zajęć rewalidacyjnych.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
18.	Prowadzenie na terenie szkoły badań bilansowych słuchu i wzroku oraz opieki pielęgniarki szkolnej. Przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz możliwości korzystania z nich w Jeleniej Górze i innych miejscowościach.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze
19.	Realizacja diagnoz środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych oraz zagrożeń dla ich zdrowia poprzez rozpoznawanie sytuacji uczniów w klasach szkolnych przez wychowawców. Podejmowane są działania związane z niwelowaniem zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych w środowisku szkolnym poprzez udział opieki pielęgniarki szkolnej – 5 dni w tygodniu, przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i w innych miejscowościach.	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych w Jeleniej Górze
20.	Wydłużenie czasu pracy pielęgniarki szkolnej w związku z obecnością w szkole uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności. Prowadzenie na terenie szkoły badań wzroku w ramach Programu Profilaktyki i Korekcji Wzroku „Ratujmy dzieciom wzrok” (udział w akcji wzięło 99 uczniów).	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
21.	Opieka medyczna w placówce: organizacja i wykonywanie badań profilaktycznych. Postawienie diagnozy środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych oraz zagrożeń dla ich zdrowia. Działania związane z niwelowaniem zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych w środowisku szkolnym. Określenie poziomu wiedzy rodziców i opiekunów na temat stanu rozwoju i zdrowia dziecka. Współpraca pielęgniarki z rodzicami, uświadomienie znaczenia regularnego podawania leków oraz obserwacji ubocznych efektów ich stosowania w przypadku dzieci leczonych farmakologicznie. Kursy, szkolenia dokształcające z zakresu postępowania z osobą niepełnosprawną, szkolenie kadry pedagogicznej na temat postępowania z uczniem o specjalnych potrzebach kształcenia. Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli i kadry medycznej w celu pomocy osobom niepełnosprawnym. Szkolenie rady pedagogicznej w zakresie prawidłowego postępowania uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, Domem Pomocy Społecznej "Pogodna Jesień" - udział w Dniu Seniora i koncert.	Zespół Szkół Technicznych "Mechanik" w Jeleniej Górze
22.	Przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i miejscowościach ościennych. W szkole działa gabinet pielęgniarki szkolnej, który zapewnia opiekę przedmedyczną dla uczniów (np. uczniowie z cukrzycą, padaczką etc.). Pielęgniarka szkolna jest także źródłem istotnych informacji dla rodziców. Szkoła korzysta z programów profilaktycznych i zdrowotnych przeznaczonych dla dzieci („Ratujmy dzieciom wzrok”, przesiewowe badanie słuchu, wad postawy; szczepienia dziewcząt zapobiegające rozprzestrzenianiu się wirusa HPV).	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze
23.	<p>Studenci niepełnosprawni mają możliwość wyboru zajęć z wychowania fizycznego dostosowanych do swoich możliwości fizycznych oraz somatycznych poprzez realizację zabiegów rehabilitacyjnych w Uzdrowisku Cieplice. Zakres zabiegów proponowanych i stosowanych obejmuje.: masaże, hydroterapię, kinezyterapię i fizykoterapię.</p> <p>Powołanie Międzywydziałowego Punktu Poradniczo-Konsultacyjny dla studentów KPSW – udzielanie porad oraz wsparcia psychicznego studentom przez wykładowców uczelni, specjalistów danej dziedziny wiedzy (pedagogów, psychologów, socjoterapeutów).</p>	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	W placówce prowadzone są stałe konsultacje lekarskie dla 39 osób niepełnosprawnych. Dofinansowanie do wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne – propozycja skierowana do wszystkich niepełnosprawnych zatrudnionych w ZAZ. Dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego – urządzenie do trakcji odcinka lędźwiowego kręgosłupa, stół rehabilitacyjny, aparat do terapii ultradźwiękiem i elektroterapii, 5 szt. mat gimnastycznych, ławeczka szwedzka. Sprzęt zakupiony w kwietniu 2015 dla 39 osób niepełnosprawnych. Wyposażenie Sali rehabilitacyjnej w urządzenie interaktywne wykorzystujące gesty wykonywane przy pomocy kończyn i całego ciała, jak i przez komendy głosowe.	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” w Jeleniej Górze
2.	Jak co roku zapewniono członkiniom Klubu rehabilitację ruchową - 2 400,00 zł. środki własne - 10 osób miesięcznie. Ponadto pomagano w zorganizowaniu turnusu rehabilitacyjnego – sfinansowano ze środków własnych przewóz osób do Dziwnówka i z powrotem na kwotę 5 740,00 zł. – 23 osoby.	Karkonoski Klub Amazonek w Jeleniej Górze
3.	W 2015 roku w celu przybliżenia poprawienia dostępności placówek medycznych dla mieszkańców Miasta i regionu KSON w ramach Tygodnia Organizacji Pozarządowych w Jeleniej Górze przeprowadził już po raz czwarty wspólne z Karkonoskim Centrum Medycznym „Tydzień Profilaktyki Nowotworowej”. Przez cały październik 2015 r. lekarze KCM w ramach tej akcji przyjęli ponad 400 pacjentów, a akcja wpisala się na stałe w Karkonoskie Dni Seniora. KSON powołał do życia Fundację pn. Instytut Rewalidacji, która w 2015 roku zajmowała się wspólnie z okulistycznymi klinikami z Czech wdrażaniem tzw. dyrektywy transgranicznej w zakresie operacji zaćmy skracając w ten sposób czas oczekiwania na takie zabiegi w Polsce. Jak wynika z licznych sygnałów od mieszkańców regionu dostęp do usług medycznych na terenie miasta i powiatu Jelenia Góra uległ dalszemu pogorszeniu. Wydłuża się czas okres oczekiwania na wizyty w placówkach NFZ-u lekarzy specjalistów, ze szczególnym uwzględnieniem endokrynologa, okulisty – zabiegi zaćmy, angiologia, reumatologa.	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
4.	Uczestnicy Warsztatów codziennie korzystali z zajęć rehabilitacyjnych pod okiem wyspecjalizowanego opiekuna. Ponadto TWK współorganizowało konferencji „Życie bez bólu” w Zgorzelcu, na której można było obejrzeć wystawę sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego, aby umożliwić osobom niepełnosprawnym i instytucjom współpracującym z tą grupą ludzi, zapoznanie się z nowinkami technologicznymi oraz najnowocześniejszymi rozwiązaniami w doborze sprzętu dla osób indywidualnych.	Polskie Towarzystwo do Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
5.	Zarząd Koła dla swoich członków prowadził możliwość doboru sprzętu optycznego dofinansowanego z NFZ zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 06 grudnia 2013. Dz. U. nr 237 poz. 1525 w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydanych na zlecenie. Zarząd Koła pośredniczył w doborze sprzętu rehabilitacyjnego, dnia codziennego dostosowanego dla osób z dysfunkcją narządu wzroku.	Polski Związek Niewidomych Zarząd Koła w Jeleniej Górze
6.	Organizowano systematycznie spotkania członków towarzystwa na których poruszano prócz tematów organizacyjnych także tematy związane z radzeniem sobie w chorobie, problematykę zdrowego odżywiania i aktywnego życia oraz problemy funkcjonowania codziennego w różnych sferach życia. Stowarzyszenie prowadziło dopłaty do turnusów rehabilitacji ruchowej dla członków Stowarzyszenia.	Towarzystwo Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Jeleniej Górze

7. Aktywne zaangażowanie organizacji osób niepełnosprawnych w kreowanie polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.

7.1. *Cel operacyjny:* **Zintegrowanie i wzmacnianie organizacji działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych.**

7.2. *Cel operacyjny:* **Inicjowanie współpracy administracji samorządowej, instytucji i organizacji działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych**

Założeniem tego punktu było opracowanie mapy organizacji pozarządowych działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu Miasta Jelenia Góra, jak również organizowanie imprez kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych i turystycznych integrujących środowisko osób niepełnosprawnych. Ponadto ważną kwestią jest uczestniczenie w tworzeniu lokalnego programu na rzecz osób niepełnosprawnych i wspólne działania organizacji pozarządowych, administracji i innych instytucji w celu skutecznego wykorzystania środków przeznaczonych na aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych oraz promowanie jednostek i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

W sprawie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych Miasto stale współpracuje z takimi instytucjami jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowa Inspekcja Pracy, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności i Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie

Miasta Jeleniej Góry, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe i inne jednostki organizacyjne Miasta.

Działająca przy Prezydencie Miasta Jeleniej Góry Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych zajmuje się m.in.:

- opiniowaniem projektów uchwał i programów pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych,
- opiniowaniem planów zadań realizowanych w ramach przyznanych środków finansowych przez PFRON,
- opiniowaniem i określaniem zasad rozdziału środków na dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Duże zaangażowanie jest również ze strony placówek oświatowych, które coraz prężniej podejmują działania na rzecz i w imieniu osób niepełnosprawnych na terenie naszego Miasta. Młode pokolenie coraz chętniej angażuje się w pomoc i wsparcie różnych działań podejmowanych przez placówki oświatowe i organizacje pozarządowe działające na rzecz środowiska niepełnosprawnych dając tym samym pokaz tolerancji i dojrzałości naszej młodszej społeczności. Takim przykładem mogą być akcje prowadzone przez uczniów Zespołu Szkół Technicznych „Mechanik”, w których to wykonują bieżące prace remontowo-budowlane dla osób niepełnosprawnych wspólnie z KSON-em. Ponadto wolontariusze z Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych, którzy skupiają się na pomocy najmłodszym z Domu Małego Dziecka „Nadzieja”, starszym niepełnosprawnym w Zakładzie Opiekuńczo - Leczniczym o profilu rehabilitacyjnym Caritas Diecezji Legnickiej i współpracy z innymi organizacjami pozarządowymi.

Działania te miały za zadanie wprowadzenie spójnej lokalnej polityki na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, wzrost aktywności instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz wyzwolenie nowych form tej działalności i efektywne wykorzystanie środków na rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych z różnych źródeł.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2015 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	<p>W ramach organizowanych imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych, w których współuczestniczyły osoby niepełnosprawne przyznano dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, będących w dyspozycji MOPS w Jeleniej Górze, do organizacji 23 imprez na kwotę 49.958 zł.</p> <p>Zgodnie z art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. z 2010, Nr 234 poz.1536 ze zmianami), w ramach działań na rzecz osób niepełnosprawnych – przyznano dotacje dla 3 organizacji pozarządowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski Koło w Jeleniej Górze – 4.368 zł. b) Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta – 6.985,16 zł. c) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – 6.000 zł. <p>W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry otwartego konkursu ofert na realizację w 2015 roku zadań publicznych w zakresie wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych, na zadanie związane z integracją osób z niepełnosprawnościami przyznano dotacje dla 3 organizacji pozarządowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Fundacja Autika – 7.656 zł. b) Fundacja Wspierania Rodziny im. św. Jana Pawła II – 3.204 zł. c) Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych – 5.950,44 <p>W ramach działań w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, a w szczególności przy podziale środków PFRON na realizację zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, MOPS w Jeleniej Górze współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy, Państwową Inspekcją Pracy, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, pracodawcami, z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Jeleniej Góry, a także innymi organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze

2.	<p>W czasie trwania ostatniego roku kadencji odbyły się 3 posiedzenia ustępującej Rady w 2015 r. W październiku została powołana nowa Rada, która spotkała się 2 razy w 2015 r. W czasie posiedzeń omawiano m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiniowaniem projektów uchwał i programów pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych; - opiniowaniem planów zadań realizowanych w ramach przyznanych środków finansowych przez PFRON; - opiniowaniem i określaniem zasad rozdziału środków na dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych. 	<p>Spoleczna Powiatowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Jeleniej Góry</p>
3.	<p>Realizowano działania skierowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych w celu poprawy ich bezpieczeństwa z inicjatywy policjantów Wydziału Prewencji i Wydziału Ruchu Drogowego Komendy miejskiej Policji w Jeleniej Górze, z rolą wiodącą dzielnicowych, którzy na bieżąco prowadzili szkolenia na terenie placówek dla Seniorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dziennego Domu Pomocy Społecznej, - DPS „Pogodna Jesień”, „Klub Seniora”. <p>Jednocześnie duże zaangażowanie w zakresie poprawy bezpieczeństwa niepełnosprawnych wykazała podinsp. Edyta Bagrowska – Rzecznik KMP poprzez opracowywanie bieżących komunikatów dot. bezpieczeństwa osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych, które wygłaszane były podczas mszy świętych.</p> <p>Ponadto KMP współrealizowała w dniu 30.06.2014 r. II Festyn Integracyjny dla osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz debaty społecznej pn. „Bezpieczny senior”, „Pudełko życia”, podczas której poruszane były zagadnienia dot. „bezpieczeństwa bez barier”.</p> <p>W realizacji przedmiotowych działań, Policję wspierały liczne podmioty z terenu naszego Miasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydziały Urzędu Miasta, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Miejski Rzecznik Konsumenta, - MOPS, - Ośrodek Interwencji Kryzysowej, - JFOON, - Straż Miejska, - Straż Pożarna, - Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów, - Związek Sybiraków, - Karkonoski Uniwersytet III w. i inne. 	<p>Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze</p>
4.	<p>Uczestniczono w spotkaniach w Klubach Seniorów na osiedlu Zabobrze oraz na ulicy Kilińskiego, gdzie w trakcie spotkania omówiono zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa poruszania się w terenie miejskim oraz na osiedlu Zabobrze. Tematyką spotkań były również zawieranie znajomości z osobą „Obcą” oraz niestosowne zachowanie się młodych ludzi w stosunku do osób starszych.</p> <p>Uczestniczono w spotkaniach ośrodka „Pogodna Jesień”. W czasie spotkania z osobami starszymi rozmawiano na temat bezpiecznych form funkcjonowania w ośrodku oraz na mieście. Tematyką spotkań były zawieranie znajomości z osobą „Obcą” oraz niestosowne zachowanie się młodych ludzi w stosunku do osób starszych.</p>	<p>Straż Miejska w Jeleniej Górze</p>
5.	<p>Wydział Kultury i Turystyki poprzez ogłaszanie konkursów w ramach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, kieruje zaproszenie także do organizacji, stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Efektem było dofinansowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kwotą 2.000 zł - VIII Ogólnopolska Gala Charytatywna „Gwiazda na gwiazdkę” pod patronatem Prezydenta Miasta Jeleniej Góry; koncert Kasi Wilk oraz młodych artystów; prowadzenie Roman Rogowiecki - dziennikarz muzyczny, prezenter Radiowej Jedynki - godz. 19.00 ul. J. Piłsudskiego 60 (cegielki w Fundacji - ul. Jasna 11). 	<p>Wydział Kultury i Turystyki Urzędu Miasta Jelenia Góra</p>
INNE JEDNOSTKI		
1.	<p>Na co dzień współpracujemy z instytucjami, urzędami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych i seniorów.</p> <p>Braliśmy udział w spotkaniach Dyskusyjnego Klubu Książki Mówionej w Książnicy Karkonoskiej, udział w V Festynie Integracyjnym MOPS, udział w „Senioraliach”. Współpracujemy z Uzdrawiskiem Cieplice, Muzeum Przyrodniczym w Jeleniej Górze oraz Nadleśnictwem Śnieżka.</p>	<p>Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” w Jeleniej Górze</p>
2.	<p>Kontynuacja zakupu audiobooków do Wypożyczalni Książki Mówionej, z której korzystają osoby niewidome i słabo widzące. W 2015 r. zbiory powiększyły się o kolejne 261 tytuły, stan na 31.12.2015 r. to 3.780 egz.</p> <p>Prenumerata czasopism o tematyce związanej z niepełnosprawnymi, odpowiadająca na ich zainteresowania i problemy – 12 egzemplarzy, 9 tytułów dodatkowo bezpłatnie biuletynu „Tu i Teraz Niepełnosprawni” dostępne w czytelnich Książnicy Karkonoskiej.</p> <p>Umożliwiamy dostęp do Jeleniogórskiej Biblioteki Cyfrowej online, która zawiera ciekawe informacje, dokumenty dotyczące naszego regionu, np.: artykuły z Nowin jeleniogórskich (od nr 1 z 1958 r.) czy biogramy osób zasłużonych dla Ziemi Jeleniogórskiej. Oferujemy bezpłatny Internet dla zarejestrowanych czytelników na 31 komputerach usytuowanych w holach i bibliotece dla dzieci i młodzieży. W Wypożyczalni Książki Mówionej jest zainstalowany na komputerach program umożliwiający korzystanie z internetu przez osoby niewidome i niedowidzące. Książnica Karkonoska przystąpiła do programu Ibuk Libra. Dzięki połączeniu funduszy (abonament w wys. 3.000 zł rocznie) bibliotek publicznych z obszaru Dolnego Śląska, każdy czytelnik ma dostęp do e-bóków z coraz ciekawszą ofertą tytułów podręczników dla uczniów i studentów, ogółem 3308 tytułów. Ponadto umożliwiono pełny dostęp osobom niepełnosprawnym w spotkaniach autorskich, wykładach, warsztatach, wystawach i innych.</p>	<p>Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej „Książnica Karkonoska” w Jeleniej Górze</p>

	<p>Od 6 lat organizujemy cykl spotkań z elementami biblioteki w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki Mówionej – odbyło się ich 10, gdzie średnia liczba uczestników na danych spotkaniach to około 16 osób. DKKM skupia w swoich szeregach czytelników niewidomych, niedowidzących, osoby starsze i pensjonariuszy z DPS „Pogodna Jesień”. W spotkaniach myślą przewodnią była biblioterapia. Zajęcia dokumentowane są na blogu DKKM http://dkkmjg.blogspot.com/.</p> <p>Cykl zajęć biblioterapeutycznych Bajką malowane skierowanych do dzieci z przedszkoli integracyjnych – 9 spotkań w roku oraz oferta lekcji bibliotecznych dla szkół specjalnych i placówek opiekuńczo-wychowawczych połączonych ze zwiedzaniem biblioteki.</p>	
3.	<p>W 2015 roku Teatr im. Cypriana Kamila Norwida realizował spektakle z udziałem lub we współpracy z osobami niepełnosprawnymi umożliwiając tym samym ich udział w życiu społecznym i kulturalnym Jeleniej Góry. Współpraca z jednostkami zrzeszającymi oraz działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych opierała się głównie na ułatwieniu dostępu do usług kulturalnych Teatru (poprzez preferencyjne ceny biletów lub darmowe wejściówki na spektakle repertuarowe). W 2015 r. Teatr realizował lub kontynuował współpracę z następującymi jednostkami:</p> <p>Stowarzyszenie edukacyjne Teatr na Progu, Stowarzyszenie Gmin „Pielgrzymka”, Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów – Marciszów, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych – Szprotawa, Polski Związek Głuchych - Jelenia Góra, Dom Pomocy Społecznej w Szarocinie, Parafia Ewangelicko - Augsburska WANG, Towarzystwo Walki z Kalectwem, Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Jeleniej Górze, Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”, Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane, Szkoła Specjalna Wojcieszów, Warsztaty Terapii Zajęciowej CARITAS Lwówek Śląski.</p>	Teatr im. C.K. Norwida w Jeleniej Górze
4.	<p>Udostępnienie bezpłatnych wstępów (dwa razy w tygodniu 8 osób do dn. 26.06.2015r) do kompleksu Term Cieplickich dla podopiecznych Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Jeleniej Górze.</p> <p>Przekazanie pakietów sponsorskich na licytację na VII Bal Charytatywny Stowarzyszenie Pomocy Chorym im. Jana Musiała „Dąb” w Jeleniej Górze.</p> <p>Przekazanie 10 voucherów na licytację na V Bal Charytatywny organizowany przez Radę Rodziców przy Zespole Szkół Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Mysłakowicach.</p>	Termy Cieplickie w Jeleniej Górze
5.	<p>Jak co roku Muzeum Miejskie realizuje działania na rzecz osób niepełnosprawnych organizując „Karkonoską Wigilię Literacką”, która w poprzednim roku miała już dziewiątą odsłonę. Impreza konsoliduje towarzystwa i kluby literackie z osobami niepełnosprawnymi. Każdego roku tego dnia ogłoszony zostaje turniej poetycki, który tym razem inspirowany był hasłem „Pokonać ból, uwolnić radość”. Wspólne uczestnictwo osób zdrowych i niepełnosprawnych w imprezie jak i w konkursie literackim zaciera granice pomiędzy tymi obiema grupami dając równe szanse na uczestnictwo w życiu kulturalnym i społecznym naszego miasta.</p> <p>Podczas tego spotkania niepełnosprawna artystka Ksania Kuligowska zaprezentowała obrazy z cyklu Kwiaty oraz Kosmiczny Blues, a jej mama –Mieczysława Kłos Kuligowska czytała wiersze inspirowane obrazem z jej najnowszej tomiki „Wszystkiego najlepszego oraz Cicer cum caule”. W imprezie brało udział ok.80, w tym bardzo liczna grupa osób z niepełnosprawnością. Na zakończenie imprezy ogłoszono wyniki i wręczono dyplomy oraz 3 nagrody i 3 wyróżnienia ufundowane przez muzeum. Wszystko na kwotę łączną 2.514,34 zł.</p>	Muzeum Miejskie „Dom Gerharda Hauptmanna” w Jeleniej Górze
6.	<p>JKC współpracuje w zakresie bezpłatnego wynajmu pomieszczeń i sprzętu na organizację spotkań, uroczystości, prelekcji dla nw. stowarzyszeń i towarzystw:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Towarzystwa Chorych na Stwardnienie Rozsiane, - Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, - Karkonoskiego Klubu Amazonek. <p>Prowadzimy projekcje filmowe dla uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Jeleniej Górze (raz w miesiącu). Ponadto realizacja imprez plenerowych, w których brały udział osoby z niepełnosprawnościami (koncert WOŚP, Art&Glass Festiwal, inauguracja Września Jeleniogórskiego).</p>	Jeleniogórskie Centrum Kultury w Jeleniej Górze
7.	<p>Organizowanie wydarzeń kulturalnych, integrujących środowisko osób niepełnosprawnych.</p> <p>Cykl zajęć teatralnych skierowanych do dzieci z przedszkoli integracyjnych oraz oferta lekcji teatralnych dla szkół specjalnych i placówek opiekuńczo-wychowawczych połączonych ze zwiedzaniem teatru.</p> <p>Realizacja celów poprzez sztukę teatralną przy współpracy z wieloma organizacjami tj.: Parafia Ewangelicko-Augsburska WANG, Poradnia Psychologiczna Pedagogiczna w Jeleniej Górze, Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych Lwówek Śląski, Szkoła Specjalna Wojcieszów – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Wojcieszów, Zespół Szkół Specjalnych Kamienna Góra, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze; Oferta dla podopiecznych MOPS i Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Marciszowie, Stowarzyszenie Równych Szans „Bratek” ze Zgorzelca i inne wymienione w pk.1. Oferty repertuarowe dostosowywana do stopnia niepełnosprawności widzów.</p>	Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze
8.	<p>Udział w spektaklach teatralnych w Zdrojowym Teatrze Animacji oraz w seansach kinowych w kinie „LOT” w ramach edukacji filmowej uczniów. Udział uczniów gimnazjum w spektaklu przygotowanego przez młodzież niepełnosprawną SOSW z Teatrem RAZEM pod tytułem „Kalejdoskop marzeń”. Nawiązanie współpracy z firmą Tauron. Wychowankowie wzięli udział w prelekcji pt. „Bezpieczniki Taurona. Włącz dla dobra dziecka”. Ponadto prowadzimy współpracę z organizacjami pozarządowymi: Stowarzyszenie miłośników Cieplic (ufundowało nagrody dla wychowanków w postaci sprzętu sportowego), Stowarzyszeniem im. Jerzego Szmajdzińskiego – ufundowało paczki świąteczne dla dzieci, Uzdrawiskiem Cieplice i MPKG – pomoc finansowa na zakup paczek dla dzieci.</p>	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	<p>W 2015 r. przedszkole wzięło udział w ogólnopolskiej akcji „Bezpieczne Przedszkole”, „Bezpieczne wakacje” i otrzymało certyfikat ze swoich przedsiębiorców. Jak co roku wychowankowie Miejskiego przedszkola Nr 2 biorą czynny udział w konkursie „Uczę się bezpiecznie żyć”, podczas których przeprowadzano zajęcia stosownie do wieku.</p> <p>W ramach zajęć organizowanych na terenie placówki odbyło się już drugie spotkanie z Panią posługującą się językiem migowym z Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych.</p>	Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze

2.	Współpracujemy z Karkonoską Państwową Szkołą Wyższą w Jeleniej Górze, skąd studenci przychodzą na praktyki jak i prowadzone są na terenie przedszkola zajęcia ze studentami kierunku fizjoterapia w ramach ćwiczeń ogólnousprawniających dla całych grup jak i rehabilitacyjnych dla poszczególnych dzieci. Dzieci brały aktywny udział w zajęciach nauki pływania w Termach Cieplickich.	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
3.	Współpraca ze Stowarzyszeniem Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych "Słoneczko". Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb dzieci. Organizowanie akcji charytatywnych wspierających działania na rzecz osób niepełnosprawnych zbieranie nakrętek.	Miejskie Przedszkole nr 19 w Jeleniej Górze
4.	Aktywne działania szkolnych kół TPD, współpraca z MOPS, Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Jeleniej Górze, współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze – współpraca pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych oraz współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni (lekcje wychowawcze).	Szkoła Podstawowa nr 3 w Jeleniej Górze
5.	Współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno - Wychowawczym, MOPS, z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
6.	Szkoła prowadzi ścisłą współpracę z PPP w diagnozowaniu potrzeb uczniów - stała współpraca. Dodatkowo współpracą z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze, z Zespołem Szkół i Placówek Specjalnych, MOPS - współpraca pedagoga w zakresie rozwiązywania problemów. Organizowanie akcji charytatywnych wspierających działania na rzecz osób niepełnosprawnych: np. "Nakręczeni".	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
7.	Współpraca z Karkonoskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych, z MOPS, Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Jeleniej Górze, TPD. Współpraca pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno-pedagogicznych. Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni (konsultacje na terenie szkoły dla rodziców, lekcje wychowawcze i warsztaty.	Szkoła Podstawowa nr 7 w Jeleniej Górze
8.	Aktywnie działające koło TPD na rzecz osób niepełnosprawnych. Włączanie uczniów do wypoczynku wakacyjnego oraz wyjścia do kina z okazji dnia Świętego Mikołaja. Współpraca z wieloma instytucjami działającymi na terenie Miasta Jelenia Góra: MOPS, Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna. Uczniowie szkoły uczestniczyli w spotkaniach dotyczących krwiodawstwa organizowanych przez przedstawiciela Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa. Po zajęciach odbył konkurs na hasło i wiersz promujący Honorowe Krwiodawstwo. Uczniowie biorą udział w zbieraniu nakrętek dla uczennicy niepełnosprawnej- poważna wada wzroku.	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze
9.	Szkoła ściśle współpracuje z różnymi instytucjami (MOPS, Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Jeleniej Górze, PEFRON) oraz z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze – współpraca pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych. Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni (lekcje wychowawcze).	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
10.	Szkoła prowadzi współpracę z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze – współpraca pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych oraz współpracą z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem i pedagogiem poradni.	Szkoła Podstawowa nr 11 w Jeleniej Górze
11.	Szkoła prowadzi ścisłą współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną. Pomocą objętych jest 257 uczniów.	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
12.	Szkoła prowadzi ścisłą współpracę z PPP, OIK w Jeleniej Górze – współpraca pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych. Ponadto diagnozowaniem problemów psychologiczno - pedagogicznych, stała współpraca z psychologiem PPP. Organizowanie akcji charytatywnych prowadzonych na rzecz osób niepełnosprawnych np. zbieranie plastikowych nakrętek.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
13.	Współpraca z instytucjami wspierającymi rozwój psychofizyczny uczniów niepełnosprawnych oraz rozwijających empatię młodzieży szkolnej, tj.: <ul style="list-style-type: none"> • Publiczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Jeleniej Górze, • Wydziałem Dialogu Społecznego Urzędu Miasta Jelenia Góra, • Samorządem Województwa Dolnośląskiego (w celach informacyjnych w sprawie stypendiów). • Hospicjum dla Dzieci we Wrocławiu. • Towarzystwem Chorych na Stwardnienie Rozsiane. • Towarzystwem Pomocy Św. Brata Alberta w Jeleniej Górze. • Towarzystwem Przyjaciół Dzieci. • Fundacją „Vesna”. 	Gimnazjum nr 1 w Jeleniej Górze
14.	Współpraca z osobami niepełnosprawnymi. Zajęcia warsztatowe pt. „Niepełnosprawni- Pełnosprawni to MY” prowadzone z Panią Lucyną Kornobys, mające na celu budowanie pozytywnych postaw wobec szeroko pojętej „inności”. Uczniowie uczą się obiektywnej i realnej oceny wpływu bycia „innym” na psychikę i funkcjonowanie człowieka, ograniczeń i możliwości osoby niepełnosprawnej. Pozytywnego nastawienia poznawczego uczniów zdrowych (przedmiotem zainteresowania jest człowiek, a nie tylko jego inwalidztwo): zaznajamiamy uczniów z potrzebami uczniów niepełnosprawnych i poziomem ich zaspokojenia, obiektywnym dostrzeganiem ich zalet, możliwości oraz osiągnięć. Uczniowie i nauczyciele integrują się z niepełnosprawnymi.	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
15.	Stala współpraca z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Jeleniogórskim oraz z Towarzystwem chorych na stwardnienie rozsiane w Jeleniej Górze, Publiczną Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną oraz Poradnią Zdrowia Psychicznego w Jeleniej Górze. Warsztaty zorganizowane przy współpracy z osobami przynależnymi do ww. organizacji oraz wizyta przyjaciół ze Szkoły Specjalnej podczas Balu integracyjnego są cennym źródłem informacji uważliwym naszym uczniów na problemy osób niepełnosprawnych. Spotkania wolontariuszy naszej szkoły z mieszkańcami Domu Pomocy Społecznej.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Jeleniej Górze

16.	Bursa prowadzi współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami działającymi w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych: Wielka Paka dla Dzieciaka – utworzenie paczek dla 100 dzieci z miasta – współpraca z MOPS, Warsztaty manualne z elementami arteterapii i muzykoterapii (PCK). Te działania realizowane są we współpracy ze Stowarzyszeniem Opieki nad Zwierzętami, Centrum Szkolenia Psów i Hotelu, z przedszkolami i szkołami na rzecz rozwoju i integracji społecznej, z wieloma podmiotami (sponsorami) na rzecz potrzebujących wskazanych przez MOPS, z PPPP, z MONAREM, PCK. Ponadto Bursa prowadzi działania współpracy ze środowiskiem lokalnym i w ramach Programu Wychowawczego – wykonanie pracy fryzjerskiej w Domu Dziennego Pobytu przy ul. Kilińskiego.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
17.	W ramach współpracy z Karkonoskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych zostało zorganizowane spotkanie z uczniami gimnazjum „Integracja wśród dzieci i młodzieży”. Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze – współpraca pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych oraz z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni. Udział dzieci i młodzieży klas integracyjnych w zajęciach organizowanych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej w Jeleniej Górze. Udział młodzieży ponadgimnazjalnej oraz nauczycieli w akcji „Szkolny Dzień Dawcy Szpiku” oraz „Nie bądź żyła-oddaj krew” poprzedzone cyklem prelekcji.	Zespół Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze
18.	Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną diagnozującą potrzeby uczniów niepełnosprawnych . Comiesięczne dyżury psychologa z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w celu udzielenia wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych m.in. uczniów z niepełnosprawnością.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
19.	Młodzież naszej szkoły wspiera fundację „Pomóż i Ty” na rzecz osób niewidomych i niepełnosprawnych poprzez rozprowadzanie cegiełek. Organizowanie zbiórki nakrętek oraz kwestowanie na rzecz chorego na SM młodego Jeleniogórzanina. Wolontariusze dzięki uzyskanym funduszom ze sprzedaży własnych wytworów wspomogli finansowo urzędowaniu Kliniki Onkologii i Hematologii Dziecięcej we Wrocławiu. Ponadto prowadzimy akcje oddawania krwi oraz zapisywania na kandydatów dawców szpiku kostnego wśród młodzieży, nauczycieli i pracowników szkoły.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze
20.	Szkoła podejmuje współpracę z MOPS, Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Jeleniej Górze, Ośrodkiem Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, Fundacją DKMS / akcje pozyskiwania dawców szpiku kostnego/. Ponadto ściśle współpracuje z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, PLU, Poradnią MONAR w Jeleniej Górze – poprzez pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych oraz Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni. Szkoła organizowała akcje charytatywne wspierające działania na rzecz osób niepełnosprawnych: pt. „ Nakręczeni dla Juleczki”, wsparcie akcji dla osoby chorej na Stwardnienie Rozsiane Romana Geftasewicza, wsparcie akcji Na Ratunek – Natalii Gajdy.	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych w Jeleniej Górze
21.	Współpraca szkoły z MOPS, OIK, Stacją Sanitarno- Epidemiologiczną, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną stałe konsultacje w każdy wtorek miesiąca dla uczniów i rodziców na terenie szkoły z pracownikiem Poradni, Poradnią Zdrowia Psychicznego, fundacją DKMS. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz dzieci niepełnosprawnych i ubogich: zbiórka nakrętek dla hospicjum dziecięcego we Wrocławiu, „Dar serca” dla dzieci z Czadu zbiórka pieniędzy w ramach akcji „Adopcja na odległość”.	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
22.	Akcje oddawania krwi młodzieży szkolnej oraz pracowników szkoły. Działania Samorządu Uczniowskiego i Rady Szkoły na rzecz niepełnosprawnych. Zorganizowanie akcji Dzień Dawcy – prelekcja na temat osób chorych na białaczkę, składanie deklaracji dawcy szpiku kostnego. Akcje prowadzone na rzecz Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych – bieżące wykonywanie prac remontowych. Aktywne działania szkolnych kół TPD, PCK i koła Caritas na rzecz osób niepełnosprawnych. Współpraca z Zespołem Szkół i Placówek Specjalnych, MOPS, Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Jeleniej Górze, Ośrodkiem Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Wałbrzychu. Zbiórka makulatury, z której uzyskana suma przekazana została na zakup lekarstw i artykułów pierwszej potrzeby. Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze – współpraca pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych oraz z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni (dyżury konsultacyjne w ZST „Mechanik”).	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze
23.	Bursa prowadzi współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami działającymi w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych: Akcja Zerwijmy łańcuchy – Marsz, Wielka Paka dla Dzieciaka – utworzenie paczek dla 100 dzieci z miasta – współpraca z MOPS, Warsztaty dla młodzieży z Klubem AA”Boberek”- przeciwdziałanie różnym uzależnieniom, Warsztaty manualne z elementami arteterapii i muzykoterapii X- XI.2014 (PCK). Te działania realizowane są we współpracy ze Stowarzyszeniem Opieki nad Zwierzętami, Centrum Szkolenia Psów i Hotelu, z przedszkolami i szkołami na rzecz rozwoju i integracji społecznej, z wieloma podmiotami (sponsorami) na rzecz potrzebujących wskazanych przez MOPS, z PPPP, z MONAREM, PCK.	Bursa Szkolna Nr 1 w Jeleniej Górze
24.	Organizowanie imprez kulturalnych, sportowo- rekreacyjnych i turystycznych, integrujących środowisko osób niepełnosprawnych (przeeglądy recytatorskie, Olimpiady Specjalne).	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze
25.	Projekt „Gesunde Schule und Qualifizierung - Zdrowa szkoła i kształcenie” to transgraniczny wspólny projekt : •Szkoły Wyższej Hochschule Zittau/Görlitz reprezentowanej przez Instytut TRAWOS (tzw. partner wiodący projektu), •Karkonoskiej Państwowej Szkoły Wyższej w Jeleniej Górze, •Wydziału Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu w Lipsku. Celem projektu było polepszenie szans uczestniczącej młodzieży na rynku szkoleniowym i zawodowym oraz umocnienie jej kompetencji życiowych. Projekty proponowane były jako zajęcia dodatkowe i miały za zadanie przekazać istotne kwalifikacje (gotowanie, pieczenie, uprawa ekologiczna, produkcja żywności), które polepszą szanse młodzieży na rynku szkoleniowym i zawodowym. Zwiększenie szans	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze

	na znalezienie zatrudnienia młodzieży przyczyni się do wyrównania poziomu życia w regionie przygranicznym, rozwoju perspektyw zawodowych oraz integracji grup zaniedbanych społecznie. Grupa docelowa to polska i niemiecka młodzież z trudnościami w nauce lub zaniedbana społecznie w inny sposób. Projekt skierowany był do uczniów z ostatnich klas saksońskich szkół ponadpodstawowych i specjalnych oraz polskich szkół zawodowych i specjalnych (15-18 latki). Uczestnicy projektu po stronie polskiej: Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy.	
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	Przez cały rok współpracował z innymi jednostkami Miasta – z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze i Wydziałem Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych Urzędu Miasta w Jeleniej Górze.	Polski Komitet Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze
2.	Uczestniczyliśmy w dyżurze eksperckim w ramach „Dnia Otwartego w ZUS dla Osób Niepełnosprawnych. Uczestniczyliśmy w Forum Organizacji Pozarządowych. Uczestniczyliśmy w spotkaniu organizacji pozarządowych w Domu 7 Marzeń. Uczestniczyliśmy w dwóch spotkaniach Konwersatorium Karkonoskim w BWA. Na spotkaniach integracyjnych naszych Członków gościliśmy przedstawicieli Narodowego Funduszu Zdrowia, Straży Pożarnej, kapitana Żeglugi Wielkiej, prawnika, instruktora sportów walki.	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku w Jeleniej Górze
3.	Jeleniogórski Klub od wielu lat ściśle współpracuje z Przedsiębiorstwem SIMET S.A. w Jeleniej Górze oraz innymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz i w imieniu osób niepełnosprawnych. W 2015 r. pomagaliśmy organizować III integracyjny Turniej w Piłce Siatkowej na Siedząco „Samorządowcy vs Niepełnosprawni”, którego organizatorem był Urząd Miasta Jelenia Góra. Ponadto wspólnie z KSON-em prowadzimy akcję edukacyjną w szkołach.	Jeleniogórski Klub Sportowo – Rehabilitacyjny w Jeleniej Górze
4.	Stowarzyszenie współpracuje z różnymi instytucjami i organizacjami, w których dzieci czynnie uczestniczyły w wydarzeniach kulturalnych i społecznych Miasta: w grudniu dzieci wystąpiły w koncercie „Zaczarowane Świąta z TAURON Ekoenergia”, jak również współorganizowano koncert charytatywny „Podziel się” na rzecz domu dziecka „Nadzieja” oraz współpraca z wolontariuszami.	Jeleniogórskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa w Jeleniej Górze
5.	Prowadzono w każdą środę rehabilitację ruchową przez wykwalifikowaną rehabilitantkę. 40 spotkań – średnia ilość uczestniczek 11 osób koszty własne za rok 2015 3 500,00 zł. a) Nasza Koleżanka mające fachowe przygotowanie wprowadzała nowe Amazonki w „tajniki” automasażu i innych ćwiczeń pomagającym Amazonkom w codziennym funkcjonowaniu. b) turystyka i rekreacja w Świeradowie Zdrowiu” ogółem koszt – 8 692,00 zł. w tym dofinansowane ze środków PFRON Miasta Jelenia Góra 3 385,00 zł. PCPR Jelenia Góra 1 298,40 zł. koszt własny 4 008,6 zł. Udział 30 kobiet w tym 24 z Miasta Jelenia Góra i 6 z powiatu jeleniogórskiego. W programie rekreacja na basenie, wędrowki z kijkami po górach, pokaz najnowszych produktów do zapobiegania obrzękom limfatycznym. a) nasze koleżanki z „sekcji turystycznej” / średnio 5 osób/ jak co roku w niedzielę wędrowały po okolicach Jeleniej Góry oraz pobliskich miejscowościach. b) Amazonki brały również czynny udział w spotkaniach organizowanych przez Biuro Poselskie Pani Zofii Czernow – marsze z kijkami oraz 1000 Lat Bobru. Średnio w w/w spotkaniach wzięło 10 przedstawicielek naszego Klubu.	Karkonoski Klub Amazonek w Jeleniej Górze
6.	Na przestrzeni 2015 roku Sejmik przyjął 2 nowe organizacje: Fundację Instytut Rewalidacji oraz Fundację Alternatyw Cywilizacyjnych „Życ inaczej” w poczet członków zwyczajnych KSON. Zwiększyła się też liczba interesantów niechrześcijańskich osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy Sejmiku. Sejmik uczestniczy w pracach Karkonoskiego Kongresu Obywatelskiego, który wyłonił się z Karkonoskiej Koalicji Organizacji Pozarządowych. Rolą tego ruchu zbieżną z celami NGO jest poprawa dostępu do informacji, transparentność życia publicznego i zwiększenie świadomości obywatelskiej. Istotą funkcjonowania Sejmiku i organizacji w nim zrzeszonych lub z nim współpracujących jest wolontariat. W roku 2015 na podstawie umów współpracowaliśmy z 53 osobami. Pośród wolontariuszy pojawiają się coraz częściej młodzi ludzie uczący się empatii i bezinteresownej pomocy.	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
8.	Współpraca organizacji przy działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych i udział członków TWK w imprezach i szkoleniach organizowanych przez JFOON. Ponadto współpraca z Działem Rehabilitacji MOPS i z Wydziałem Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych UM na rzecz osób niepełnosprawnych.	Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
9.	Nasi podopieczni uczestniczyli również w spotkaniach klubowych takich jak: Dzień Babci i Dziadka, Tłusty czwartek, Walentynki, Dzień Kobiet, Dzień Dziecka, Piesze wycieczki z kijkami, Spotkania z przedstawicielami np. ZUS, PZU, Wystawy i prelekcje tematyczne w KT PZG np. Zdrowie, Moda, Kącik Czytelniczy oraz udział w spotkaniu edukacyjnym pod hasłem: „Niepełnosprawny-Pełnoprawny”, Festyn Integracyjny „Walka z dyskryminacją osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym”.	Polski Związek Głuchych koło w Jeleniej Górze

10.	Członkowie Koła wspólnie z innymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi brali czynny udział w życiu społecznym miasta i powiatu, intensywnie pracując nad pozytywnym wizerunkiem osoby niepełnosprawnej; - Konferencja pt. „Niepełnosprawny-Pełnosprawny na rynku pracy” zorganizowanej przez JFOON; - XVI Powiatowe Spotkanie Oplatkowe zorganizowane przez Powiat Mysłakowicki; - IX Spotkanie Integrycyjne Osób Niepełnosprawnych w mieście organizowane przez Prezydenta i Duszpasterstwo; - Festyn „ Boso po zdrowie – Bliżej Natury”; - Światowy Dzień Seniora; – Senioralna. Przedstawiciel naszej organizacji jest członkiem Powiatowej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta i Staroście Jeleniogórskim oraz Radzie Działalności Pożytku Publicznego.	Polski Związek Niewidomych Zarząd Koła w Jeleniej Górze
11.	Aktywnie i nieodpłatnie działało na rzecz Towarzystwa oraz innych organizacji pozarządowych zrzeszonych i współpracujących z JFOON. Czynnie uczestniczący w programach i warsztatach oferowanych przez inne organizacje pozarządowe oraz instytucje samorządowe w celu nabycia przez członków towarzystwa nie tylko nowych umiejętności, ale też integracji (Muzeum Karkonoskie, MOPS, Centrum Kształcenia Kadr). Ponadto współorganizowano i uczestniczący w kolejnym dorocznym balu integracyjnym w Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Żeromskiego w Jeleniej Górze.	Towarzystwo Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Jeleniej Górze
12.	Placówka podejmuje współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Wprowadzono system wsparcia niesamodzielnych osób bezdomnych z dyżurami młodych osób bezdomnych w wydzielonej części Schroniska.	Towarzystwo Pomocy św. Brata Alberta w Jeleniej Górze
13.	Forum ściśle współpracuje z wieloma instytucjami, urzędami, placówkami oświaty i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz i w imieniu osób niepełnosprawnych. Brałszy czynny udział w spotkaniach organizowanych przez Urząd Miasta, które odbywały się w Książnicy Karkonoskiej celem przedstawienia informacji o prawach i ulgach przysługujących osobom z niepełnosprawnościami.	Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
14.	Współpracujemy z wieloma organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością, jak również innymi uczestnicząc w seminariach, szkoleniach, konferencjach, wymieniając wzajemne doświadczenia, przekazując informacje o działaniach naszego stowarzyszenia.	Stowarzyszenie Niedosłyszących „LIRA” w Jeleniej Górze
15.	Udział w V Festynie Integrycyjnym po hasłem” Walki z dyskryminacją osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym” na Placu Piastowskim – Jelenia Góra – środki własne oraz udział w II Festynie Integrycyjnym „Aktywność Osób Niepełnosprawnych”, który odbył się w czerwcu na Placu Ratuszowym.	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „POMOCNA DŁOŃ” w Jeleniej Górze

8. Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych.

8.1. *Cel operacyjny:* **Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego udziału w regularnej aktywności fizycznej.**

8.2. *Cel operacyjny:* **Popularyzowanie turystyki wśród osób niepełnosprawnych.**

Program zakładał rozwój infrastruktury sportowej i jej dostępności dla osób niepełnosprawnych, organizowanie i współfinansowanie imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych oraz wspieranie imprez sportowych dla osób niepełnosprawnych. Jednocześnie planowano wsparcie w postaci organizowania turnusów aktywnej rehabilitacji, mobilizowaniu przedsiębiorców turystycznych do przygotowania oferty przyjaznej osobom niepełnosprawnym, przedstawienie dostępnych i atrakcyjnych tras spacerowych i turystycznych dla osób niepełnosprawnych oraz stworzenie przewodnika turystycznego i dostosowanie ścieżek rowerowych dla tego środowiska i wyraźne ich oznakowanie.

Wychowanie fizyczne i sport ma ogromny wpływ na wszechstronny rozwój dziecka, a potem dorosłego człowieka, jest ważnym i niezbędnym czynnikiem w rozwoju osobowości, zdrowia i odporności organizmu. W przypadku osób niepełnosprawnych sport i inne przejawy aktywności fizycznej, jak turystyka, rekreacja - pełnią funkcje rewalidacyjną i rehabilitacyjną.

Dlatego Jelenia Góra stara się aktywizować życie osób niepełnosprawnych „wyciągając” ich z przysłowiowych „czterech ścian” i zachęcając do czynnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez aktywne spędzanie wolnego czasu.

Jest to przede wszystkim forma aktywności dostarczająca człowiekowi ujęcie dla jego sił fizycznych, umysłowych, twórczych, podejmowana nie dla nagrody, a dla samego siebie. Dodatkowo dla poprawy sprawności psychofizycznej Miasto poprzez MOPS dofinansowywało różnego rodzaju ćwiczenia i turnusy rehabilitacyjne, gdzie środki na ten cel pochodziły z Europejskiego Funduszu Społecznego. Jednocześnie w placówkach oświatowych działa wiele zespołów instrumentalnych, wokalnych, tanecznych, w skład których wchodzi uczniowie niepełnosprawni i pełnosprawni. Na terenie Jeleniej Góry działają dwa kluby sportowe zrzeszające osoby niepełnosprawne:

- Jeleniogórski Klub Sportowo-Rehabilitacyjny i Klub Sportowy „Jelenia Góra”.

W sekcjach sportowych ćwiczy ogółem ok. 60 osób niepełnosprawnych trenując takie dyscypliny jak:

- lekkoatletykę,
- siatkówkę na siedząco,
- tenis stołowy,
- narciarstwo zjazdowe,
- szachy
- boccie.

Po raz trzeci 12.12.2015 r. w Jeleniej Górze zorganizowano Turniej Integracyjny w Piłce Siatkowej na Siedząco „Samorządowcy vs Niepełnosprawni” o Puchar Prezydenta Miasta Jeleniej Góry, który odbył się w hali sportowej Karkonoskiej Państwowej Szkole Wyższej w Jeleniej Górze. Celem tego turnieju była szeroko rozumiana integracja skierowana do środowiska osób z niepełnosprawnością oraz pełnosprawnych mieszkańców naszego Miasta. Po raz pierwszy na turnieju wystąpiło 13 drużyn skupiające społeczeństwo dolnośląskie związane z problematyką osób niepełnosprawnych, przedstawiciele różnych instytucji samorządowych.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2015 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry otwartego konkursu ofert na szkolenie sportowe osób niepełnosprawnych dofinansowanie otrzymał: - Jeleniogórski Klub Sportowo-Rehabilitacyjny na wsparcie działań związanych z prowadzeniem zajęć w sekcjach: lekka atletyka, piłka siatkowa, tenis stołowy, szachy i narciarstwo. W zajęciach uczestniczyło około 50 osób.	Miasto Jelenia Góra
2.	Jeleniogórcy policjanci uczestniczyli w różnego rodzaju imprezach odbywające się na terenie naszego miasta, między innymi uczestniczyli jak co roku w WOŚP-ie oraz brali udział w Turnieju Integracyjnym w Piłce Siatkowej na Siedząco „Samorządowcy-Niepełnosprawni”, który odbył się grudniu 2015 roku w hali sportowej w Karkonoskiej Państwowej Szkole Wyższej zajmując wysokie I miejsce. Celem tego turnieju była szeroko rozumiana integracja skierowana do środowiska osób z niepełnosprawnością oraz pełnosprawnych mieszkańców naszego miasta, w którą Policja z przyjemnością się włączyła. KMP Jelenia Góra w ciągu roku organizuje kurs samoobrony dla kobiet „Bezpieczna w swoim mieście” w kursie tym udział biorą m.in. seniorzy osoby z niepełnosprawnością. Kurs dostosowany jest do różnej grupy wiekowej oraz umiejętności psycho-ruchowych.	Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze przyznał ze środków PFRON dofinansowanie w wysokości 49.958 zł do organizacji 23 imprez 12 podmiotom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych. We wspomnianych imprezach wzięło udział łącznie 983 osoby niepełnosprawne. W 2015 roku MOPS przyznał i wypłacił dofinansowanie ze środków PFRON do pobytu na turnusie rehabilitacyjnym dla 186 osób (w tym 85 opiekunów) w wysokości 184.824 zł. Ponadto w ramach projektu systemowego „Postaw na siebie” ze środków Unii Europejskiej sfinansowano następujące instrumenty aktywizacji zdrowotnej: - 23 osobom – zespół ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo lub zajęcia rehabilitacyjne.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze
4.	Straż Miejska wzięła również udział w programie aktywności fizycznej integrujących środowisko niepełnosprawne z pełnosprawnymi - II Turniej Integracyjny „Samorządowcy vs Niepełnosprawni” w Piłce Siatkowej na Siedząco o Puchar Prezydenta Miasta, gdzie zajęliśmy V m-ce.	Straż Miejska w Jeleniej Górze

5.	<p>W 2015 r. Miasto Jelenia Góra dokonało reedycji folderu „Wędrówki Jeleniogórskim Traktem Śródmiejskim”, w którym przedstawione zostały najważniejsze zabytki znajdujące się dla osób niepełnosprawnych. Folder wydano w języku polskim, w nakładzie 10.000 egzemplarzy.</p> <p>Adresatami wydawnictw są turyści, jak również mieszkańcy Jeleniej Góry. Kolportaż folderów odbywa się na terenie powiatu jeleniogórskiego, w siedzibie Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej oraz poprzez wykorzystywane przez DOT kanały dystrybucji. Ponadto foldery kolportowane są podczas targów turystycznych w kraju i zagranicą, a także w czasie trwania imprez kulturalnych i sportowych organizowanych w Jeleniej Górze.</p> <p>W ramach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, w 2015 r. udzielono dotacji na wsparcie zadań publicznych, realizowanych przez stowarzyszenia zrzeszające osoby niepełnosprawne lub reprezentujące interesy osób niepełnosprawnych, tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Stowarzyszenie Polski Związek Niewidomych z siedzibą we Wrocławiu, Koło w Jeleniej Górze - zadanie „Niewidomy w kotlinie i na szczycie” (dofinansowanie w wysokości 700 zł); 2) Związek Stowarzyszeń Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych z siedzibą w Jeleniej Górze - zadanie „Wędrówki po zapomnianych trasach turystycznych Jeleniej Góry – edycja III” (dofinansowanie w wysokości 2.100 zł). 	<p>Wydział Kultury i Turystyki Urzędu Miasta Jelenia Góra</p>
INNE JEDNOSTKI		
1.	<p>Dla pensjonariuszy naszego Domu organizujemy szereg wycieczek krajoznawczych (Wodospad Szklarka, wycieczka do Czech, Afrykarium, Pałac w Bukowcu) oraz udział w wyprawie do Muzeum Skarbów Ziemi Juna. Współpraca z Uzdrowiskiem to korzystanie z basenu. Mieszkańcy relaksują się również gimnastyką przy muzyce i na świeżym powietrzu oraz spacerami nordic-walking.</p>	<p>Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” w Jeleniej Górze</p>
2.	<p>JCK w 2015 r. realizował imprezy plenerowe, w których mogły wziąć udział osoby niepełnosprawne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koncert Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy - Transgraniczna Inwazja Sztuki - Inauguracja Września Jeleniogórskiego 	<p>Jeleniogórskie Centrum Kultury w Jeleniej Górze</p>
3.	<p>Cieplickie Centrum Kultury prowadzi zajęcia sportowo-rekreacyjne podczas letnich i zimowych warsztatów (półkolonie) dostosowane również dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.</p>	<p>Przystań Twórcza - Cieplickie Centrum Kultury w Jeleniej Górze</p>
4.	<p>Ośrodek promuje wszelką aktywność fizyczną poprzez przedstawianie dostępnych dla osób niepełnosprawnych atrakcyjnych tras spacerowych, ścieżek rowerowych i turystycznych (grupa wsparcia „Razem”).</p>	<p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze</p>
5.	<p>Wychodząc naprzeciw integracji środowiska pełnosprawnych i niepełnosprawnych zespół Term Cieplickich wziął udział w III Integracyjnym Turnieju Piłki Siatkowej na Siedzaco „Samorządowcy vs Niepełnosprawni”.</p>	<p>Termy Cieplickie w Jeleniej Górze</p>
6.	<p>Ucząc dzieci różnej integracji i tolerancji w zimowisku i półkolonii letniej uczestniczyły dzieci z niepełnosprawnościami oraz brały czynny udział w projekcie Większy Kawalek Słońca – całoroczne warsztaty artystyczne.</p>	<p>Osiedlowy Dom Kultury w Jeleniej Górze</p>
7.	<p>ZTA wspiera i wspierać będzie wszelkie działania związane z aktywacją ludzi niepełnosprawnych-realizowaliśmy imprezy plenerowe, w których mogły wziąć udział osoby niepełnosprawne, zajęcia sportowo-rekreacyjne pod nazwą Koncertowo i Sportowo z ZTA podczas Letnich Koncertów Promenadowych oraz koncerty i spektakle teatralne podczas wakacji i zimowych ferii dostosowane również dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.</p>	<p>Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze</p>
8.	<p>Prowadzimy zajęcia rekreacyjno-turystyczne, prelekcje i pogadanki dla uczniów i wychowanków naszej placówki. Udział wychowanków w wycieczkach (Góra Witosza, Jagniątków, wodospad Podgórnjej, Chojnik, góra Śnieżka, Strzelecka Góra). Udział młodzieży w zajęciach sportowych na Orliku, lodowisku, Termach Cieplickich, siłowni, kręgielni i na gokartach.</p>	<p>Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Jeleniej Górze</p>
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	<p>Udział w zajęciach wspinaczkowych w Zespole Szkół Ekonomiczno- Turystycznych, zajęciach gimnastyki korekcyjnej w MOS, zajęciach sportowych prowadzonych przez nauczyciela w-f Szkoły Podstawowej Nr 7 oraz słuchaczy wychowania fizycznego Karkonoskiej Państwowej Szkoły Wyższej.</p>	<p>Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze</p>
2.	<p>Udział dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do przedszkola w spacerach i wycieczkach oraz wszelkiej aktywności fizycznej.</p>	<p>Miejskie Przedszkole nr 4 w Jeleniej Górze</p>
3.	<p>Organizowane są wycieczki, braliśmy udział w projekcie "Moja mała ojczyzna" - poznawanie dziejów historycznych i zabytków naszego miasta i okolicy, prowadzono festyny i zabawy integracyjne, w których brały udział dzieci z różnych środowisk społecznych jak i grup integracyjnych. Zorganizowanie Terenowych Biegów Przedszkolaka w ramach współpracy z przedszkolami miejskimi. Koszt własny 1500 zł oraz darowizna Rady Rodziców 1500 zł przy udziale 200 osób w tym 24 dzieci niepełnosprawnych. Zorganizowano ogniska poszczególnych grup przedszkolnych wraz z rodzicami. Najstarsze grupy wycieczka do Wrocławia do "Zoo" i Afrykarium. Koszty pokryte z Rady Rodziców na kwotę 10.000 zł przy udziale 80 dzieci, w tym 20 z niepełnosprawnością.</p>	<p>Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze</p>
4.	<p>Udział w zabawach w ogrodzie przedszkolnym wraz z innymi dziećmi. Udział w wycieczkach organizowanych przez przedszkole. Wyjścia na spacer z innymi dziećmi. Zajęcia dofinansowane przez Radę Rodziców w kwocie 800,00 zł przy udziale 75 dzieci.</p>	<p>Miejskie Przedszkole nr 19 w Jeleniej Górze</p>
5.	<p>Organizowanie przez wychowawców wycieczek, w których mogą brać udział uczniowie niepełnosprawni. Ponadto organizowane są różnego rodzaju inne formy aktywności np. rozgrywek sportowych dla dzieci pełno i niepełnosprawnych, udział w zajęciach gimnastyki korekcyjnej lub zajęciach tanecznych.</p>	<p>Szkoła Podstawowa nr 2 w Jeleniej Górze</p>

6.	W Szkole prowadzony jest Program profilaktyczny szkoły. Ponadto Kampania na temat sposobu zdrowego odżywiania (promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku): zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia.	Szkoła Podstawowa nr 3 w Jeleniej Górze
7.	Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób z niepełnosprawnościami poprzez: zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia. Uczniowie z niepełnosprawnościami uczestniczą w zajęciach sportowych, turystycznych i rekreacyjnych zgodnie z zaleceniami lekarskimi. Zapewnienie możliwości uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia z niepełnosprawnością. Dostosowanie programu wycieczek klasowych do możliwości uczniów z niepełnosprawnością.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
8.	Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych. Uczniowie niepełnosprawni uczestniczą w zajęciach sportowych, turystycznych zgodnie z zaleceniami lekarskimi. Zapewnienie możliwości uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego. Dostosowanie programu wycieczek klasowych do możliwości uczniów niepełnosprawnych.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
9.	Zajęcia sportowe, edukacyjne zajęcia rozwijające uzdolnienia i zainteresowania. Akcja na temat sposobu zdrowego odżywiania i spędzania czasu wolnego. Program profilaktyczny.	Szkoła Podstawowa nr 7 w Jeleniej Górze
10.	Na wszystkich etapach podczas zajęć wychowawczych promowane są modele zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku. Przed feriami i wakacjami odbywają się spotkania z przedstawicielami policji dotyczącymi zasad bezpiecznego wypoczynku. Uczniowie niepełnosprawni uczestniczą w zajęciach sportowych i turystycznych w miarę swoich możliwości z uwzględnieniem zaleceń lekarskich. W klasach integracyjnych dostosowuje się plany wycieczek oraz imprez klasowych do możliwości uczniów niepełnosprawnych.	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze
11.	Program profilaktyczny szkoły. Kampania na temat sposobu zdrowego odżywiania (promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku), zajęcia dotyczące poczucia własnej wartości, zachowań asertywnych: zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia; Uczniowie niepełnosprawni biorą udział w szkolnych wyjściach do kina, teatru, uczestniczą w wycieczkach i warsztatach.	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
12.	Promocja zdrowego trybu życia, aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania, którymi objęci są uczniowie całej szkoły – 257 osób.	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
13.	Placówka prowadzi promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych poprzez: zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
14.	W miarę możliwości psychofizycznych uczniów niepełnosprawnych, włączanie ich w zajęcia aktywności fizycznej, organizowanych w szkole. Zachęcanie do udziału w wycieczkach turystycznych i krajoznawczych. Kształtowanie u uczniów kompetencji społecznych niezbędnych w radzeniu sobie w sytuacjach trudnych, wskazywanie na prozdrowotne i rozwijające formy aktywności w czasie pozalekcyjnym.	Gimnazjum nr 1 w Jeleniej Górze
15.	Nasi podopieczni z powodzeniem uczestniczą w zajęciach wychowania fizycznego, wszelkich formach aktywności fizycznej podejmowanych przez wychowawców, nauczycieli szkoły. Uczniowie niepełnosprawni są tak samo zmotywowani i zdeterminowani by podejmować wszelką aktywność sportową. Jest to dla nich wspaniały czynnik psychoterapeutyczny, zwiększający aktywność ruchową, która jest istotnym czynnikiem kompensującym utracone funkcje. Uczniowie niepełnosprawni chętnie uczestniczą we wszelkich wyjściach, wycieczkach, które są organizowane przez szkołę. Motywowani i wspierani przez wychowawcę klasy, kolegów i koleżanki podziwiają walory turystyczne miejsc, regionów.	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
16.	Realizacja Programu Wychowawczego i Programu Profilaktyki. Szkoła prowadziła również Tydzień promocji zdrowia.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Jeleniej Górze
17.	Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku uczniów niepełnosprawnych poprzez zajęcia edukacyjne, sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia. Zapewnienie możliwości uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
18.	Możliwość korzystania z turnusów rehabilitacyjnych przez uczniów w szpitalu uzdrowiskowym w Jeleniej Górze – Cieplicach. Prowadzimy promocję zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych poprzez: zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia. Uczniowie niepełnosprawni uczestniczą w zajęciach sportowych, turystycznych i rekreacyjnych zgodnie z zaleceniami lekarskimi oraz zapewniamy możliwość uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego. Dostosowanie programu wycieczek klasowych do możliwości uczniów niepełnosprawnych.	Zespół Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze
19.	Dostosowanie zajęć z wychowania fizycznego do możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego. Dostosowanie programu wycieczek szkolnych do możliwości uczniów niepełnosprawnych.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
20.	Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych poprzez: zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia (dla wszystkich uczniów szkoły – 238). Uczniowie niepełnosprawni uczestniczą w zajęciach sportowych, turystycznych i rekreacyjnych zgodnie z zaleceniami lekarskimi, a placówka zapewnia możliwości uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego oraz dostosowanie programu wycieczek klasowych do możliwości uczniów niepełnosprawnych. Ponadto Szkoła prowadzi promocję zdrowego stylu życia podczas bilansów zdrowia dla uczniów kl. I (60 uczniów) oraz klas IV(52 uczniów), akcje profilaktyczne w zakresie uzależnień, eksperymentowania ze środkami psychoaktywnymi oraz akcje gazetkowe – motywacje do aktywnego i zdrowego stylu życia.	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych w Jeleniej Górze

21.	Udział młodzieży w integracyjnym plenerze malarskim we Wleniu. Udział młodzieży z orzeczeniami o niepełnosprawności w zajęciach dodatkowych rozwijających zainteresowania i uzdolnienia oraz w projekcie „Moja Mała Ojczyzna”.	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
22.	Organizacja zawodów sportowych i turniejów dla uczniów z orzeczeniami - mecze nauczyciele kontra uczniowie, uczestnictwo młodzieży z orzeczeniem o niepełnosprawności w zawodach sportowych. Udział młodzieży przewlekle chorej w koncertach organizowanych przez filharmonię, spektaklach teatralnych, wystawach i innych akcjach organizowanych w szkole, konkursach, wycieczkach turystyczno-krajoznawczych. Udział uczniów o specjalnych potrzebach w programach edukacyjnych związanych z profilaktyką dotyczącą szkodliwości palenia tytoniu, zagrożenia chorobą nowotworową.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze
23.	Organizowanie na terenie szkoły imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych. III Integracyjny Turniej Piłki Siatkowej – Jelenia Góra (6 zawodników- XI miejsce). Nauczyciel w-f SOSW Pan Robert Piotrowski i Pani Lucyna Kornobys przeprowadzili trening piłki siatkowej na siedząco (8 uczniów), a następnie w tym samym składzie odbył się sparing z Reprezentacją Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa i WTZ. Współpraca z Termami Cieplickimi. Udział naszych uczniów w zawodach regionalnych, ogólnopolskich. - Ogólnopolskie Letnie Igrzyska Olimpiad Specjalnych- Bydgoszcz (7 zawodników, badminton-medale: 4 złote, 1 brązowy; piłka nożna- medale: 1 srebrny, lekka atletyka- medale: 2 złote). - X Dolnośląski Turniej Badmintona Olimpiad Specjalnych- Legnica (12 zawodników, medale: 4 złote, 2 srebrne, 4 brązowe). - Turniej pod nazwą „Piłka siatkowa na siedząco- dolnośląskim sportem dla każdego” (6 uczniów). - III Dolnośląski Turniej Bocce Olimpiad Specjalnych- Wrocław (4 zawodników, medale: 1 złoty, 3 brązowe). - XIII Dolnośląski Turniej Piłki Nożnej Olimpiad Specjalnych- Lwówek Śląski (17 zawodników, dwa zespoły, medale: 2 brązowe). - XV Dolnośląski Mityng Lekkoatletyczny Olimpiad Specjalnych- Kamienna Góra (15 zawodników, medale: 3 złote, 6 srebrnych, 8 brązowych). - IX Ogólnopolski Turniej Badmintona Olimpiad Specjalnych- Trzcianka (2 zawodników: 2 złote medale, 1 srebrny, 1 czwarte miejsce). - VII Dolnośląski Mityng w Biegach Przełajowych Olimpiad Specjalnych-Wałbrzych (4 zawodników, medale: 1 złoty, 1 srebrny, 1 brązowy).	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku poprzez umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego udziału w regularnej, grupowej aktywności fizycznej poprzez organizację spacerów Nordic Walking, wyjazdów na ściankę wspinaczkową, ćwiczeń na matach, aerobik, zajęcia z elementami tańca. Realizacja rehabilitacji leczniczej poprzez udział w indywidualnej formie terapii (zaleconej przez lekarza Zakładu) oraz realizacja zabiegów leczniczych zlecanych poza Zakładem.	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” w Jeleniej Górze
2.	Kontynuowano działalność podstawową tj. zajęcia w sekcjach sportowych. Ogółem ćwiczyło ok. 51 osób niepełnosprawnych. Zawodnicy osiągnęli wysokie miejsca podczas Mistrzostw polski w piłce siatkowej na siedząco (IV), IV m-ce w Międzynarodowym Integracyjnym Turnieju w piłce siatkowej w Złotorii. Natomiast podczas Mistrzostw Polski w Lekkoatletyce (Zielona Góra) Łukasz Wolski zdobył 2 medale – srebro w rzucie oszczepem (12,49) oraz brąz w pchnięciu kulą (6,39). Nasi zawodnicy brali udział w turniejach tenisa stołowego, piłki plażowej, w szachach i lekkiej atletyce. W 2015 r. odbyły się 2 konsultacje sportowe dla 8 uczestników oraz zorganizowano obóz letni dla 12 uczestników. W Klubie zatrudnionych jest 3 trenerów (2 z klasą II i 1 z I) – jako działacze społeczni. Ponadto przy szkoleniu korzystamy z pracy 12 wolontariuszy (6 współpracujących stale i 6 okazjonalnie).	Jeleniogórski Klub Sportowo – Rehabilitacyjny w Jeleniej Górze
3.	Z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Białej Łaski zorganizowana została autokarowa wycieczka do Doliny Pałaców i Ogrodów zakończona spotkaniem integracyjnym w Western City. Członkowie SIW uczestniczyli w atrakcyjnych wycieczkach autokarowych i pieszych organizowanych przez KSON w ramach projektów „Wędrówki po zapomnianych trasach turystycznych Jeleniej Góry” oraz „Razem na szlak – aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez turystykę”.	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku w Jeleniej Górze
4.	Przy dofinansowaniu ze środków PFRON zorganizowano w sierpniu 2015 r. dla 45 uczestniczek trzydniowy wyjazd „ Turystyczno- rekreacyjny do Karpacza”. Ogólny koszt wycieczki to 14 382,91, w tym środki PFRON 8 629,75 z Miasta Jelenia Góra i Powiatu Jeleniogórskiego. Braliśmy również udział w imprezach integracyjnych – spotkaniach, wycieczkach organizowanych przez inne organizacje pozarządowe oraz różnego rodzaju wędrówki organizowane przez Panią Zofię Czernow.	Karkonoski Klub Amazonek w Jeleniej Górze
5.	W 2015 roku Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych zorganizował „V Rajd Pieszy Osób Niepełnosprawnych – góry otwarte dla wszystkich”. Wartość projektu wyniosła 5130,00 PLN przy wkładzie własnym 2130,00 PLN. Uczestniczyło w nim ponad 30 osób. Zadanie zrealizowano przy pomocy Stowarzyszenia Diabetyków, Karkonoskiej Akademii Aktywnych Seniorów oraz środków PFRON pozostających w dyspozycji Miasta Jelenia Góra. We wrześniu 2015 r. ponad 200 osób niepełnosprawnych z KSON udało się na pielgrzymkę osób niepełnosprawnych do Krzeszowa. W 2015 roku Sejmik przeprowadził dofinansowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (kwota dofinansowania: 13 000,01 PLN, wkład własny finansowy: 2 936,71 PLN; razem: 15 936,72 PLN) projekt pn. „Razem na szlak” – aktywizacja osób niepełnosprawnych przez sport, rekreację i turystykę. W ramach realizowanego zadania odbyło się 7 wycieczek do atrakcji turystycznych Dolnego Śląska. Osoby niepełnosprawne biorące udział w tym projekcie odwiedziły m. in.: zamki Świny, Bolków, Czocho; Świerzawę i Złotorię, Lwówek Śląski, Krzeszów, Chełmsko Śląskie. W każdej wycieczce Sejmik zabezpieczał udział przewodnika oraz dwóch opiekunów osób niepełnosprawnych. W okresie od 1 kwietnia do 31 sierpnia 2015 roku Sejmik przeprowadził III edycję projektu pn. „Wędrówki po zapomnianych trasach turystycznych Jeleniej Góry”. Zadanie zostało dofinansowane ze środków PFRON pozostających w dyspozycji Miasta Jelenia Góra w kwocie 2 098,00 PLN, a wkład własny finansowy Sejmiku to 320,00 PLN, na 744,00 PLN wyceniono pracę wolontariuszy. W ramach	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze

	<p>zadania zorganizowano 4 wycieczki na Górę Siodło - Helikon, po szlakach turystycznych z przełomu XIX i XX wieku, po fortyfikacjach Jeleniej Góry oraz Jeleniogórskim Szlakiem Kopalni Żłota.</p> <p>Od 1 października do 30 listopada Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych zrealizował projekt pn. „Edukacja ekologiczna seniorów i osób z niepełnosprawnościami we współpracy z Karkonoskim Parkiem Narodowym”. W ramach tego przedsięwzięcia przeprowadzono 3 warsztaty edukacji ekologicznej poruszających m. in. tematy walory przyrodnicze nieożywionej KPN, bogactwo przyrody ożywionej oraz cele i sposoby ochrony przyrody Karkonoszy w obiektach KPN. W projekcie wzięło udział 60 osób. Koszt realizacji przedsięwzięcia wyniósł 1 587,00 PLN, z czego 387,00 PLN stanowił wkład własny Sejmiku.</p>	
6.	<p>Stowarzyszenie organizowało zimową wycieczkę do Karpacza dla dzieci starszych, które brały czynny udział w sportach zimowych – uczestniczyło 23 osoby w tym 11 niepełnosprawnych dzieci. Koszt wycieczki pokryty ze składek uczestników.</p> <p>Ponadto zorganizowaliśmy wycieczkę turystyczno-edukacyjną do Jednostki Poszukiwawczo-Ratowniczej „Baryt”. Uczestniczyło 23 osoby, w tym 10 dzieci niepełnosprawnych, którzy poza walorami turystycznymi poznali zasady pracy ratowników i cały sprzęt służący do ratowania poszkodowanych. Natomiast w czerwcu zorganizowaliśmy dwudniowe spotkanie integracyjne rodzin osób niepełnosprawnych „Powitanie lata”, również na terenie Jednostki „Baryt”. Impreza miała charakter sportowo-turystyczno-edukacyjny, podczas którego uczestnicy brali udział w szkoleniu z udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym. Ogółem uczestniczyło 86 osób, w tym 32 dzieci. Koszt imprezy 3.002,81 zł, z czego dofinansowanie z PFRON 1.095,00 zł.</p> <p>W sierpniu zorganizowaliśmy wycieczkę turystyczno-krajoznawczo-edukacyjną do Bolesławca na „Święto Ceramiki”, podczas którego uczestnicy zapoznali się z technologią wyrobu i zdobienia ceramiki. Uczestniczyło 27 osób, w tym 11 dzieci niepełnosprawnych. Koszt wycieczki pokryty ze składek uczestników.</p> <p>Dzieci z naszej organizacji uczestniczyli również czynnie w wydarzeniach sportowych m.in. w październikowym „Biegu pod Chojnik”, jak i „III Integracyjnym Turnieju piłki Siatkowej na Siedząco Samorządowcy vs Niepełnosprawni”.</p>	Jeleniogórskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Zespołu Downa w Jeleniej Górze
7.	<p>W marcu odbył się Dolnośląski Mityng Narciarstwa Biegowego OS w Jakuszycach przy ogólnej liczbie zawodników 75, z czego 5 z sekcji jeleniogórskiej. III Dolnośląski Turniej Bocce Olimpiad Specjalnych –maj 2015, Wrocław (Kirkis Agnieszka- I miejsce, Mostrąg Daria- III miejsce, Achramowicz Sebastian – III miejsce, Majcher Michał – III miejsce). Natomiast w maju odbył się XIII Dolnośląski Turniej Piłki Nożnej Olimpiad Specjalnych – Lwówek Śląski, gdzie zajęliśmy 2 drużyny – dwa III miejsca. Po raz piąty Kamienna Góra była areną zmagania lekkoatletów. Nasza reprezentacja składała się z 15 zawodników Gimnazjum i Szkoły Zawodowej oraz 7 zawodników Szkoły Podstawowej. "Kruszwicką" – przywożąc 21 medali. W maju odbył się XIII DOLNOŚLĄSKI TURNIEJ PIŁKI NOŻNEJ OLIMPIAD SPECJALNYCH w Lwówku Śląskim. W zawodach szczebla regionalnego wzięło udział 13 zespołów, które podzielone zostały na 4 grupy sprawnościowe. Naszą szkołę reprezentowały dwie drużyny, które zdobyły dwa brązowe medale.</p> <p>18 marca 2015 roku, odbył się coroczny Szkolny Turniej Tenisa Stołowego, zorganizowany przez nauczycieli wf-u: Izabeli Skupin i Roberta Piotrowskiego. Wzięło w nim udział 24 uczniów Gimnazjum, PDP i Szkoły Zawodowej. Mecze były bardzo zacięte, często o zwycięstwie decydowały trzecie sety i gra na przewagi. W gimnazjum, w kategorii chłopców konieczne było rozegranie dodatkowych meczy, gdyż trzech zawodników miało taką samą ilość punktów i wygranych setów. Duża ilość chętnych uczniów i wysoki poziom meczy, ucieszyła nauczycieli wychowania fizycznego co świadczy o wzrastającej popularności tenisa stołowego w naszej szkole.</p>	Oddział Olimpiady Specjalne Polska – Dolnośląskie w Jeleniej Górze
8.	<p>Zorganizowanie wycieczki krajowej i zagranicznej - umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego i aktywnego udziału w życiu kulturalnym i rekreacji.</p> <p>Ja co roku Oddział Jeleniogórski Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem zorganizował Piknik Integracyjny w Kaczorowie i Bal Karnawałowy dla osób niepełnosprawnych, w których udział wzięło ponad 100 osób. Oprócz przedstawicieli zakładów pracy chronionej, organizacji pozarządowych oraz urzędów pracujących na rzecz i w imieniu osób niepełnosprawnych także my i inne osoby niepełnosprawne brały udział w w/w imprezach integracyjnych. Koszt dofinansowania 3.146,00 zł oraz 2.099,00 zł kosztów własnych.</p>	Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
9.	<p>Przez promocję zdrowego stylu życia rozumiemy uczestnictwo w turnusach wczasowych i rehabilitacyjnych, które cieszą się ogromnym powodzeniem, gdyż uczestnik czuje się bezpieczniej w gromadzie, nie jest anonimowy. Oprócz wypoczynku ma opiekę lekarską i zabiegi dla poratowania zdrowia. W 2015 r. Zorganizowaliśmy 10 turnusów letnich i jeden świąteczno-noworoczny (tę formę wypoczynku zorganizowaliśmy po raz drugi na wyraźne życzenie osób samotnych). Łącznie skorzystały 504 osoby. Atutem jest zorganizowany transport w obie strony. Środki własne.</p> <p>Turystyka nie jest obca Seniorom i niepełnosprawnym. Chętnie zwiedzane są urocze zakątki Polski jak i zagranica. Organizowane są wycieczki kilkudniowe jak i jednodniowe o różnym stopniu trudności. Każdy zainteresowany znajdzie dla siebie coś odpowiedniego. W 2015r. Zorganizowaliśmy 7 wycieczek, w których uczestniczyły 353 osoby. Środki własne. Seniorzy i niepełnosprawni w Jeleniej Górze są grupą zróżnicowaną lecz bardzo aktywną, funkcjonującą zgodnie z hasłem: "Żyj i nie patrz na wiek."</p>	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Jeleniej Górze,
10.	<p>Forum brało udział w II Integracyjnym Festynie „Aktywność Osób Niepełnosprawnych”, który odbył się na Placu Ratuszowym. Promowaliśmy wówczas działania organizacji współtworzących Forum, braliśmy udział w mini rozgrywkach siatkówki na siedząco i ściganiu się na wózkach inwalidzkich. Ponadto członkowie brali również udział jako wolontariusze podczas III Turnieju Integracyjnego w Piłkę Siatkową na Siedząco o Puchar Prezydenta Miasta.</p>	Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
11.	<p>Wycieczka do Wrocławia – Panorama Raclawicka i ZOO – otrzymane dofinansowanie z MOPS 1.800,00 zł i wkład własny 1.200,00 zł. Rajd po Karkonoszach – Przesieka 2015, przy dofinansowaniu z MOPS 1485,00 zł, a wkład własny 1.515,00 zł oraz wycieczka na Śnieżkę – odpust Św. Wawrzyńca.</p>	Polski Związek Głuchych koło w Jeleniej Górze

12.	Zarząd Koła Polskiego Związku Niewidomych zorganizował wycieczki dla swoich członków w ramach aktywnego wypoczynku: - Rajd w ramach projektu pt. " Niewidomy w kotlinie i na szczycie" - realizowany z dofinansowania z Urzędu Miasta Jelenia Góra w kwocie 700,00 PLN, uczestniczyło 15 osób, - Turystyczną wycieczkę do Warszawy – dofinansowaną ze środków MOPS Jelenia Góra w kwocie 6.975,00 PLN, uczestniczyło 45 osób, - Wycieczkę z cyklu "Poznajemy okolice Jeleniej Góry" – Pilnik w Pilchowicach, - Wycieczkę do Wrocławia, ZOO - Afrykarium i Ogrodu Botanicznego, - Wycieczkę do Kutnej Hory- Grupowy wyjazd członków Koła do Ustronia Morskiego w ramach projektu pt. "Aktywność społeczna niewidomych", dofinansowanego ze środków Urzędu Miasta Jeleniej Góry w kwocie 4.368,00 PLN, uczestniczyło 25 osób. Zarząd Koła ponadto zorganizował pielgrzymkę osób niepełnosprawnych do Krzeszowa. Członkowie Stowarzyszenia uczestniczyli w trzech wędrownkach z kijami organizowanymi przez Poseł na Sejm RP Zofię Czernow. Cykliczny wyjazd na Śnieżkę organizowany w sierpniu przez Stowarzyszenie Przewlekłe Chorych „Pomocna Dłoń”	Polski Związek Niewidomych Koło w Jeleniej Górze
13.	Popularyzując turystykę wśród osób niepełnosprawnych wyjechaliśmy na Śnieżkę w dniu Św. Wawrzyńca - 10.08.2015. Wzięło udział ponad 45 osób niepełnosprawnych osób - dofinansowanie ze środków własnych oraz wycieczkę do Pragi – 11 grudzień 2015 - 30 osób (osoby niepełnosprawne i opiekunowie) – Odpłatność od uczestników wycieczki.	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „POMOCNA DŁOŃ” w Jeleniej Górze
14.	Towarzystwo współorganizowało i uczestniczyło w „spacerach po mieście i okolicy” mających na celu nie tylko promowanie aktywności ruchowej, integrację z członkami innych organizacji pozarządowych jak i osób niezrzeszonych, ale i rozpoznanie dostępności przestrzeni miejskiej do potrzeb osób z różnego rodzaju dysfunkcjami. Ponadto organizowano cyklicznie wyjazdy do opery/operetki we Wrocławiu (40 osób), uczestniczono w spektaklach Teatru Norwida, koncertach Filharmonii Dolnośląskiej, kinie LOT dla Seniora oraz innych imprezach kulturalno-rozrywkowych oferowanych przez jednostki kultury zarówno miasta Jelenia Góra jak i powiatu.	Towarzystwo Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Jeleniej Górze
15.	Dodatkowo w Domu św. Brata Alberta dla starszych i niepełnosprawnych osób bezdomnych zorganizowano szereg imprez, w których większość uczestników stanowiły osoby niepełnosprawne. Były to min.: obchody św. Brata Alberta, grille i kolacje świąteczne, wieczór kolęd oraz jasełka.	Towarzystwo Pomocy św. Brata Alberta w Jeleniej Górze
16.	Zachęcamy naszych członków stowarzyszenia, do różnego rodzaju aktywności fizycznej, informujemy o wycieczkach turystycznych, imprezach kulturalnych i innych spotkaniach organizowanych np. przez KSON.	Stowarzyszenie niedosłyszących „LIRA” w Jeleniej Górze

Przy organizacji wszystkich imprez i przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych organizatorzy współpracowali z lokalnymi mediami tj. prasa, radio, telewizja, portale internetowe, które obejmowały imprezy patronatem medialnym lub szczegółowo informowały o ich przebiegu.

Realizacja wyżej wymienionych zadań, dzięki swej różnorodności i odniesieniu do wielu sfer życia osób niepełnosprawnych, wpływa korzystnie nie tylko na zmianę wizerunku osób niepełnosprawnych, ale przede wszystkim na poprawę jakości ich życia, możliwość samodzielnego funkcjonowania i prowadzenia aktywnego trybu życia. Poprzez pracę, wypoczynek i rehabilitację osoby niepełnosprawne stają się pełnoprawnymi mieszkańcami Jeleniej Góry i mogą efektywnie uczestniczyć w życiu społecznym i gospodarczym Miasta.

1. Wnioski

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „DOMINO III” jest dokumentem niezbędnym do pozyskiwania środków pozabudżetowych: z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz funduszy europejskich, na realizację założonych celów. Dlatego Miasto Jelenia Góra realizując strategię rozwoju w/w programu angażowało różnego rodzaju środki zarówno rzeczowe, finansowe oraz jeden z najważniejszych - potencjał ludzki, aby ulepszyć status osób niepełnosprawnych. Poprawiają się również warunki socjalno-bytowe osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz integracja ze środowiskiem, wzrasta także ich poczucie bezpieczeństwa.

Na bieżąco prowadzona jest przez Wydział Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych baza organizacji pozarządowych oraz instytucji działających w środowisku osób niepełnosprawnych. Sukcesywnie likwidowane są bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej oraz w ciągach komunikacyjnych.

Działania Miasta znacząco przyczyniają się do poprawy życia społecznego, zawodowego i kulturalno-sportowo-rekreacyjnego osób niepełnosprawnych, ich rodzin i środowisk z tym

związanych. Biorąc pod uwagę zakres działań programów na rzecz osób niepełnosprawnych w innych miastach, Jelenia Góra w znacznej mierze realizuje zadania przewidziane prawem.

Miasto jest na etapie tworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, który powstanie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze. Jak widać z wcześniejszych informacji nastąpił również niewielki wzrost zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w stosunku do lat ubiegłych. Zmienia się mentalność pracodawców co do zatrudniania osób niepełnosprawnych, jak również osoby niepełnosprawne są zainteresowane uzyskaniem lepszych kwalifikacji, a tym samym podjęciem pracy zarobkowej.

Do poprawy zostało jeszcze kilka punktów Programu, które należałoby ulepszyć lub zmienić sposób ich funkcjonowania w kolejnych latach.

- Poprawa dostępności architektonicznej obiektów publicznych:

- więcej oznaczeń w języku Braille'a tak w jednostkach samorządu terytorialnego, jak i budynkach użyteczności publicznej;
- likwidowanie barier występujących w ogólnodostępnej przestrzeni Jeleniej Góry (chodniki, zjazdy, oznakowania schodów, mat przed przejściami dla pieszych itd.)
- podjazdów, schodołazów, wind i szerszych drzwi;
- powstanie całodobowego domu opieki społecznej dla osób z różnymi niepełnosprawnościami;
- ogólne uświadamianie społeczeństwa o potrzebie dostosowywania istniejących obiektów, jak i nowo powstałych do potrzeb osób niepełnosprawnych;

- Projekt aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych:

- zatrudnienie wspomagane – „nauka pracy w pracy” - kierowane do osób, które mają problemy ze znalezieniem pracy i/lub utrzymaniem pracy bez wsparcia (osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, osoby niepełnosprawne intelektualnie, umysłowo, uszkodzenia mózgu, porażenia dziecięce itd.);
- więcej Zakładów Aktywności Zawodowej – może działać jako zakład budżetowy Gminy – również poprzez zatrudnienie wspomagane;
- promowanie zatrudniania osób niepełnosprawnych (giełdy pracy, konferencje);
- rozszerzenie współpracy Miasta z zakładami pracy chronionej i innymi instytucjami rynku pracy (spółdzielnie socjalne, NGO i lokalni pracodawcy);
- rozwijanie doradztwa zawodowego w szkołach.